

“Seyyidü’ş-Şühûr Olan Ramazân-ı Şerîf Ayınızı Tebrîk Eder,
Cenâb-ı Mevlâ’dan Her Bir Gününün Sıyâmına,
Gecenin Kıyâmına ve Kadir Gecenin İhyâsına
Muvaffâkiyetler Niyâz Ederiz!”

Lâlegül

Aylık İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi Yıl: 7 Sayı: 75 Şâ’ban - Ramazan 1440 MAYIS 2019 Fiyatı: 15 TL

MERHABÂ EY ŞEHR-İ ĞUFRÂN

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER sh. 44

ŞA’BÂN-I ŞERÎF AYININ FAZÎLETLİ AMELLERİ

sh: 66

RAMAZAN’DA ÇOK YAPILMASI EMREDİLEN DÖRT ZİKİR

sh: 67

RAMAZÂN-I ŞERÎF’İN HER ON GÜNÜNÜN ZİKİRİ

sh: 67

RAMAZÂN-I ŞERÎF’TE İFTÂR DUALARI

sh: 68

RAMAZAN-I ŞERÎF’İN SON CUMÂSİ KILINACAK
DÜŞMANLARI RÂZİ ETME NAMAZI

sh: 72

KADİR GECE Sİ NAMAZLARI VE DUALARI

sh: 72-74

FAKİRLİĞİ İZÂLE İÇİN MÜCERREB BEYTLER

sh: 75-76

MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ’DEN FAYDALI İLİMLER

sh: 76-80

S.04 İnsanları Reğâib Namazı Gibi Nâfile Namazlardan Engelleyenlere Reddiyeler

Ahmet Mahmut ÜNLÜ

S.14 Kur’ânî ve Muhammedî Nizamdan Başka Nizam Arayanların İtikâdî Durumu

Resul BÖLÜKBAS

S.18 Türkiye Diyanet Vakfı’nın Düzenlediği Sempozyumdan Kur’an Aleyhine Zirvalar - 1-

Dr. Ahmet GELİŞEN

S.22 Fatih ve İstanbul

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

S.34 Nâmahrem Kadınla Tokalaşmanın Hükümü

Ömer Faruk KORKMAZ

S.38 Kadınların Âdet Döneminde Kur’ân-ı Kerîm Okuması ve Mescide Girmesi Haram Mıdır? Konunun Mezhepler Nazarında Değerlendirmesi Nedir?

Hüsamettin VANLIOĞLU

S.50 Hilâli Gözetlemek

Mehmet TALU

S.54 Tarihselcilik Fikrî Değil, İmanî Bir Meseledir -1- (Fazlurrahman’a Reddiye)

Dr. İhsan ŞENOCAK

S.58 Mustafa Öztürk’e Reddiye -1-

Hüseyin Avni KANSIZOĞLU

EDİTÖRDEN

On bir ayın sultanı olan Ramazan-ı şerif ayına giriyoruz. “Ramazan Ayı” denildiği zaman, birçok hayır ve bereketleri içinde barındıran bir ay olmasına rağmen akla ilk olarak “oruç” ibadeti gelmektedir. Zira Mevla Teala:

“...Sizden her kim bu aya ulaşırsa oruç tutsun...” (Bakara: 185) buyurarak, oruç ibadetini bu aya tahsis ettiğinden, Ramazan Ayı’na “oruç ayı” denmiştir.

Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Beş şey vardır ki oruçlunun orucunu bozar: Yalan söylemek. Gıybet etmek. Nemime (söz taşımak). Yalan yere yemin etmek. Şehvetle bakmak.”

Orucun edâsının şartları olduğu gibi, sıhhatinin de şartları vardır. İşte bu hadis-i şerifte zikredilen “beş şart” orucun “sıhhatinin şartları”dır. Orucun kendisini değil de, sevabını bozar. Bunlara dikkat etmeyenler, maalesef tuttukları oruçtan sevap alamazlar ve nasipleri sadece açlık olur.

Nitekim Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyuruyor: **“Nice oruç tutanlar vardır ki (haramdan sakınmadıkları için) oruçlarından nasipleri sadece açlıktır.”**

Oruç tutmaktan maksat; bütün kötü söz ve davranışlardan uzak durup ahlâken kemâle ermek, mânen de arınmaktır. Dolayısıyla sadece midemizin değil, diğer uzuvlarımızın da oruçtan hissesi vardır. Oruç tutarken tüm uzuvlarımıza da oruç tutturmalı ve Rabbimizin yasak ettiği işlerden sakınmalıdır. Cabir b. Abdullah (Radiyallahü anh) demiştir ki: **“Oruç tuttuğun zaman kulağın, gözün ve dilin de, yalandan ve bütün haramlardan oruç tutsun (uzak dursun).”**

“Oruç Benim İçindir”

Oruç zor bir ibadet olması, oruç tutanın kendisi söylemediği müddetçe bunu başkasının bilememesi, çünkü orucun diğer ibadetler gibi görünen bir şekli olmadığı için riya ve gösterişten uzak olması hasebiyle, oruç sırf Allah rızası için yapılan bir ibadettir. Ayrıca oruç, Allah’ın düşmanı olan şeytan ve nefsi de adeta kahreder. Bu gibi sebeplerle oruç Allah’a nisbet edilmiştir. Nitekim bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

“İnsanoğlunun her ameli katlanarak verilir. Bir iyilik on katından yedi yüz katına kadar çıkartılır ama oruç müstesna. Allah-u teala buyurdu ki: ‘Oruç Benim içindir mükafatını da Ben vereceğim. O şehvetini ve yemeğini benim için terk ediyor.’”

Oruç Manevi Bir Terbiyedir

Oruçta sabır vardır, metanet vardır. Manevi bir terbiye ve tezkiye söz konusudur. Bir düşünelim; karnın acıkmış ve miden açlıktan kazanıyor, susuzluktan hararet basmış belki ciğerin kavruyor ama yine de yemiyor ve içmiyorsun.

Neden, memlekette kıtlık var da ondan mı?..

Bilakis marketlerde her şey satılıyor. Manav tezgahları dolu, buzdolapları ona keza...

Hatta iftara az bir zaman kalmış ve herkes sofranın başında iftar vaktini bekliyor. Sofrada envâi çeşit yemekler var ama kimse el uzatmıyor, karşılarında billur gibi su duruyor ama kimse içmiyor. Bu kadar aç olmalarına ve önlerinde çorbanın dumanı tütüyor olmasına rağmen kimse çorbaya kaşık sallamıyor.

Peki niçin?..

Allaha sözüümüz var da onun için... Sahurda niyet ettik, güneş batıncaya kadar ağzımıza bir lokma bile koymayacağız diye Rabbimize söz verdik. İşte şimdi Rabbimize verdiğimiz sözü tutuyor, O’nun için yemiyor ve içmiyoruz!..

Bir müminin iftar sofrasındaki bu hali ne büyük bir ibret ve derstir. Zira aç ve susuz olduğu halde, kendi kazandığı helal yiyeceğine sırf Allah için el uzatmayan bir kimse, başkasının malına, fakir-fukaranın, garip-gurebânın hakkına el uzatır mı? Milletinin malına göz dikip tüyü bitmedik yetimin hakkını yer mi?..

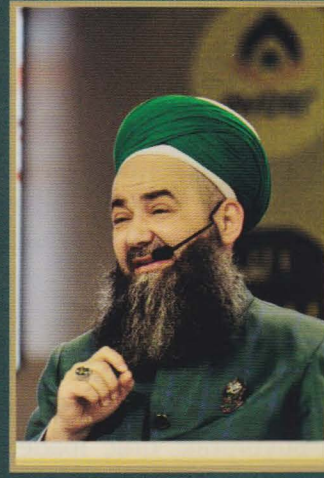
Ve, işte böyle bir ailenin iftar sofralarında, bu muhteşem tabloyu görerek büyüyen ve ana-babasından bu iman dersini alarak yetişen bir çocuk, büyüyünce elbette haramzâde olmayacak, başkalarının hak ve hukûkuna da riâyet edecektir biiznillah.

Fî emanillah!

Mustafa Özşimşekler

İÇİNDEKİLER

■ AHMET MAHMUT ÜNLÜ ▶ 4

ZAYIF HADİSLE İLE AMEL
MÜSTEİİAB SAYILMIŞTIR.
BİR RİVÂYETE "MEVZÛ"
DEMEK TEHLİKELİ BİR
ŞEY OLDUĞUNDAN
BU HUSUSTA İHTİYÂTA
RİÂYET GEREKİR

-4-

LÂLEGÛL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tevfikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
180 TL

YURTDİŞİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
200 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN
BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

❖ VAKIF KATILIM TL HESABI
İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

❖ VAKIF KATILIM EURO HESABI
İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

❖ VAKIF KATILIM DOLAR HESABI
İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 435 10 58

BİLGİ
www.laleguldergisi.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların
sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

- 32 YESEVİ YOLU
52 İDDEF
64 VUŞLAT

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZİLETLİ AMELLER •

- 66 ŞA'BÂN-I ŞERİF AYININ FAZİLETLİ AMELLERİ
66 ŞA'BÂN-I ŞERİF'İN 27. GECE NAMAZI
66 RAMAZÂN-I ŞERİF AYININ FAZİLETLİ AMELLERİ
66 RAMAZÂN-I ŞERİF AYININ ZİKİRLERİ
66 RAMAZAN HİLÂLİNE ÂİT DUÂLAR
67 RAMAZAN'DA ÇOK YAPILMASI EMREDİLEN DÖRT ZİKİR
67 RAMAZÂN-I ŞERİF'İN HER ON GÜNÜNÜN ZİKİRİ
68 RAMAZÂN-I ŞERİF'TE İFTÂR DUALARI
69 TERÂVİH NAMAZININ ZİKİRLERİ
70 RAMAZÂN-I ŞERİF AYININ NAMAZLARI
72 RAMAZAN'IN SON CUMÂSİ KILINACAK
DÜŞMANLARI RÂZİ ETME NAMAZI
73 KADİR GECESİ NAMAZLARI
74 KADİR GECESİ HANGİ GECEDİR?
75 FAKİRLİĞİ İZÂLE İÇİN MÜCERREB BEYTLER
76 MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER

KUR'ÂNÎ VE MUHAMMEDÎ NİZAMDAN BAŞKA NİZAM ARAYANLARIN İTİKÂDÎ DURUMU

■ RESUL BÖLÜKBAŞ
▶14

TÜRKİYE DİYANET VAKFI'NIN DÜZENLEDİĞİ SEMPOZYUMDAN KUR'AN ALEYHİNE ZIRVALAR -1-

■ Dr. AHMET GELİŞGEN
▶18

FATİH VE İSTANBUL

■ Prof. Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL
▶22

NÂMAHREM KADINLA TOKALAŞMANIN HÜKMÜ

■ ÖMER FARUK KORKMAZ
▶34

KADINLARIN ÂDET DÖNEMİNDE KUR'ÂN-I KERÎM OKUMASI VE MESCİDE GİRMESİ HARAM MIDIR? KONUNUN MEZHEPLER NAZARINDA DEĞERLENDİRMESİ NEDİR?

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU
▶38

MERHABÂ EY ŞEHR-İ ĞUFRÂN

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶44

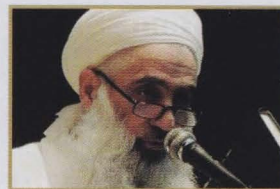
HİLÂLİ GÖZETLEMEK

■ MEHMET TALU
▶50

TARİHSELÇİLİK FİKRÎ DEĞİL, İMANÎ BİR MESELEDİR -1- (FAZLURRAHMAN'A REDDİYE)

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK
▶54

MUSTAFA ÖZTÜRK'E REDDİYE -1-

■ HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU
▶58

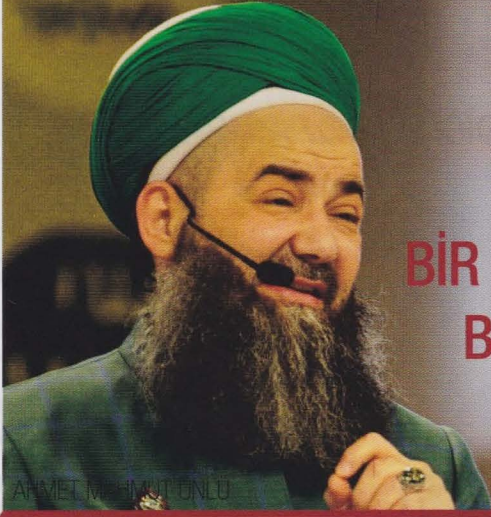
Lâle Günlü

FREKANS

Uydu adı	Türksat 4A
Lokasyon	Doğu
Frekans	12423
Polarizasyon	Yatay (H)
Sembol Oranı	30000
FEC	3/4

ZAYIF HADİSLERLE AMEL MÜSTEHAB SAYILMIŞTIR.

BİR RİVÂYETE “MEVZÛ” DEMEK TEHLİKELİ
BİR ŞEY OLDUĞUNDAN BU HUSUSTA
İHTİYÂTA RİÂYET GEREKİR -4-

Bizi dosdoğru yola hidâyet buyurduğu için **Allâh-u Te‘âlâ**’ya sonsuz hamd-ü senâlar eder, O’ndan başka hiçbir ilâh bulunmadığına ve Yüce Zâtı’nın tek olup hiçbir şerîki ve nazîri olmadığına şahidlik ederiz.

Rasûllerin ve nebîlerin hâtemi, öncekilerin ve sonrakilerin ekremi olan **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e, Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine her subh-u şâm salât-ü selâm ederiz.

Emmâ ba’d! İki aydır sizlere Reğâib Namazı’nın “Mevzû” olduğu husûsunda muhaddisler arasında ittifak bulunmadığını, hattâ kendi asrında Irak’ın en büyük muhaddisi kabûl edilen **Hâfız Ebü’l-Fazl Muhammed ibni Nâsir es-Selâmî** (ö.550) (*Rahimehullâh*)ın bu namaz hakkındaki hadîs-i şerîfi “**Emâlî İbni’l-Husayn**” isimli eserinin 14. meclisinde îrâd ettikten sonra:

“Bu hadîsi ancak ‘**Behcetü’l-esrâr**’ sâhibi **Şeyh Ebu’l-Hasen ibni Cehzam**’ın rivâyet ettiğini biliyorum, bize ancak onun cihetinden ulaşmıştır ve bu hadis ‘Hasen’ ve ‘Garib’dir.” (İbnü ‘Arrâk, *Tenzîhü’s-ş-şerî‘a*, 2/92; ‘Abdülhak ed-Dehlevî, *Mâ Sebete bi’s-Sünne fi eyyâmi’s-sene*, sh:189) dediğini nakletmiştim. Buna göre bu hadîs-i şerîf “Zayıf”tan daha yüksek mertebededir.

Bu namazın “Zayıf” rivâyetler arasında değerlendirilerek kılınabileceği hakîkati böylece sâbit olmuşken, hâlâ insanlara bu namazı kılmamalarını öğütleyen bâzı müteğâfil hocalar maalesef bulunmaktadır.

İşte bu yazımda sizlere bu kadar nehyedilmesi gereken münkerler varken başka işi yokmuş gibi insanları böyle fazîletli nâfile namazlardan menetmeye çalışanlara karşı derlediğim reddiyeleri arzedeceğim.

İNSANLARI REĞÂİB NAMAZI'NDAN ENGELLEYENLERE REDDİYELER

1) Büyük muhaddis İbnü Ebî Cemre'nin en büyük talebesi ve bid'atlere karşı reddiye hususundaki hassâsiyetiyle meşhur olan “*el-Medhal*” isimli müteber eserin sâhibi İbnü'l-Hâc (Rahimellâh) Reğâib Namazı hakkında kendisine yöneltilen bir suâli şöyle cevâplamıştır:

“Bu konudaki cevâbıma gelince: ‘Bu namazın kılınması hakkındaki îtirazlar onun mescidlerde kalabalık cemâatlarla (kadın-erkek birbirine karışması ve çok kandil yakılarak büyük israflara sebebiyet verilmesi, özellikle de ekseriyetle vakıf malı olan zeytinyağlarının vâkıfın izni olmadan istûmâli gibi şer’an) münâsîp olmayan hâller ihtivâ etmesi sebebiyle vukû bulmuştur.

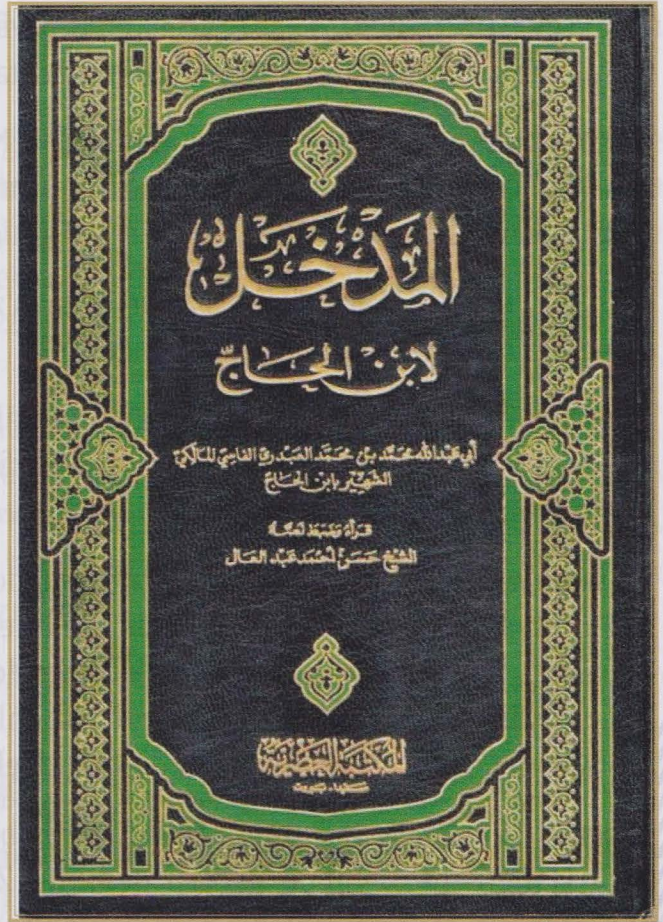
Ama bir insan diğer nâfile namazlar gibi bunu özel olarak gizlice kılsa tabî ki bu, onun hakkıdır. Lâkin bunu mutlakâ yapılması gereken (müekked sünnet gibi) dâimî bir sünnet olarak ittihâz etmesi mekrûh olur.

Zîrâ fazîletli ameller hakkında “Zayıf” senedle vârid olan bu hadîs-i şerîfler hakkında ulemâ: ‘Bunlarla amel câizdir, lâkin devamlılık üzere (hiç terk edilmeyecek müekked sünnet gibi) yapılmaz.’ demişlerdir.

Çünkü bir kişi ömründe bir defa dahî bu namazı kılsa, onun hâli şu iki durumdan hâlî değildir; eğer hadîs sahîh ise o emre imtisâl etmiş olur, eğer hadîs-i şerîfin senedinde bir ta’n (tenkid konusu) mevcut ise o kişinin bu namazı kılması kendisine zarar vermez.

Zîrâ nihâyet hayırlı bir amel yapmıştır ve o ameli Ramazan’ın kıyâmı (terâvîh namazı) gibi dînîn şe’âirinden (İslâm nişanlarından sayıp terk edilmemesi gereken) bir alâmet hâline getirmemiştir.

İşte sahîh olduğunun tespiti bizce müşkil olan hadîs-i şerîflerle amel hakkında konuşulacak kelâmın hulâsası budur. Mâlikî mezhebinde bu namazı kılmanın mekrûh sayılması ise İmâm-ı Mâlik’in mezhebinde mukarrar olan: ‘Bir rekâtta aynı sûrenin tekrar edilmesi mekrûhtur.’ kâidesine mebnîdir.” (İbnü'l-Hâc, *el-Medhal*, 1/293-294)

İbnü'l-Hâc'in *el-Medhal* adlı eseri

Allâme İbnü'l-Hâc (*Rahimehullâh*)ın bu cevâbı, onun bu hadîsin “Mevzû” olduğunda ittifak bulunmadığı görüşünde olduğunu ortaya koymaktadır.

Nitekim kendisi başka bir bapta: “Reğâib Namazı hakkında ulemâdan bâzısı ‘Mevzû’ demişse de kimisi ‘Zayıf’ demekle yetinmiştir ki ‘Zayıf’ olması kabûl edildiğinde amel edilmesinde sakınca yoktur.” demiştir. (**İbnü'l-Hâc**, *el-Medhal*, 4/255, 257)

Tabî ki **İbnü'l-Hâc** (*Rahimehullâh*)ın burada zikrettiği şartlar hepimiz için her dönemde ve her fazîletli amel hakkında geçerlidir.

Leknevî (*Rahimehullâh*) onun bu cevâbını zikrettikten sonra: “**İbnü'l-Hâc** (*Rahimehullâh*) bu konuda mütesâhil davranmıştır. Zîrâ bu hadîs-i şerîf muhaddislerin ekserîsi nezdinde mevzûdur.” (**el-Leknevî**, *el-Âsâru'l-merfû'a*, sh:74) derken isâbet etmemiştir.

Çünkü onun bu kelâmında da bâzı muhaddisler nezdinde “Mevzû” olmadığı hakîkati ortaya çıkmaktadır. Bir muhaddisin bile “Mevzû değil” dediğine ihtiyâten îtibâr etmek gerekirken, namaz gibi fazîletli amelden ibâret olan bir ibâdetin yapılmaması konusunda müteşeddîd davranmanın bir anlamı olmadığına göre; **İbnü'l-Hâc** (*Rahimehullâh*)ın cevâbı ve tespîti yerinde olup **Leknevî**'nin te‘akkubu mânâsız olmuştur.

İbnü'l-Hâc (*Rahimehullâh*)ın Mâlikî mezhebi hakkındaki tespîti yerinde olup bu hükmü Hanefî mezhebinde geçerli değildir. Zîrâ Hanefî fukahâsı: “Farzlara nispetle nâfilelerdeki hükümlerde bir nevî genişlik vâki olduğundan bir sûrenin aynı rekâta tekrar edilmesi mekrûh olmaz.

Çünkü: **‘Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **teheccüd namazının kıyâmında sabaha kadar bir âyeti** (*el-Mâide Sûresi:118. âyetini*) **tekrâr etmiştir.**’ (**Ahmed ibnû Hanbel**, *el-Müsned*, rakam:21328, 35/256; **İbnü Ebî Şeybe**, *el-Musannef*, rakam:32427, 16/494; **el-Beyhakî**, *es-Sünenü'l-kübrâ*, rakam:4717, 3/20)

Yine böylece selef-i sâlihînden bir cemâat gecelerinin tamâmını teheccüd namazında okudukları azap yâhut rahmet, ümit veyâ korku mânâsı ihtivâ eden tek bir âyetle ihyâ etmekte idiler.” demişlerdir. (**eş-Şürübülâfi**, *Merâkı'l-felâh*, sh:129)

2) Alî el-Kârî (*Rahimehullâh*) yine bu konuda şöyle demiştir: “Bâzı Mâlikî ulemâsının, Reğâib Namazı kılanlarla, günahlara ısrarcı olanları mukâyese edip, isyandakileri namazdakilerden üstün sayması, insana ‘Fesübhânellâh’ dedirtecek derecede garip bir söz ve şaşılacak bir karardır.

Namaz kılan kimse **Allah-u Te‘âlâ**’dan mağfiret ve rahmet dilerken, onun tevbeyle muhtaç olduğu nasıl söylenebilir?!

Bir namaz özel şekliyle uydurma bile olsa, namaz ismindeki bir amele günah ve bid‘at hükmü vermek nasıl düşünülebilir?! Fazîletli namaza dâir bir rivâyetin **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e isnâdı doğru olmayıp, birinin bunu kendiliğinden ihdâs ettiğini varsaysak bile, bu kutsal mevzûda **Rabbimiz**’in:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ﴾

‘O, namaz kılan bir kulu engelleyeni gördün mü?’ (el-Alak Sûresi:10-11) kavlı-i şerîfi yeterli bir huccettir.

Sonradan zuhûr eden (tarîkat dersleri gibi) her sâlih amel hakkında bid‘at-i seyyie kapısı açılıp mâsiyetler o amellere tercih edilecek olursa, o zaman ulemâ-ı e‘lamdan ve meşâyih-ı kirâmdan her biri gece-gündüz dâimâ meşgul oldukları virdlerden ve hızblardan dolayı günah ve mâsiyet işlemiş sayılacaklardır ki bu kabûl edilecek bir şey olamaz.” (‘Alî el-Kârî, el-Edeb fî Receb, 2/295-297 - Mecmû‘u Resâili ‘Alî el-Kârî zımında-, risâle rakamı:15)

Alî el-Kârî (Rahimehullâh)ın bu açıklamaları gerçekten çok ilmî ve yeterli olmuştur. Namaza mâni olmanın anlaşılır bir yönü olamaz. Bir namazın reddedilmesi ve kötü bid‘atlardan addedilmesi için, abdestsiz kılınması ve kerâhet vaktinde kılınması gibi, şerîatın temel kâideleriyle çatışan ilâve bir vasfa sâhip olması gerekir. Böyle bir durum yokken engel olmak gerçekten mezmûm bir sıfattır.

Hattâ **İbnü’s-Salâh** (Rahimehullâh)ın nakline göre; **Izz ibni Abdisselâm** (Rahimehullâh) bu namazı men ettiği için:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۖ ... كَلَّا لَا يُطِعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ﴾

“O, namaz kılan bir kulu engelleyeni gördün mü? Hayır, ona itâat etme. Böylece sen secde et de, (Rabbi’ne mânen) iyice yakınlaş.” (el-Alak Sûresi:9-10, 19) âyet-i kerîmeleri onun hakkında darb-ı mesel olmuştur. (İbnü’s-Salâh, er-Raddü ‘ale’t-Terğîb ‘an Salâti’r-Reğâib, -Müsâcele ‘ilmiyye havle Salâti’r-Reğâib isimli eserde 2. risâle- sh:14-15)

3) İmâm-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhû) **Hazretleri**’nin sâdik ashâbından olan ve aynı zamanda Moğol istilâsıyla Buhârâ’dan hicret eden Türklerden olup Hind diyârında hadîs ilminin temelini atan “**Mişkât**” şârihi büyük muhaddis **Abdülhakk ed-Dehlevî** (Rahimehullâh) “**Mâ Sebete bi’s-Sünne fî eyyâmî’s-sene**” isimli eserinde Reğâib Namazı’nı inkâr eden bâzı muhaddislerin açıklamalarını naklettikten sonra şöyle demiştir:

“Bu zayıf kul der(im) ki: ‘Muhaddisler isnadları tahkîk ve hadîs-i şerîfleri nakde tâbî tutma yollarına riâyet ederek bu namazı reddetmişlerdir. Ama bu bapta bu kadar mübâlağa yapmaları gerçekten şaşılacak bir şeydir. Oysa: ‘Bizim nezdimizde bu hadîs sahîh olmadı.’ demeleri onlar için yeterli idi.

Bu konuda en çok şaşırdığım da **Şeyh Muhyiddîn en-Nevevî**’nin hâlidir. Çünkü o, diğer Şâfi‘îlerin yaptığı gibi Hanefîlere karşı taassup içerisinde olmayıp fikhî konularda insaf yollarına sülûk etmiş biridir. Hâl böyle iken meşâyih-ı ızâm ve evliyâ-i kirâma nispetle aynı yolu izlemesi daha evlâ idi.

(Yâni Nevevî (Rahimehullâh)ın, kendi mezhebine muhâlif olan fikhîçılara gösterdiği müsâmahadansa, Reğâib Namazı’nın hadîsini senediyle zikrederek kılınmasına teşvîk eden Ebû Tâlib el-Mekkî, İmâm-ı Gazâlî ve Abdülkâdir el-Geylânî (Kaddesellâhü Esrârahum) gibi evliyâyâ ve meşâyihâ müsâmahakâr olması kendisine daha ziyâde yakışan bir davranış olacaktır.)

Nitekim **'Câmi' u'l-usûl'** sâhibi (İbnü'l-Esîr) bu hadîsi **Hafız Razîn** (*Rahimehullâh*)ın kitabından naklen zikretmiştir ki o kitabın muhtevâsı altı sahîh hadîs kitabının hadîslerini cem etmek, bir konu hakkında o kitaplarda hadîs bulamadığında ise başka müteber bir kitaptan o bâbı tamamlamaktır.

'Behcetü'l-esrâr' kitabında da seyidimiz ve şeyhimiz Kutb-u Rabbânî ve Ğavs-ı Samedânî eş-Şeyh Muhyiddîn Abdülkâdir el-Hasenî el-Geylânî (*Kuddise Sirruhû*) anlatılırken Reğâib gecesinde meşâyihın toplanması üzerine yaşananlar beyân edilmiştir.”

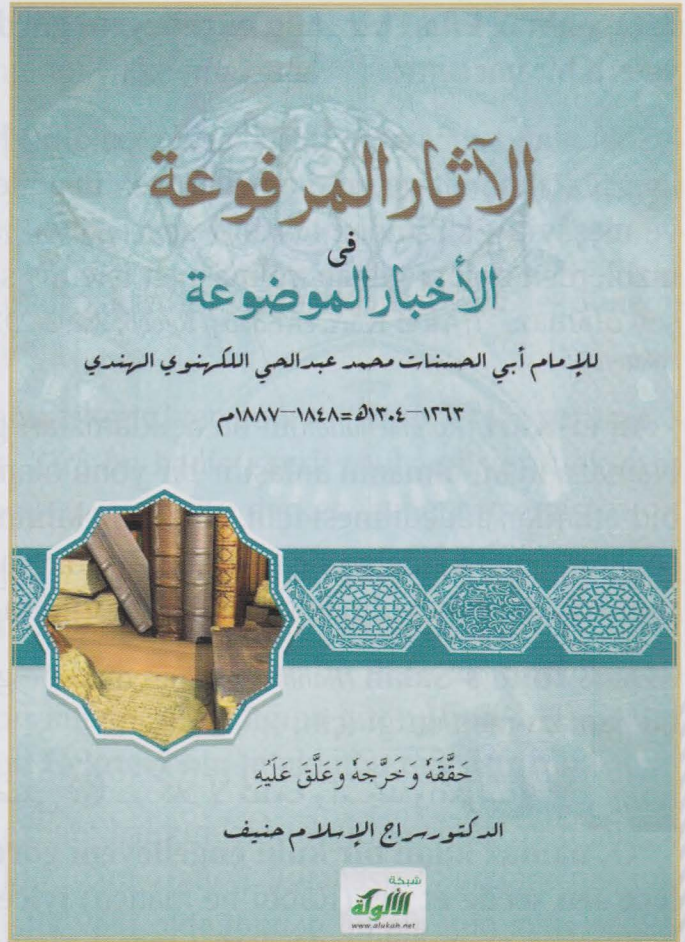
(**Abdülhak ed-Dehlevî**, *Mâ Sebete bi's-Sünne fî eyyâmi's-sene*, sh:183-188; **el-Leknevî**, *el-Âsârü'l-merfû'a*, sh:74-76)

Abdülhak ed-Dehlevî (*Rahimehullâh*) bu îzâhattan sonra **Abdülkâdir el-Geylânî** (*Kuddise Sirruhû*)nun oğulları ve halîfeleri olan **Şeyh Abdülvehhâb** ile **Şeyh Abdürrezzâk** (*Kuddise Sirruhümâ*)nın Reğâib Namazı ile ilgili anlattıkları kıssayı zikretmiştir ki biz size Mart ayındaki makâlemizin sonunda bu kıssayı ilk kaynağı olan **"Behcetü'l-esrâr"** kitabından terceme etmiştik.

4) Leknevî (*Rahimehullâh*) **Abdülhak ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*)nun bu konudaki beyanlarını naklettikten sonra: “Reğâib gecesinin **'Behcetü'l-esrâr'** kitabında zikredilmesi onun ancak fazîletini ispât eder ki zâten bu, reddedilen bir şey değildir. Münker olan ise o gecenin namazının tasavvuf ehlinin kitaplarında hadîs olarak zikredilmesinden yola çıkarak edâ edilmesidir. Zîrâ hadîslerin sübûtunda îtibâr edilecek husus muhaddislerin nakdi (tahlilleri)dir, yoksa evliyânın keşfi değildir.

Hadîs âlimleri bu namazın havâs ve avâm arasında çok yaygınlaştığını görünce herkesin o hadîsi **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den sâbit olan (sahîh) bir hadîs olarak kabûl edeceğini düşünüp bu hadîs hakkında durum tespiti yaparak yerinde bir iş yapmışlardır. **'Câmi' u'l-usûl'** sâhibinin (İbnü'l-Esîr'in) bu hadîsi kitabında zikretmiş olması bir fayda sağlamaz. Zîrâ sonunda: ‘Bu hadîs mat‘undur.’ diyerek hükmünü açıkladı.” demiştir. (**el-Leknevî**, *el-Âsârü'l-merfû'a*, sh:76)

Leknevî (*Rahimehullâh*)ın bu beyânı, sâdece hadîs-i şerîfe “Mevzû” diyen muhadislere îtibâr edip “Zayıf” diyen âlimlerden sarf-ı nazar ederek yaptığı bir açıklama olması hasebiyle insaftan uzaktır.

Leknevî'nin el-Âsârü'l-merfûa fi'l-ahbâri'l-mevzûa adlı eseri

Nitekim kendisi bu beyânâtından biraz geride: “Bu hadîs-i şerîf muhaddislerin ekserîsi nezdinde ‘Mevzû’dur.” (el-Leknevî, *el-Âsâru’l-merfû’a*, sh:74) derken hadîs-i şerîfin bâzı muhaddisler nezdinde “Mevzû” olmadığı hakîkatine temâs etmiştir.

Ayrıca **İbnü’l-Esîr**’in: “Hadîs mat’ûndur.” sözüne yüklediği mânâ aslâ yerinde değildir. Zîrâ “Mevzû” ile “Mat’ûn” arasında büyük bir fark vardır. Nitekim bir hadîs-i şerîfin isnâdı hakkında laf-söz olması onu olsa olsa “Zayıf” duruma düşürür, aslâ “Mevzû” rivâyetler arasına sokmaz.

Hâl böyle olmasaydı **İbnü’l-Esîr**’in kaynak gösterdiği **Hâfız Razîn** (*Rahimehullâh*) gibi büyük bir muhaddis bu namazın hadîsini sahîh hadisleri cem ettiği kitapta zikreder miydi?!

Ayrıca **İbnü’l-Esîr**’in kendisi “Temel hadîs kaynaklarını cem eden eser” diye tesmiye ettiği “**Câmi’u’l-usûl**” isimli kitabında bu namazı nakleder miydi?!

Demek ki onlar nezdinde bu hadîs-i şerîf en azından “Zayıf” durumda olduğundan kitaplarında onu zikretmişlerdir. Ama **İbnü’l-Esîr** (*Rahimehullâh*) bu namaz hakkındaki rivâyetin ardından bâzı muhaddislerin bu hadîs-i şerîfin isnâdı hakkında ileri geri konuştuklarını naklederek ilmî emânete riâyet etmiştir.

Zâten tüm muhaddislerin ta’nından (ileri geri konuşmasından) sâlim kalan az hadîs-i şerîf vardır. Bir muhaddisin bir hadîs-i şerîfin senedinde bulunan birini ta’n etmesiyle o rivâyet mat’ûn duruma düşerse de aslâ “Mevzû” sınıfına sokulamaz. Artık “Uydurma” mânâsına gelen “Vaz” kelimesi ile “Tenkit etme” anlamı taşıyan “Ta’n” kelimesi arasındaki farkı farkedemeyenler için bu îzahlarımız faydasız olacağından lafı uzatmaya hâcet yoktur.

5) Alî el-Kârî (*Rahimehullâh*) da bu namazı engelleyenlere reddiye mâhiyetinde: “**Nevevî** (*Rahimehullâh*)ın Reğâib Namazı hakkında: ‘Dalâlet ve cehâlet bid’atlerinden olan bir münkerdir.’ demesi kabûl edilecek bir şey değildir. Zîrâ namazın, meşrû ibâdetlerin en hayırlısı oluşu sahîh hadîslerle sâbitken, Reğâib Namazı kılanlar(ın bu ameli) hakkında dalâlet ve cehâlet tâbirini kullanmak uygun düşmez.

Zâten bu hadîs-i şerîf hakkındaki nihâî hüküm ‘Zayıf’ olduğudur. Hadîsin ‘Mevzû’ olduğu farzedilse bile, bunun vebâli, vâzı’ı (uydurucusu)na âit olup, güzel îtikatla amel edene hiçbir mesûliyet yoktur.” demiştir. (‘**Alî el-Kârî**, *el-Edeb fî Receb*, 2/293-294 -*Mecmû’u Rasâilî ‘Alî el-Kârî zımında-*, risâle rakamı:15)

6) Abdülhakk ed-Dehlevî ve Alî el-Kârî (*Rahimehumellâh*) **Nevevî** (*Rahimehullâh*)ın bu husustaki beyanlarını doğru tahlîl ederek bu hükme varmışlarsa da **İmâm-ı Hubeyşî** (*Rahimehullâh*), **Nevevî** (*Rahimehullâh*)ın îtirâzının namazın aslına değil de şekline râci olduğunu beyân sadedinde:

“**Nevevî** (*Rahimehullâh*) ‘**el-Fetâvâ**’ isimli eserinde bu namazı kılmanın kerâhatini zikretmişse de herhâlde kendisi bu fetvâsıyla bu namazın cemâatle kılınmasının mekrûh olduğunu kastetti.” demiştir. (Ebû ‘**Abdillâh el-Hubeyşî**, *Kitâbu’l-Berake*, rakam:2856, sh:718-719)

Lâkin bu fakir “**Receb-i Şerîf**” risâlemde (sh:216-222) bu gibi namazların cemâatle kılınmasının mekrûh olmadığı hakkında ulemânın beyânlarını tafsîlatla zikrettim.

7) Şaşılacak işlerden biri de **Nevevî** (*Rahimehullâh*)’ın **İbnü’s-Salâh** (*Rahimehullâh*)’ın kabûl ettiği ve îtirâz edenlere reddiye mâhiyetinde “**er-Raddü ‘ale’t-Terğîb ‘an Salâti’r-Reğâib**” isimli müstakil bir risâle telîf ettiği **Reğâib Namazı**’na îtirâz etmiş olmasıdır.

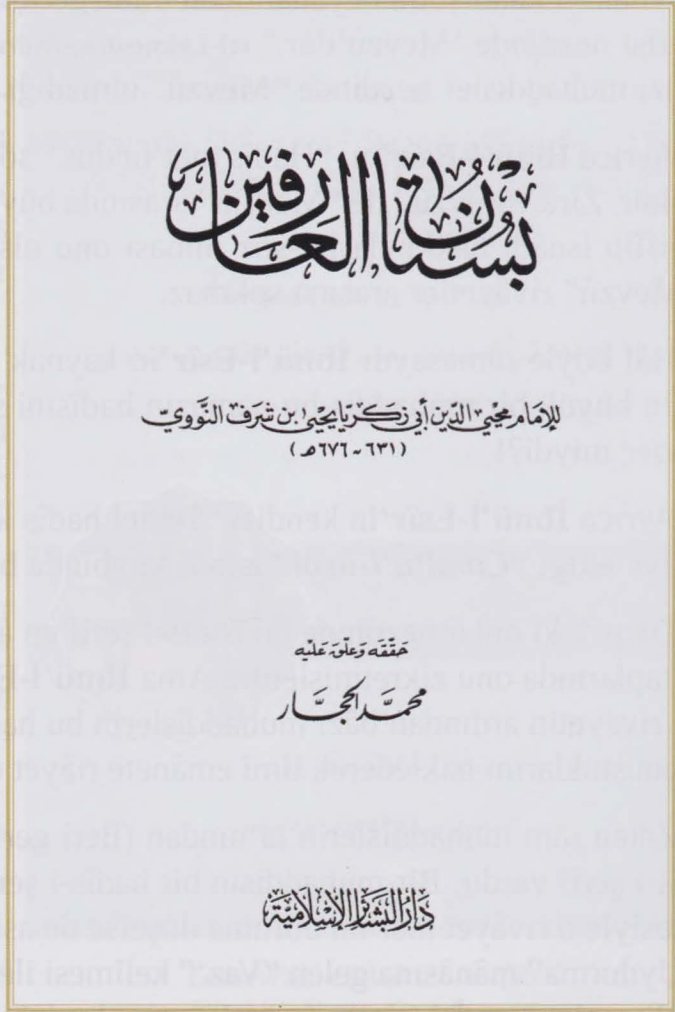
Oysa **Nevevî** (*Rahimehullâh*), **İbnü’s-Salâh** (*Rahimehumellâh*) hakkında:

“İslâm’ın temellleri olarak kabûl edilen hadîs-i şerîflerin adedi hakkında ulemâ çok ihtilâf etmişlerse de **İbnü’s-Salâh** (*Rahimehullâh*) diye bilinen Şeyh, İmam, Hâfız **Ebû Amr Osmân ibni Abdirrahmân** bu hadîsleri cem ve beyân (toplama ve mânâlarını açıklama) husûsunda çok gayret sarfetmiştir ki onun tahkîk (hadîsleri inceleme) ve itkânı (hadîs sahasındaki üstün ilmi ve muhkem anlayışı) üzerine ziyâde yapma imkânı yoktur.” (en-Nevevî, *Büstânü’l-‘ârifîn*, sh:73-74) diyerek **İbnü’s-Salâh**’ın hadîs alanındaki uzmanlığına methiyede bulunmuştur.

Reğâib Namazı’ndan İnsanları Men Etmek İnsafla Bağdaşmaz

1) Biz bu yazımızda sizlere Reğâib Namazı hakkındaki hadîs-i şerîfin “Mevzû” olmayıp “Zayıf” olduğu, “Zayıf” hadîsle amel in ise müstehab olduğu husûsunda birçok delil zikrettik. Lâkin bu hadîsin “Mevzû” olduğunu kabûl edenlerin de bu namazı emretmeleri gerekmediği gibi kılanları menetmeleri de câiz değildir.

Nitekim **Leknevî** (*Rahimehullâh*) bu konuda şöyle orta ve hikmetli bir hüküm açıklamıştır: “Tasavvuf erbâbının kendisi hakkında mervî bir hadîs bulup, rivâyet eden Müslümanlara husn-ü zan ederek hadîs zannedip amel ettikleri yâhut şeyhlerinden kendilerine ulaşan fakat hadîs olarak intikâl etmeyen, bunun yanısıra özel rekâtları bulunan ve belli adetler üzere tekrarlanan sûrelerle kıldıkları namazlardan hiçbirinin kılınmasında bir zarar yoktur.

Nevevî'nin Büstânü'l-‘ârifîn adlı eseri

Bu özel keyfiyetlere sahip namazların kılınması, şerîatın engellediği bir şeye şâmil olmadıkça engellenemez. Ama (kerâhet vaktinde kılınması, kıbleden gayrı cihete dönülmesi, Kur’ân yerine başka duâların kırâat edilmesi, bir rekâtta iki rukû veyâ tek secde bulunması gibi) şerîata muhâlif bir keyfiyete rastlanırsa “Bu bizim tarîkatımızda sâbittir.” zannıyla hiçbir meşîhat erbâbının (şeyhe bağlı olanların) bunu edâ etmesine ruhsat yoktur.

Zîrâ hiçbir tarîkat şerîata muhâlif olamaz. Bunu düşünen ya câhildir, ya mecnundur, ya gâfildir, ya da meftun (fitneye mâruz)dur. Lâkin bu namazlarla amel etmek isteyen riâyet etmesi gereken birtakım şartlar vardır.

a) Şerîatın farz ve vâciblerine verdiği önemden daha ziyâde bu tür ibâdetlere ihtimâm göstermemelidir.

b) Bu rivâyetler(den zayıf dahî olmayan ve sâdece meşâyihâ nisbet edilenler)i sâhib-i şerîat (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e mensup zannetmemelidir.

c) Bu amellerin müstehab oluşunu (İşrak-Kuşluk namazı gibi) diğer müstehab olan şer’î ibâdetlerin istihbâbı nisbetinde (aynı değerde) telakkî etmemelidir.

d) Bu namazları şerîatın engelleyeceği şekilde iltizâm etmemeli (kılmayanı günahkâr olmakla ithâm edecek derecede kendine lüzumlu görmemeli)dir.

e) Bu namazlara vaad edilen sevapların terettübüne **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in (sahîh hadîslerinde) sarâhaten vaad ettiği sevapların terettübü gibi (vahiyle sâbit olarak) îtikâd etmemelidir. (*el-Leknevî, el-Âsâru’l-merfû’a, sh:122*)

Görüldüğü üzere; **Leknevî** (*Rahimehullâh*) Reğâib Namazı hakkındaki hadîsi “Mevzû” rivâyetlerden kabûl ettiği hâlde bu gibi namazların sünnet olduğuna îtikâd edilmemesi şartıyla kılınmasında bir mâni olmadığını zikrederek, ayrıca kılanların sevaba nâil olacağını beyân ederek insaflı bir yaklaşım sergilemiştir.

2) Bu yazımı nihâyete erdirirken sizleri bu namazın ilk râvîlerinden olan **Alî ibni Cehzam Hazretleri**’nin, vefâtı ânında söylediği şu hikmetli ilimlerle başbaşa bırakıyorum.

Sibt ibni’l-Cevzî (*Rahimehullâh*)ın, şeyhlerinden, onların da kendi meşâyihından naklettiklerine göre; **İbnü Cehzam** (*Rahimehullâh*) vefât edeceği zaman Mekke’de meşâyihî toplayarak:

“(Bu namazın hadîsi hakkında sahîh bir rivâyet mevcut değilse de) ben bu namazın hadîsini rivâyet ederek insanların Receb-i Şerîf’in ilk perşembesini oruçla, ilk cumâ gecesini de namazla geçirmelerini hedeflemek sûretiyle onları işledikleri büyük günahlardan engellemeyi kastettim.

Zîrâ gerçekten zaman çok bozuldu, fisk-u fücûr çoğaldı, şerîatın koyduğu sınırlar boşa çıkarıldı, insanlar günahlarla meşgul olarak ibâdetleri ihmal ettiler, ben de onları işledikleri çirkinliklerden alıkoymak için bu hadîs-i şerîfi rivâyet ettim.

Bir rivâyet **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in şerîatının nişanlarını değiştirecek ve dîninin temellerini yıkacak nitelikte ise onu neşredenler tehdit altına girerler.

Oysa **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in:

«مَنْ قَالَ عَنِّي مَا يُوَافِقُ شَرِيعَتِي، وَيُنْصُرُ مِلَّتِي، فَكَأَنِّي أَنَا قُلْتُهُ.»

‘Her kim benim tarafımdan benim şerîatıma uygun düşen ve dîni-me yardım eden şeyler söylerse, sanki onu ben söylemişimdir.’ (Sibt ibnü’l-Cevzî, *Mir’âtü’z-zemân*, 18/313) buyurduğu bize rivâyet olunmuştur. Bu hususta daha birçok hadîs-i şerîf vardır. (Bu mânâdaki sahîh hadîs-i şerîfler için bkz: **Ahmed ibnü Hanbel**, *el-Müsned*, rakam:8809, 3/297; **İbnü Mâce**, *el-Mukaddime*:2, rakam:21, 1/9-10; **el-Hâkîmü’t-Tirmizî**, *Nevâdiru’l-usûl*, sh:59; **el-Hatîb**, *Târîhu Bağ-dâd*, 11/390; **Alî el-Müttakî**, *Kenzü’l-‘ummâl*, rakam:29210, 10/229-230)

«وَمَا رَأَى الْمُسْلِمُونَ حَسَنًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ حَسَنٌ.»

‘Müslümanlar neyi güzel gördülerse, o şey Allâh indinde de güzeldir.’ (el-Hâkîm, *el-Müstedrek*, rakam:4465, 3/83; **Ebü Dâvûd et-Tayâlesî**, *el-Müsned*, sh:33; **Ahmed ibnü Hanbel**, *el-Müsned*, rakam:3600, 2/16)

«وَلَنْ يَجْمَعَ اللَّهُ الْأُمَّةَ عَلَى ضَلَالَةٍ.»

‘Allâh bu ümmeti aslâ dalâlet (sapık bir inanç ve amel) üzere cemetmez.’ (et-Tirmizî, *es-Sünen*, rakam:2167, 4/466)

«وَلِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى.»

‘Herkes için niyet ettiği şey vardır.’” (el-Buhârî, *es-Sahîh*, rakam:1) demiştir. (Sibt ibnü’l-Cevzî, *Mir’âtü’z-zemân*, 18/311-313)

Alî ibni Cehzam Hazretleri bin sene evvel bu sözleri sarfederek asrının bozukluğundan şikâyet edip namaza ve zikre teşvîk etti ise ya âhir zamânın da better zamânında bulunan bizler nasıl insanları bu bozuk zamanda namazdan ve zikirden men edebiliriz?!

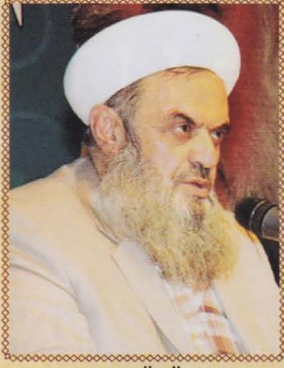
İnşâallâh Hazîran ayındaki yazımda ilk önce:

“**Bir Namaz Hakkındaki Rivâyet Hadîs Olmasa da Onunla Amel Eden Ecrine Nâil Olur**” konusunu işledikten sonra:

“**Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **Ümmetine Sünnet-i Hasene Meşrû Etme Yetkisi Vermiştir**” mevzûu ile:

“**Hadîs-i Şerîf Olmasa da Meşâyihdan Nakledilen Nâfile Namazlar Men Edilmemelidir**” şeklinde bir başlık açacağım ve en sonunda:

“**Meşâyihdan Nakledilen Nâfile Namazların Hükümü**” ile alâkalı bir konu işleyeceğim.

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

KUR'ÂNÎ VE MUHAMMEDÎ NİZAMDAN BAŞKA NİZAM ARAYANLARIN İTİKÂDÎ DURUMU

Hiç şüphesiz yüce Allah'ın ekmel-i mahlûk olarak yarattığı ve kendisine halife olarak seçtiği insanların her asır ve zamanda insanca saadet içinde yaşayabilmeleri için **Allâh-u Te'âlâ** kendilerine kitap göndermiştir. **Allâh-u Te'âlâ** hiçbir asır ve zamanda insanları kendi başlarına terk etmediği gibi başıboş da yaratmamıştır. Zira beşeriyetin saadet içinde, nizam ve intizamlı yaşayabilmeleri için ilâhî bir nizâma, peygamberî bir sisteme muhtaç olduklarını bilen Al-lâh, her asırda Risâlet'iyile donanmış ilâhî mesajı yüklenen bir peygamberi göndermeyi lüzumlu görmüştür.

O peygamber vasıtasıyla beşeriyet için lüzumlu, olmazsa olmaz olan emir ve yasaklarını bildirmiştir. İnsanı ve o insanın aklını yaratan Allah, beşeriyetin saadet ve selameti için tanzim edilecek olan sistem akılla bulunacak olsaydı insanları akıllarıyla baş başa bırakıp peygamberleri ve o peygamberler vasıtasıyla gönderdiği mesajları göndermeye lüzum görmezdi.

Hâlbuki insanlık tarihine baktığımız zaman ilk insanın Âdem aleyhisselam olduğunu ve yine ilk peygamberin de Âdem peygamber olduğunu görmekteyiz. Peygamberliğin ve gökten inen sahifelerin ilk insanla başlamasından, ilâhî nizâmın ve peygamberî sistemin olmazsa olmaz olduğunu anlamaktayız.

Hazreti Âdem'e peygamberlik verildiği zaman kendisiyle, eşi Hazreti Havva'dan başka insan olmadığı halde bu iki kişinin dahi şer'î nizâmın dışında akıllarıyla baş başa saadet içinde yaşamalarının mümkün olamayacağını bilen Allâh, ilk insan olan Âdem aleyhisselam'a aynı zamanda ilk nübüvveti de ih-san ederek ilk bi'seti ve risaleti başlatmış oldu.

Âdem aleyhisselam'a gönderdiği on sahifede o günün şeriatını inzal buyurarak haram ile helali bazı mahremiyetleri bildirmiştir.

Mâide Sûresi (27)

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾

“(Ey Muhammed!) Onlara, Adem’in iki oğlunun haberini gerçek olarak oku. Hani ikisi de birer kurban sunmuşlardı da, birinden kabul edilmiş, ötekinden kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, (yani Kabil, kurbanı kabul edilen Habil’e) ‘Andolsun seni mutlaka öldüreceğim.’ demişti. Öteki (Habil) ise: ‘Allah ancak kendisine karşı gelmekten sakınanlardan kabul eder.’ demişti.”

Mâide Sûresi (28)

لَعْنٌ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

“Andolsun! Sen beni öldürmek için elini bana uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım.” (28)

Mâide Sûresi (29)

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْشُرَ بَأْثَمِي وَآتَمَّكَ فَتَكُونَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

“Ben istiyorum ki, sen benim günahımı da, kendi günahını da yüklenip cehennemliklerden olasın. İşte bu zalimlerin cezasıdır.”

Mâide Sûresi (30)

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

“Derken nefsi onu kardeşini öldürmeye itti de (nefsine uyararak) onu öldürdü ve böylece ziyan edenlerden oldu.”

Burada anlatılmak istenen husus şudur ki; Âdem aleyhisselam’ın Kabil ve Habil isminde iki oğlu vardı. Âdem aleyhisselam’a gönderilen şeriata göre Habil’le doğan kızla Kabil’in evlenmesi, Kabil’le doğan kızla da Habil’in evlenmesi gerekiyordu.

Habil bu hususa razı gelip şeriat tarafını seçerken, Kabil nefsi ve aklına uyararak “Ne münasebet! Benimle doğan kızla ancak ben evlenirim.” demişti. Âdem peygamber ikisinin de birer kurban etmelerini emretti. Habil’in kurbanı kabul olurken Kabil’in kurbanı kabul edilmedi. Bunu gören Kabil, kıskançlığı daha da artarak Habil’e “Yemin ederim ki elbette seni öldüreceğim.” demişti.

Habil ise ona: “Allah gönderdiği şeriati kabul edip bu suretle takva olanların kurbanını kabul eder.” dedikten sonra kardeşine nasihat kabilinden “Sen beni öldürmek için elini uzatsan bile ben seni öldürmeye elimi uzatmam çünkü ben âlemlerin rabbi olan Allah’tan korkarım.” demişti.

Netice itibariyle Kabil’in nefsi ve akli kardeşini öldürmeyi lüzumlu göyerek öldürdü. Ve insanlık tarihinde ilk terörü ihdas etti. Buradan anlıyoruz ki terörün başında yüce Allah’ın gönderdiği sistemi reddedip nefse uymak yatmaktadır!

Daha sonra gelen peygamberlere uyanlar olduğu gibi uymayanlar da olmuştur. Peygambere uyanlar saadet bulmuşken onun getirdiği Risalet ve şeriati kabul etmeyenler de helak olmuşlardır. Nuh aleyhisselam’ın kavminden kendisine ve kendisine gönderilen ilâhî sisteme uyanlar gemiye binerek selamete ererken o sistem ve şeriati kabul etmeyenler tufanda helak olmuşlardır.

Keza Musa aleyhisselam'a ve kendisine gönderilen Tevrat'a uyanlar denizin üzerinden karşıya geçmeye muvaffak olurken "ene rabbükümü'l-e'lâ" diyen Firavun ve onun gibi nefesine uyanlar denizde boğulmuşlardır. Son peygamber olan Hazreti Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'e de Hazreti Kur'an gönderilmiştir. Bu Kur'an'ın verdiği mesajı kabul edip gereğince yaşayanlar kardeşçe yaşamışlardır.

Ne zaman Kur'an nizâmından ve Muhammedî sistemden uzaklaştılar, işte o vakit felaketten felakete düştüler. Bunları söylediğimiz zaman bu yazıyı okuyanlar şunu diyebilecekler; günümüzde gerek İslam ülkelerinde, gerekse Türkiye'mizde cami ile mabedler istediğimizden daha fazlası ile doludur.

Beş vakit namazını kılan, orucunu tutan, zekâtını veren, hac ve umresini yapan birçok insanımız mevcut olduğu halde, bakıyoruz ki İslam ülkelerinin hemen her birinde nâhoş olaylar; kadın cinayetleri, fâili meçhul cinayetler, kocasıyla nikâhlyken bir başkasına kaçıp hayatına devam eden insanların bulunması gibi birçok vâkıa mevcuttur.

Kocasından boşanmadan birkaç tane koca değişip daha sonra televizyon ekranına çıkarak kocasından başkasıyla hayatını devam ettirdiğini utanmadan 80 milyonun huzurunda adeta gururla söyleyebilen hayâsızlar türemiştir. İşte bütün bunların; hak nizam olan Kur'an nizamını tanınamaktan kaynaklanmakta olduğu aşikârdır.

Dini Mübin-i İslam ve Hazreti Kur'an, evlilik müessesesine ve mahremiyetine azami önem vermekte ve bu müesseseyi ihlal edip zinaya düşenleri ağır bir şekilde cezalandırmaktadır. Yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

Câsiye Sûresi (18)

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

"Sonra da seni din işi konusunda açık bir yola koyduk. Sen ona uy, bilmeyenlerin heva ve heveslerine uyma."

Burada yüce Allah'ımız Hazreti Peygambere seni bir şeriat üzere kıldım bu şeriata tabi ol ve bilmeyenlerin hevasına uyma derken şer-'i şeriften başka beşer tarafından tanzim edilen bütün yolların bilmeyenlerin yolu olduğunu ve beşeriyetin bu yolları oluştururken büyük hatalar yapacağını ve hiçbir zaman da her şeyi ezeli ilmiyle bilen Allah'ın tanzim ettiği şeriatın yerine geçemeyeceğini beyan etmektedir. İnsanoğlu geleceği asla bilmez, geçmişi ise unuttur unutmadıkları da çok azdır. Ânî kararları ise hatalarla doludur. Bu derece mâzur ve âciz olan insan, beşeriyetin hayat tarzını tanzim ve tayin etmekten çok uzaktır.

Ekmel-i mahluk olarak yaratılan insanın yine kendisi gibi insan tarafından hükmedilmesi tahakkümdür. İnsanı insana köle yapmaktır, onun için rahatlıkla diyebiliriz ki en büyük hürriyet insanın yaradanının emirlerine uyup yasaklarından kaçmasıyla mümkündür. Allah'a kul olmak şereflerin en yücesidir. Kula kul olmak ise en büyük zilletir.

Câsiye Sûresi (19)

إِنَّهُمْ لَن يَغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

"Çünkü onlar, Allah'a karşı sana asla bir fayda sağlayamazlar. Şüphesiz zalimler birbirinin dostlarıdır. Allah ise kendisine karşı gelmekten sakınanların dostudur."

Bu ayeti celilede:

Beşeriyete ve onun tanzim ettiği yollara tabi olursak o yolları gösterenler bize huzur veremez olduklarını Allah'a dost olanların ise yüce Allah onları dünya ve ahiretin sıkıntılarından kurtaracak olan en büyük dost olduğunu beyan etmektedir.

Câsiye Sûresi (20)

هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

“Bu Kur’an, insanlar için kalp gözleri (konumundaki bir nur), kesin olarak inanan bir toplum için de bir hidayet ve bir rahmettir.”

Evet, İslam ülkeleri olarak Kur’an’da var olan ibadetle alakalı ayetleri kabul edip kısmen yaşarken muamelat, ukubat ve feraizle alakalı ayetleri sadece ramazanlarda veya sair zamanlarda Kur’an’ı hatmederken okuyup bu ayetlerin de yaşanması gerektiğini, saadet ve selametin bunların da yaşanmasına bağlı olduğunu kabullenmemek suretiyle Kur’an’ın bir kısmına inanıp bir kısmını reddetme durumuna düşmüştür.

Hâlbuki Kur’an ayetlerinin ahkâmını olduğu gibi kabul etme gereğini idrak edip harfiyen yaşanması halinde vaadettiği saadete kavuşmak mümkündür.

Yine yüce kitabımızın Mâide Suresi 49. ve 50 âyetlerinde şöyle buyrulur:

Mâide Sûresi (49)

وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ
فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاَعْلَمَنَّ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ
بِبَعْضِ
ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

“Aralarında, Allah’ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allah’ın sana indirdiğinin bir kısmından (Kur’an’ın bazı hükümlerinden) seni şa-

şırtmalarından sakın. Eğer yüz çevirirlerse, bil ki şüphesiz Allah, bazı günahları sebebiyle onları bir musibete çarptırmak istiyor. İnsanlardan birçoğu muhakkak ki yoldan çıkmışlardır.”

Mâide Sûresi (50)

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

“Onlar hâlâ cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar? Kesin olarak inanacak bir toplum için, kimin hükmü Allah’ınkinden daha güzeldir?”

Burada yüce Allah yüce peygamberimize Allah’ın hükümlerinin bazısından fitneye düşürmelerinden sakın şeklindeki fermanından açıkça anlıyoruz ki ahkâm-ı ilâhînin tümünü; ferâiziyle, muâmelatıyla, ukûbâtıyla tamamını hayata geçirmek elzendir.

Hâlbuki günümüzde yaşayan Müslümanların birçoğu Kur’an ahkâmının büyük bir kısmını kaldırıp yerine nefsânî ve beşerî sistemleri ikâme etmeye gayret ediyor. Bazıları bu sistemin adına sosyal demokrasi, bazıları sosyalizm, bazıları kapitalizm gibi isimlendirirken; ilâhî nizamı, Muhammedî olan sistemi reddetmek suretiyle imanlarını tehlikeye düşürmektedirler.

Hulâsâ-i kelim; bir taraftan Allah’ın gönderdiği Muhammedî nizamı reddedip bu mübarek nizamın vaad ettiği saadete kavuşmak asla mümkün değildir. Bu ilâhî nizamın dışında saadet arayanların ise arzu edilen saadete kavuşmaları mümkün değildir. Zira İslamî nizamın dışında yaşayan insanların aralarında mal emniyeti, iffet ve namus emniyeti ve can emniyetini sağlamak mümkün değildir. Vesselam.

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI'NIN DÜZENLEDİĞİ SEMPOZYUMDAN KUR'AN ALEYHİNE ZIRVALAR -1-

[“KUR'AN, ZAMAN VE MEKÂN ÜSTÜ TÜKENMEZ BİR HAZİNE DEĞİLDİR(!) KUR'AN'IN TAMAMI ALLAH KELAMI OLMAYABİLİR(!) DÜNYALIK KONULARDA KUR'AN DELİL OLMAZ(!), RAHATSIZ OLDUĞUMUZ HÜKÜMLERDE ALLAH'I DA HESABA ÇEKERİZ(!)” ANLAMINDA SÖZLER]

1. Giriş

5-6 Haziran 2010 tarihinde, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, Ankara'da TDV Konferans salonunda “Kur'an ve Kadın” konulu bir sempozyum düzenlendi. Sempozyum yetkililerinin açıklamasına göre, Diyanet de bu etkinliğe onay ve destek verdi. Sempozyumda, Diyanet'ten bazı üst düzey yetkililer ve Ankara İlahiyat ağırlıklı olmak üzere üniversitelerden Öğretim Üyeleri ve TDV'dan yetkililer sunum ve müzakerelerde bulundular. Zamanın Türkiye Diyanet Vakfı adına Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu ve yine o zamanın TDV Yönetim Kurulu Üyesi ve II. Başkanı Şerafettin Gölcük Hoca kısa birer açılış konuşması yaptılar. Şerafettin Hoca konuşmasında, Kur'an'ın keyfi yorumlanmasının yanlış olduğunu ifade ettikten sonra, katılımcıların kendi alanlarında çok güzel bildirimler sunacaklarını ve sempozyumun çok faydalı geçeceğini ifade etti.

Emekli DİYK Üyesi ve zamanın TDV İLK SAY Kurulu Başkanı Saim Yeprem,

beşinci oturumun başkanlığını yaptı. Sempozyum son oturum başkanı Fikret Karaman ve aynı oturumda konuşmacı olan Mehmet Görmez çekilmesiyle altıncı oturum başkanlığını da Saim Yeprem yürütmek zorunda kaldı.

Görmez, Özafşar ve Bünyamin Erul'un hocası ve Fazlurrahmancılığın baş temsilcisi denebilecek emektar Hadis Profesörü M. Said Hatipoğlu, sempozyumun ilk sunumunu yaptı. Hatipoğlu sunumunda, “nereden nereye geldik” sözleriyle sevincini dile getirdi.¹ Konuşmasının başından sonuna kadar somut örneklerle “gelenekçilik” dediği İslami kültürü eleştirdi Sahabi hanımların, Peygamberimizin saçını taramış olmalarına rağmen gelenekçi dinin, kadın-erkek ilişkilerindeki sınırlayıcı bakış açısını eleştirdi.² Aynı çerçevede, Rasulüallah (s.a.v.) zamanında kadınların erkelerle beraber oturup konuştuklarını,³ umumi havuzlardan ve çeşmelerden kadın erkek beraber abdest aldıklarını anlattı.⁴ “Ataerkil”⁵ dedikleri dini literatüre işaretlerle, “niye bu kitapları erkekler yazmış da hanımlar yazmamış?” şeklinde serzenişte bulundu.⁶ Yaptığı bazı isnatlarla, Gazzali'lerin ve Cüveyni'lerin yakın arkadaşı diye nitelediği Nizamülmülk'ü ve muhaddis Tirmizi'yi, sözde verdiği örneklerle eleştirdi.⁷ İcat ve kişiflerin medreseler tarafından değil de hep gayri müslimler tarafından yapıldığını, bunların “salih amel” olduğunu ve bu gerçeğin reddedilemeyeceğini belirtti.

Asıl itibariyle ise bunların Müslümanlar tarafından yapılması gerektiğine işaret etti.⁸ Bugünün fizikçisinin, doktorunun da din adamı olduğunu savundu.⁹ “Suların ahkâmı” ile başlayan İlmihal kitapların içerisinde yer alan su ve kuyulara ilişkin hükümlerden hareketle, **ilmihalleri eleştirdi**.¹⁰ Halbuki ilmihâl kitaplarında suların temizliğine ilişkin verilen bilgilerin mutlak olmadığı ve şartlara bağlı olarak detaylı bir şekilde açıklandığı malumdur. Ayrıca bu bilgiler her yerde uygulanabilecek tecrübeye dayalı elde edilmiş basit ve pratik bilgilerdir. O suyu laboratuvarında tahlil yaptırmaya da kimse karşı çıkmaz.

Bundan başka Hatipoğlu, “Bir **İbn Sina**’yı, bir **Farabi**’yi benim medresem kendi alimi olarak görmemiştir” sözleriyle geçmişteki medreseleri eleştirdi.¹¹ **Ebu Yusuf**’u ise, kendisine isnad edilen “*men talebe’l-ilme bi’l-kelâmi fekad tezandek/kim ilm-i kelim yoluyla, felsefe yoluyla ilim öğrenmeye kalkarsa zındık olur*” sözüyle tenkit etti. Görüldüğü üzere Hatipoğlu, metinde olmadığı halde ibarenin tercümesine, “felsefe”yi de ekledi. Öncelikle Ebu Yusuf’a yapılan bu isnadın doğruluğu araştırılmalıdır.

Siyeru E’lâmi’n-Nübelâ’da Bişr b. Velîd’den aktarılan bu iddianın aslı bu şekilde değil, “*men talebe’d-dine bi’l-kelâmi fekad tezandeka / kim dini, kelâmî tartışmayla öğrenmeye çalışırsa*” şeklindedir.¹²

Bu ifadeden biz, dini tartışmaya boğarak öğrenmeye yeltenmenin veya dini tartışma konusu yaparak dini hükümleri akla vurmanın kişiyi zındık yapacağı anlamını çıkarıyoruz. Dolayısıyla bu sözdeki kelim ilminden maksat, Mutezile’nin nakli akılla mahkum eden kelim anlayışıdır ki o felsefedir. Felsefe, nakli akla mahkum edip akla uymayan nassı inkar cihetine gider. Buhari Müslim hadisleri gibi sahihliği bütün ulema tarafından tescillenmiş hadisleri kabul etmeyenlerin, terâcim kitaplarındaki kavillerle maksadı anlamadan koca imamları yaralama cihetine gitmeleri, kendi içlerinde büyük bir çelişkidir.

Anlaşıldığı kadarıyla bu noktada tarihselci anlayış, bu ibareyi anlarken tarihselciliği bir kenara bırakarak, o günkü mevcut olanın ve kelamdan kastedilenin “**Mutezile kelâmı**” olduğunu kabule yanaşmak istemiyor. Elbette din, tartışılacak meta değil, teslim olunup yaşanacak değerdir. Müslümanlar için Kelim ilmini öğrenmek farz-ı kifaye olacak kadar önemlidir. Kelim ilminin gayesi dini tartışmak değil, dine hücum edenlerin fasid **görüşlerini çürütmek, böylece zihinlerde oluşabilecek şüpheleri bertaraf ederek** mü’minlerin imanını korumaktır. Ayrıca Kelim ilmi felsefe gibi, nakli akla mahkum etmez, aksine, naklin doğrultusunda akli kullanır. Hatipoğlu, yakın tarihte yazılan bir ilmihali de ağır eleştirdikten sonra tebliğine son verdi.¹³

Ankara İlahiyat Emekli Öğretim Üyesi **Beyza BİLGİN**, hayatının en neşeli sunumlarından birini icra ediyor görünümündeydi. Çünkü sempozyumda, günümüzde Kur’an’ın bitmez tükenmez bir hazine olmadığı ve hayatımızdaki her şeye delil olmayaacağı, kadının tesettür zorunluluğunun olmadığı, dolayısıyla kadının saçını başını kolunu vs. göstermesinin meşru olduğu, erkeklerin içerisinde rahatlıkla abdest alabileceği gibi konular, bizzat Diyanet’in gözetimindeki bir kurum tarafından aşıkâra savunuluyor, adeta “**ataerkil din**” (!) çökertiliyordu. Tebliğ sunan başörtülü hanımların, kollarını dirseklerine kadar kıvrımış olduklarından hareketle Beyza Bilgin, bugün kaydedilen gelişmenin memnuniyet verici olduğunu sırtarak dile getirdi ve bu duruma şükretti.¹⁴

Dinleyicilere dağıtılan programa göre zamanın **Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Mehmet Görmez**, son oturumda değerlendirme sunumu yapacaktı. **Başkan Yardımcısı Fikret Karaman** ise aynı oturumun başkanlığını yürütecekti. Bir sürü zırvanın açıkça savunulduğu bir sempozyumun Diyanet tarafından düzenlendiğini gölgelemek ve böyle bir ortama katılmanın daha da yıpratıcı olacağı düşüncesiyle olsa gerek ki, Görmez ve Karaman son anda oturuma çıkmadılar.

Kanaatimizce özellikle Görmez, birkaç ay sonra üstleneceği “Başkanlık” emanetine zarar verebileceği endişesiyle sempozyumun icra edildiği TDV binasında bulunmasına rağmen, oturuma iştirak etmedi. Görmez’in yerini ise Saim Yeprem doldurdu. Saim Yeprem bu değişikliği oturumun başında dinleyicilere ilan etti. Pek tabii ki, sempozyumun basılan kitabında, bu değişiklikten söz edilmez.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Üyeleri başta olmak üzere birçok akademisyen hanım, sunum ve müzakereleriyle sempozyumu renklendirdiler. **Mehmet Görmez’in** Eşi Hatice Hanım da TDV Kadın Kolları Üyesi olarak sempozyumu başından sonuna kadar izleyip aynı zamanda sunum yapanlardandı. Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi İbrahim Hilmi Karşlı ve Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Ülfet Görgülü de sempozyumda birer sunum yaptılar. Şu kadar var ki sunum veya müzakere yapan herkesin sakıncalı bilgiler savunduğunu söylemek mümkün değildir. Fakat konuşulanların ana teması Kur’an ve İslam kültürü aleyhine temalar olunca, böyle bir programı düzenlemek olsun, buna katkıda bulunmak veya onaylamak olsun, hatta tepkisini dile getirmeksizin seyretmenin bile, dini sorumluluğu haiz olduğu aşikârdır.

Sempozyumun en renkli simaları ise, **Prof. Dr. Halis Albayrak** ve **Doç. Dr. Mahmut Ay** oldular. Ankara **İlahiyat’ın** tarihselci hocalarından olan Albayrak ve Ay, mevcut konjonktürü **fırsat bilerek adeta “hodri meydan”** deyip coştular.¹⁵

Sempozyumda ana temayı ortaya koyan müzakere ve sunumların bir kaçından bazı örnek hezeyanlar sunmak istiyoruz. Bu ifadeler sempozyumun kaydedildiği orijinal DVD’lerden alınmıştır. Bazı köşeleri kırılrsa da aşağıda aldığımız ifade metinlerinin büyük kısmı (%90 denebilir), sempozyumun basılan kitabında da mevcuttur.

2. Prof. Dr. Halis Albayrak’ın Hezeyanları¹⁶

*“Kur’an’ın günümüzdeki işlevini gözden geçirmek zorundayız. Biz bir şarkı söylüyoruz. O şarkı şu: **Kur’an tasavvurumuzu gözden geçirmek zorundayız.** Kur’an teolojisi tartışması yapmak zorundayız. Biz bu tartışmayı yapıp **Kur’an’ın kaynak olarak değerini bir şekilde irdelemedikten sonra, Kur’an’ın kaynak değerini, Kur’an yanında başka değerlerin de kaynak olabileceğini tartıştıktan sonra biz neyi konuşacağız? İslam dünyası bu tartışmayı yapabilecek olgunluğa geldi mi? Diye sorduğumuzda, henüz gelmedik.***

*Bulduğumuz zemin kaypak bir zemin. Bu kaypak zeminden kurtulmanın yegane yolu, **Kur’an tasavvuru üzerinde tartışmayı başlatmaktır.** Bu başlatılmış mıdır? Başlatılmıştır. Ama sonuçlanıyor mu? Yok. O zaman bu kelâmî tartışmayı cesaretle yapmamız gerekiyor. Ondan sonra kadın haklarından, kadının toplumdaki yeri hakkında konuşmaya sıra gelecek.*

Onun için ben, kadının toplumdaki yeri hakkında, konuşmak istemiyorum. Neyi konuşacağım? Ne kadar konuşacağımı bilmiyorum ki konuşayım. Yani, kelâmî sorunları tartıştıktan sonra bu konuya gelebiliriz. Yoksa havanda su döveriz. Ve yıllardır öyle yapıyoruz.

*Sanki Kur’an, kadın hakkında bütün çerçeveyi çizmiştir, zannediyoruz. Yok öyle bir şey. **Kur’an nasıl hâsıl oldu? Kur’an içeriği nasıl oluştu?** Yani onun içeriğinde Kur’an’ın muhataplarının dünyası yok mu? Algısı yok mu? Problemleri yok mu? Var! **O zaman biz, Kur’an tasavvurumuzu bir şekilde tartışmalıyız.***

*Gelin o zaman şunu konuşalım tartışalım: **Yahu ilahi olanla beşeri olan illa çatışsın mı? İlla çelişsin mi? İlla zıtlasın mı?** Böyle bir kabulü biz nereden edindik? Böyle bir kabulü Allah mı bize öğretti? Yani, ‘ilahi*

olan rahmani, beşeri olan şeytanidir' tarzındaki bir kabulü nereden aldık? Beşerî olanı elimizin tersi ile bir çırpıda itiyoruz. Böyle bir şey yok.

İnsanı kim yarattı? Allah. (İnsanı) Şeytan mı yarattı o zaman? O zaman insanı, nasıl oluyor da Tanrı'ya başkaldıran bir varlık olarak görüyoruz ki? Öyle değil. İnsan Allah'ı anlamaya çalışıyor. O zaman, beşerî olanla ilahi olanı çatıştırmayı bırakmamız dileğiyle hepimize saygılar sunuyorum.”

Sempozyumun TDV tarafından basılan kitabında, Halis Albayrak'ın konuşmasından, “problemleri yok mu?” **cümlesinden sonraki kısmın makaslandığını gördük.**¹⁷ Elimizdeki orijinal DVD'de o kısımlar da mevcuttur.

Tefsir Profesörü Halis Albayrak'ın sarf ettiği bu sözlerden anladıklarımız:

“Kuran'ın ne olup olmadığını artık tartışmalıyız. Kur'an, hayatımızda konuda delil değildir. Her problemin çözümünü Kur'an'a götürmeyiz. Beşer kendisi de problemini çözebilir. Beşerin ortaya koyacağı hükümler lâdînî (dinsiz) değildir. Bu nedenle günümüz kadın problemlerinin çözümünü de Kur'an'da aramak yanlış olur. İnsan düşüncesinden mamul bilgiyle de problemlerimizi çözebiliriz.

Öyleyse biz, Kur'an bağlamında kadının problemini tartışmayı bırakıp, önce Kur'an'ın delil olup olmayacağı hususunu konuşmalıyız. Buna karşı çıkmak yersizdir. Çünkü insanı Allah yaratmışsa, Allah'ın yarattığı insanın ortaya koyduğu hükümlere de saygı duymalı ve problemlerimizi onlarla çözebilmeliyiz. İnsan ürünü olan çözüm yollarını kabul etmezsek, Allah'la insanı çatıştırmış oluruz. Kaldı ki Kur'an'ın, tamamının Allah kelamı olup olmadığı da şüphelidir.

Zira onun içeresine, günümüze kadar onu aktaran insan ve toplumların tasavvurları

da girmiştir. Bu nedenle her şeyi Kur'an'a götürmek ve meselelere Kur'an'dan delil aramak yanlış bir tutumdur. Biz kendi aklımızla çağdaş yöntem ve verilerle problemlerimizi çözmeliyiz(!).”

Hâşâ lillah! deriz bu anlayıştan dolayı.

Bu yazının ikinci kısmı, inşâallâh önümüzdeki ay yayımlanacaktır.

Temmuz 2013

Dipnotlar

1 Türkiye Diyanet Vakfı, Kur'an ve Kadın Sempozyumu, 4-5 Haziran 2010, TDV Yayın Matbaacılık, 2013, Ankara, s. 22.

2 TDV, a.g.e., s. 23.

3 TDV, a.g.e., s. 24.

4 TDV, a.g.e., s. 25.

5 “Ataerkil din”, güya erkekler tarafından aktarıp yazıldığı için, içerisinde kadın aleyhine hüküm ve metinler bulunan din demektir. Bu kavram son derece safсата bir sözdür. Zira bu isnadla, sahabe, tabiun, tebeü't-tâbiîn ve diğer bütün İslam alimleri, kendi çıkarlarına rivayetleri bozmak ve din uydurmakla suçlanmış olmaktadır, Hâşâ lillah!

6 TDV, a.g.e., s. 25.

7 TDV, a.g.e., s. 26.

8 TDV, a.g.e., s. 29.

9 TDV, a.g.e., s. 29.

10 TDV, a.g.e., s. 31.

11 TDV, a.g.e., s. 29.

12 Zehebî, Siyeru E'lâmi'n-Nübelâ, VI/578.

13 TDV, a.g.e., s. 31.

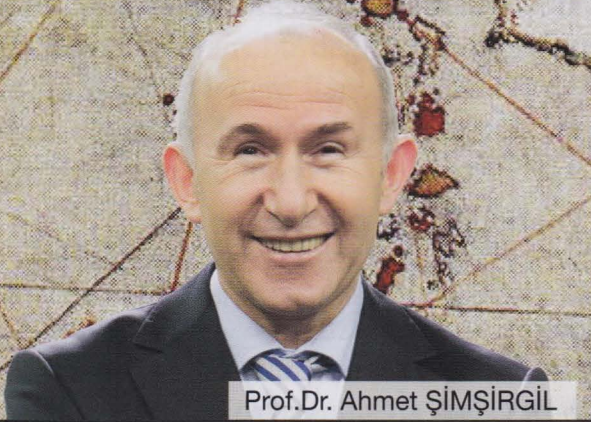
14 TDV, a.g.e., s. 367.

15 Sempozyuma sunum ve müzakereleriyle katılan diğer akademisyenler de şunlardır: Doç. Dr. Mualla Kavuncu, Dr. Asife Ünal, Prof. Dr. Ömer Faruk Harman, Prof. Dr. Rıza Savaş, Dr. Sevim Can, Doç. Dr. Mustafa Sinanoğlu, Prof. Dr. Ramazan Altuntaş, Prof. Dr. Şaban Ali Düzgün, Doç. Dr. Aliye Çınar, Mine Coral, Yrd. Doç. Dr. Zeynep Gemuhluoğlu, Prof. Dr. Yurdagül Mehmedoğlu, Doç. Dr. Hülya Alper, Remziye Ege, Doç. Dr. Hatice Kelpetin Arpaş, Prof. Dr. Aliye Mavili Aktaş, Doç. Dr. Ayşen Gürçan, Leyla Coşkun, Doç. Dr. Kamile Oya Paker, Nebiye Konuk, Prof. Dr. Ali Osman Ateş, F. Asiye Şenat Kazancı, Bedriye Yılmaz, Prof. Dr. Yakın Ertürk. Sunucu ise Vildan Karabulut.

16 Türkiye Diyanet Vakfı, Kur'an ve Kadın Sempozyumu 4-5 Haziran 2010, TDV Yayın Matbaacılık, 2013, Ankara, s. 183-185.

17 Türkiye Diyanet Vakfı, Kur'an ve Kadın Sempozyumu 4-5 Haziran 2010, TDV Yayın Matbaacılık, 2013, Ankara, s. 183-185.

FATİH VE İSTANBUL

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Fetih Sonrası İstanbul!

Fatih Sultan Mehmed İstanbul' u fetih etmişti. Peygamber efendimizin müjdesi gerçekleşmiş ve İstanbul İslam'ın olmuştu. İstanbul'u fethi ile birlikte Ortodoks din adamlarının ve İstanbul halkının, "Bizans'ta Katolik şapkası görmektense Türk sarığını tercih ederiz", sözünün de sırrı da ortaya çıkıyor ve Avrupa milletleri insan haklarının ne demek olduğunu anlıyordu.

Fatih öncelikle şehrin tamamen alındığını ve hâkimiyetin sağlandığını görünce, yağmayı durdurmuş ve şehirden kaçanların tekrar dönmeleri için gerekli tedbirleri almıştır. Ayasofya'da toplanan halka; serbestçe ve hiçbir şekilde korkuya mahal kalmadan evlerine ve işlerine dönebileceklerini ilân etmiştir. Hatta bunlara mal, can ve ırz güvenliği teminatı da vermiştir.

Bir süre sonra Hıristiyan halkın temsil edilmesi için, İstanbul'un Osmanlılar tarafından fethinden önce fonksiyonunu büyük ölçüde yitirmiş gözükten Ortodoks Kilisesini ihya etmiştir.

Georgios Skolarius, Gennadios unvanı ile İstanbul Ortodoks Kilisesinin reisliğine tayin olunmuştur.

Fatih Sultan Mehmed, Gennadios'u hazırlattığı bir ziyafete davet ederek, dostça ve samimiyetle bir görüşme yaptıktan sonra, kendisine bir asa ve taç vermiştir. Sonra da; "Dostluğumdan her vakit faydalanabilirsiniz. Seleflerinizin her husustaki haklarına ve imtiyazlarına malik olunuz" diyerek, Bizans devrindeki protokolde de olduğu gibi büyük bir törenle uğurlamıştır. Vezirlerin ve üst rütbeli komutanların katıldığı bir törenle, Gennadios yeni patriğe konut olarak tahsis olunan Havariler kilisesine kadar takip edilmiştir. Aynı zamanda Fatih'in patriğe bir de berat verdiği ve beratta şunların yazılı olduğu belirtilmektedir:

"Kimse patriğe tahakküm etmesin, kendisi ve maiyetinde bulunan büyük papazlar her türlü umumî hizmetlerden devamlı muaf olsun. Bu beratta, Rum halkının da şu imtiyazı elde etmekte oldukları yazılı idi: Kiliseleri câmiye tahvil edilmeyecektir. İzdivaç ve definleri ile sair âdetleri Rum kilisesi usul ve kaidelerine göre eskisi gibi yapılacaktır".

Böylece Ortodoks kilisesi ibadet hürriyetini, sinod meclisleri ile cemaat teşkilâtını ve gerektiğinde bunları değiştirebilme yetkisini ve bazı kiliselerin de kendisine bağlılık hakkını elde etmiş oluyordu.

FATİH SULTAN MEHMED HAN

Patrik, vezirlere eşit dereceye çıkarılmış, Rum reayanın menfaatlerini korumak üzere divanda temsil hakkını da elde etmişti. Bu tarihten itibaren patriğin önemi oldukça artmıştır. Filistin ve Kıbrıs Ortodoksları gibi, Rus Ortodoksları da İstanbul patriğine bağlılıklarını sürdürmüştür.

Bu bakımdan patrikler, Ortodoksların dinî, hukuki ve idarî işlerinde en yetkili kimseler durumuna gelmişlerdir. Ortodoks patriği, bu görevini ve yetkisini, başkanlığını da üstlendiği Sinod meclisi ile birlikte kullanıyordu. Osmanlı Devleti de, patriğin emrine Yeniçeri çorbacılarından teşkil edilen bir muhafız birliği tahsis etmek suretiyle, onun güvenliğini de sağlamış oluyordu.

Fatih'in Ortodoks kilisesini bütünüyle ortadan kaldıracabilecek bir konumda iken bu derece güçlü duruma getirmesinin en mühim sebebi, büyük çoğunluğu Osmanlı idaresinde olan ve Roma kilisesi karşısında rakip bir unsur olan Ortodoks

Hıristiyanların gönlünü kazanarak, Osmanlı Devletine bağlılıklarını daha da güçlendirmek yolunda bir siyaset olsa gerektir. Öte yandan, Müslüman-Türk idarecileri, dinî inanışlara karşı duydukları müsamahalı politikalarını İslâm tarihinin her safhasında ortaya koymuşlardır. Nitekim, Fatih'ten sonra gelen padişahlar da, Fatih'in beratını yenilemekle birlikte, bir takım yeni imtiyazlar da vermekten kaçınmamışlardır.

Yine İstanbul'un fethini takip eden günlerde Galata'da oturan Cenevizlilerle diğer halkın Osmanlı yönetimini kabul ettiklerini sulh yolu ile bildirmeleri üzerine kendilerine Fatih tarafından bir ahitname verilmiştir. Zağanos Paşa'nın imzasını taşıyan bu belge, sadece siyasî tarih açısından değil, idarî ve hukukî bakımdan da önem taşıyan bir belgedir.

Galata, Ceneviz ile bağlantılı olarak yürütülen ticarî faaliyetler için önemli bir merkez olduğundan kendine has bir yönetim tarzına da sahipti. Onun için İstanbul'dan ayrı olarak yönetiliyordu. Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u kuşatması sırasında, Galata'daki Cenevizliler, hem Hıristiyan dünyasını hem de Türkleri gücendirmemeye çalışan bir politika izlemişler, bunda da başarılı olmuşlardı. İşte Fatih'in, bu politika sonucu Galatalılara verdiği söz konusu belgenin hem Galata, hem de İstanbul'un ticarî canlılığının yeniden kazanılmasında büyük rolü olmuştur.

Bu ahitnamede, halkın daha önce nasıl hareket ediyorsa, öylece yaşayışlarını devam ettirebilecekleri açıkça belirtiliyordu. Şöyle ki:

“Mallarına, mülklerine, bağlarına, değirmenlerine, gemilerine ve sandallarına hiçbir şekilde dokunulmayacaktır. Kölelerine, çocuklarına, kadın ve cariyelerine zarar verilmeyecektir. Ziraatta, ticaretle ve de dinî geleneklerinde serbest olacaklar, karada ve denizde istedikleri gibi dolaşabileceklerdir. Ancak vergilerini diğerleri gibi vermeye devam edeceklerdir. Ayrıca kendilerinden yeniçeri için oğlan alınmayacaktır. Halk da angaryadan muaf tutulacaktır. Kendi aralarında da istediklerini kethüda seçebileceklerdir”.

Fatih Sultan Mehmed, daha sonra 1461 yılında Bursa'daki Ermeni Piskoposu Hovakim'i, İstanbul'a getirterek, kendisini Ermeni Patriği olarak ilan etmiştir. Evvelce Ortodoks Patriğine tanımış olduğu hakların bütünü Ermeni Patriğine de vermiştir. Halbuki Osmanlı Devletinin o tarihteki sınırları içinde yaşayan Ermenilerin sayısı, böyle bir patriklik kurulmasını ve benzeri hakların tanınmasını gerektirecek düzeyde değildi. Fakat, böyle bir patrikliğin kurulmasının arkasından, İstanbul'da kısa sürede Ermeni nüfusu artmıştır.

Zaman içinde bu nüfus kültürel, ekonomik ve sosyal bakımlardan, diğer ülkelerdekenden çok daha yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Nitekim 1857 yılında Amerika'da yayınlanan bir kitapta Osmanlıların bünyesindeki Ermenilerin durumu şöylece tanımlanacaktır:

Bu toplum (Ermeniler), Türkiye'de günlük hayatın esasını teşkil etmektedir. Zira pek uzun süredir hizmet etmekten ziyade idare etmeğe alışmış olan Türkler, sanayiî bütün dallarını onlara bırakmışlardı. Dolayısıyla Türkiye'deki bankerler, tüccarlar çoğunlukla Ermeni idi. Ayrıca onlarla Müslümanlar arasında his benzerliği ve menfaat birliği mevcuttu. Çünkü, menşe itibarıyla aynı bölgeden oluşları dolayısıyla duyguları ve âdetleri de aynîleşmişti. Bu sebeple de kendilerini Türklere rahatlıkla uydurmuş, emniyetlerini kazanarak, reayanın en nüfuzlusuna haline gelmişti ve hâlâ da öyledir.

Galata Hıristiyanlarına verilen fermanın bir benzerinin, Galata'da ve İstanbul'da yaşayan Yahudilere de verildiği anlaşılmaktadır. Ancak bu ferman yandığı için aslı mevcut değildir. Fakat 1602 yılında verilen bir başka fermanla ilkine atıfta bulunulmasından böyle bir fermanın verildiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu fermanla, fetih sırasında Yahudilerin, Bizans'a yardım etmediklerinden dolayı, eskiden beri mevcut olan havralarının olduğu gibi kalacağı, kendilerine ve bütün kiliselerine dokunulmayacağı, inançları gereğince ibadetlerine devam edecekleri ve Tevrat okuyacakları belirtiliyordu. Dolayısıyla kimsenin kendilerine engel olmaması ve daha sonra gelenlerin de buradaki hükümlere muhalefet etmemeleri isteniyordu.

İşte bütün bu uygulamalara atıfta bulunan Fransız tarihçi Jean Paul Roux; Avrupalılar halkı krallarının dininde görmek isterler. Bunların aksine Türkler, cihanşümullüğü benimseyip hayata geçirmişler, barış içinde bir arada yaşamayı içtenlikle savunmuşlardır.

Böylece Türkler, dünya medeniyetine en büyük katkısı bu hususta yapmışlardır demekten kendini alamaz. Avrupalıların bu medeniyetten ne kadar nasipdar oldukları ise ayrı bir konudur.

İstanbul'a Büyük Nimet!

Fatih Sultan Mehmed İstanbul'un fetihiyle birlikte şimdi de sahabe-i kiramın büyüklerinden Eba Eyyub el-Ensari hazretlerinin kabrinin yerini buldurmak ve orayı bir cami, türbe ve medrese yaptırarak şenlendirmek istemektedir. Bunun için Akşemseddin hazretlerine müracaat etti. Ancak öncelikle asırlar öncesine bir göz atalım.

Peygamber efendimizin Medine'ye hicretinin üzerinden yarım asır geçmişti. Emevi devletini kuran Hazreti Muaviye Peygamber efendimizin vahiy katipliğini de yaptığı için İstanbul'un fethi hakkındaki Kudsi Hadis'i gayet iyi bilmektedir.

O hadisin tebşir ettiği yani müjdelediği şerefi kendi saltanat zamanına kazandırmak ve o müjdeye nail olmak sevdasıyla hicretin 49'uncu, Miladın 669'uncu yılında kuvvetli bir donanma ile İstanbul'a bir fetih ordusu gönderdi.

Bu ordu içinde Peygamber efendimizin sahabilerinden de otuz üç kişi bulunmaktaydı. Bunların hem en yaşlısı ve hem de en şerefli Ebu Eyyub el-Ensari hazretleriydi. Onun bulunması ordudaki askere ayrı bir heyecan ve güç veriyordu.

Peygamber sancaktarı bu yüce sahabi kuşatma devam ederken hastalandı. Arkadaşlarına:

Resul-i Ekremden İstanbul surlarının yakınına salih bir kimsenin defnolunacağını işitmiştim.

Umarım ki o kimse ben olayım. Bu sebeple vefatımdan sonra beni gaslediniz. Naşımı da surlara en yakın bir noktaya götürüp defnediniz diyerek vefat etti.

Arzusu üzerine bir askeri birlik tarafından surlara yakın bir yere götürülerek orada defnedildi. Durumu öğrenen Bizans İmparatoru kuşatma kalktıktan sonra onu kabrinden çıkarıp vahşi hayvanlara yedireceğini bildirdi. Gönderilen cevapta böyle bir şey yapıldığı takdirde İslam ülkesinde yaşayan Hıristiyanların ve kiliselerin ortadan kaldırılacağı bildirilmişti. Bu sebepte kabre dokunmayacaklarına dair teminat verdiler.

Bu mübarek kabir, asırlarca Hıristiyanlar için de zor günlerde sığınma dergahı oldu. Burada Müslümanlardan aziz bir zât yatar. Huzurunda yapılan dualar kabul edilir derlerdi. Kıtık ve kuraklık zamanlarında buraya gelip dualar ettikleri seyyahlarca ifade olunmaktadır. Ancak 1204 yılında vuku bulan haçlı seferi sırasında Latinler İstanbul'u mahvettikleri gibi bu havalideki mabetleri de yerle bir ettiler. Artık Ebu Eyyub hazretlerinin kabir yeri de belirsiz olmuştu.

Bu suretle Peygamber sancaktarı yalnız mezara gömülmedi, mezarı da kitabesiyle beraber yerin derinliğine gömüldü. Bunun böyle olduğunda Türk kaynakları gibi bütün Arap kaynakları da müttetik. Ebu Eyyub el-Ensari hazretleri İstanbul surlarının dışında bir yerde yatıyordu. Fakat nerede?

İşte aradan sekiz asır geçtikten sonra 1453 baharında o kutlu müjdeye kavuşan İstanbul'u Türklere vatan yapan büyük Türk hakanı Fatih Sultan Mehmed de şimdi bu soruya cevap arıyordu.

Bir kez daha büyük veli Akşemseddin'in kapısını çaldı ve bu mübarek saha- binin kabrinin bulunmasını arzu ettiğini kendisine ilettiler. Akşemseddin hazretleri:

Sultanım kuşatma sırasında ben her gece şu semte bir nur indiğini görmekteydim. Muhtemelen Resulü Ekrem'in mihmandarı Halid bin Zeyd'in kabri o caniptedir buyurdu.

Fatih bu habere oldukça sevinmiş ve heyecanlanmıştı. Derhal yakın maiyetini de yanına alarak Akşemseddin hazretleri ile bugünkü Eyüp Sultan mahalline geldiler.

Şeyh hazretleri bir müddet teveccüh ve murakabeden sonra:

İşte Halid bin Zeyd'in kabri şerifi burasıdır diyerek baş ve ayak uçlarını işaretler. Fatih Sultan Mehmed o gün olaylara şahit olan silahtarını akşam olunca huzuruna çağırıp:

Git şu yüzüğümü, Akşemseddin hazretlerinin işaretlediği kabir yerinin ortasına göm.

Baş ve ayak ucuna diktiğimiz işaretleri ise alarak kible tarafında yirmi adım ötesine aynı şekilde muntazamca dik. Kimseye görünmeden gizlice bu işi hallet dedi.

Silahtar Ağa Fatih'in emrini harfiyen yerine getirdi.

Ertesi gün Fatih, Akşemseddin hazretlerinin yanına vararak,

Hocam! Halid bin Zeyd'in kabri olarak işaretlediğimiz yerin üzerine bir türbe inşa ettireceğim. Herhangi bir hataya düşülmemesi için yapılan tespitin tarafınızdan bir daha kontrol edilmesini arzu etmekteyim dedi.

Bunun üzerine heyet bir kez daha bölgeye vardı.

Akşemseddin hazretleri silahtarın diktiği dalların bulunduğu yere bakmadan doğruca gidip eski yerde durdu ve asasını bir gün önceki yerin tam ortasına dikerek:

İşte burası Halid bin Zeyd'in kabridir dedikten sonra, burada bir yüzük görüyorum. Onu da çıkarıverin buyurdu.

Genç padişah fevkalade heyecanlanarak,

“Şeyhim inanıyorum. Fakat kalben itminan bulmak istiyorum. Bu hususta başka deliller gösteremez misiniz” deyince, Akşemseddin hazretleri belirlediği kabrin baş ucuna işaret ederek, “şurasını kazınız, inşallahü teala iki arşın derinlikte bir mermer taş çıkacaktır” buyurdu.

Gerçekten belirttiği yeri iki metre kadar kazdıklarında üzerinde İbrani’ce; *Bu Ebu Eyyub’un kabridir*, yazılı mermer bir taş buldular. Orada bulunanlar heyecanla tekbir getirmekten kendilerini alamadılar.

İstanbul muhasarasında şehid düşüp sekiz asır surlar önünde yatarak fetih aşkını canlı ve diri tutan büyük sahabi bundan sonra ise şehre en kıymetli havayı verdi.

*Yetişmez mi bu şehrin halkına
bu nimet-i Bâri*

*Mihmandâr-ı Resulillah
Ebâ Eyyub-i Ensâri.*

İstanbul’u alan Fatih’in şehirdeki ilk eseri yalnız o türbeyi yaptırmak olmadı. Türbeyle beraber orada cami, medrese ve imaret de yapıldı. Böylece mukaddes Eyüp semti bir kutsiyet sitesi haline gelmişti. Merkezde manevi bir Sultan oturuyordu.

Padişahlar o Sultanın huzurunda kılıç kuşanıyordu.

Her fâni onun etrafında bâki olmak aşkı ile yanıyordu.

Ve Eyüb Sultan, bir hâle gibi çevriliyor çevriliyordu.

Güzel Askerin Faaliyetleri!

Fethi takip eden ilk Cuma namazından sonra Fatih Sultan Mehmed, Ok meydanında fetih ve zafer alayı yaptırdı.

Şenlik ve ziyafet üç gün üç gece sürdü. Nice oyun ve eğlenceler tertip olundu.

Şehitler için hatimler indirildi. Dualar edildi.

Gazilere ise zafer hediyesi olarak mal, mülk, araziler dağıttı.

Orada bulunan Akşemseddin, toplanan gazilere yüksek bir sesle;

Ey gaziler! Cümlemenizin malumudur ki Sevgili Peygamberimiz İstanbul’un fethinde bulunanlar için “Ne güzel askerdir” buyurmuştur.

Bizler bu şerefli iltifata nail olduk. Hepinize mübarek olsun. Cümlemeniz mağfursunuz.

Amma size layık olan budur ki gaza malını israf etmeyiniz.

Hayır ve hasenata sarf ediniz.

Padişahınıza her hâl ü karda itaat ve muhabbet eyleyiniz.

Bütün bu işlerde de sizden sonra geleceklere örnek olunuz.

İyi insanlara güzel işler yaraşır, dedikten sonra dualar etti.

Akşemseddin bu kısa fakat etkili konuşmasıyla gazileri şehrin imarına ve hayır müesseseleri kurmaya teşvik etmiş oluyordu.

Onun bu tespit ve teşviki son derece isabetliydi.

Zira İstanbul Türklerin eline geçtiği zaman fakir, tenha ve perişan bir halde idi. Bu tükenişin ve perişanlığın sebebi ise Türkler değil Latin Avrupa idi. Bir taraftan Comnenoslar devrinin taht mücadeleleri ve iç savaşları diğer taraftan haçlı orduları bu güzel ve tarihi şehri harabe haline getirmişlerdi.

Nitekim Batılılar dahi özellikle 1204 yılında şehre giren haçlı ordusunun şehirde yaptığı tahribatı acı ifadelerle nakletmektedir.

Yıkılan kiliseler bir daha yapılamadı.

Kaçırılan sanat eserleri, tahrip edilen abideler ve yağmalanan saraylar bir daha eski halini alamamıştı. Eski heykeller Latinlerin taassubu yüzünden harap olmuştu.

En güzel binalar kireç elde etmek için tahrip edilmmişti.

Paros ve Numidei'nin en makbul mermerleri yıkılmış veya kaba inşaatlarda kullanılmıştı. Heykellerin pek çoğunun yalnız kaideleri kalmıştı. Hemen hemen bütün sütunlar yıkılmış veya zarar görmüştü. Halk da fırsattan istifade ile altın ve gümüşten yapılan nice eserleri tahrip etmişti. Kala kala Çemberlitaş, Dikilitaş, ve Ayasofya kalmıştı. İstanbul'un içi sanki bir hayalet şehirdi.

Halk bitkin ve perişandı. Şehrin nüfusu oldukça azalmıştı. Ekonomi bozulmuştu.

Anlamsız tartışmalar bu güzelim kenti mahvetmişti.

İşte Fatih Sultan Mehmed şehre girdiği gün bu manzarayı görmüş ve çok üzül-müştü. Meşhur alim Molla Cami'ye ait bir beyti söylemekten de kendisini alamamıştı;

*Perdedârı mikuned der
kasr-ı kayser ankebut*

*Bum nevbet mizened der
kubbe-i Afrâsiyâb*

*(Kayser'in kasrında
örümcek perdedâr olmuş.*

*Afrâsiyâb'ın sarayında
baykuşlar ötüyordu)*

Bu itibarla İstanbul'un Türkler eline geçmesine verilen Feth-i Mübin ismi daha bir derinlik kazanmaktadır. Fatih; kuşatma sırasında İstanbul'dan ayrılan Rumlara her türlü güvence vererek bunları geri çağırdı.

İskan siyasetine başvurdu. İstanbul'da boş bulunan evlerin sayımı yapıldı ve gelenler bu evlere yerleştirildiler.

Daha sonra fetihler yapıldıkça ele geçen şehirlerdeki bazı zengin, sanatkar ve tüccar takımını da İstanbul'a yerleştirmeyi adet edinmiştir. Bunun neticesi olarak; 1453 ve 1454 yıllarında Anadolu'nun muhtelif eyaletlerinden, 1455'te Foça'dan, 1458'de Mora'dan 1462'de Midilli'den, 1459'da Taşoz'dan, 1463 ile 1471 yılları arasında Konya, Larende, Ereğli ve Aksaray'dan bir çok aile sur içine iskan edildiler.

İstanbul'a gelenlerin bazıları yerleştikleri semtlere geldikleri yerlerin adını verdiler.

Anadolu'dan ilk gelenlerin arasında Bursalılar; Eyüp Sultan'a, Trabzonlular: Bayezid Camii civarına, Çarşamba ovası halkı: Çarşamba semtine; Tireliler: Vefa semtine, Kastamonulular: Kazancı mahallesine, Gelibolulular: Tersane'ye, Sinop ve Samsunlular: Tophane'ye,

Eğridirliler: Eğrikapı'ya, İzmirli: Büyük Galata'ya, Aksaraylılar: Aksaray'a, Konyalılar: Fatih'e iskan edildiler. Diğer Müslüman Türkler umumiyetle Üsküdar'ı tercih etmişlerdir.

Avrupalı Müslümanlardan Üsküplüler: Cibali tarafına, Yenişehirli ise Yenikapı sahillerine yerleşmişlerdir.

Mora Rumları: Fener mahallesine, Ermeniler: Langa, Kumkapı ve Hasköy'e, Yahudiler ise Tekfur Sarayı ile Çıfıt Kapısı civarına iskan edilmişlerdir.

Yine Fatih gaza ve savaşlarda esir edilen çiftçi ve ziraat ehlini, şehir dışındaki mümbit arazilere iskan ederek İstanbul'un iâşe meselesini halletmiştir.

Akşemseddin'in ve diğer ulemanın teşviki ve Fatih'in de takibi neticesinde gaziler, emirler, beyler, paşalar ve dervişler ile imar faaliyeti öyle süratli bir şekilde inkişaf etti ki şehre bir iki yıl içerisinde Türk damgası vuruldu.

Genç Osmanlı padişahının İstanbul'u alıştı tarihleri "Feth-i Mübin" olarak geçerken kendisi de Fatih unvanını almıştı.

Padişahın uygulamaları Fatih ve Fetih kelimelerinin İstanbul'da tam manasıyla bir uyum ve ahenk arz ettiğini gözler önüne seriyordu.

Fetihle birlikte şehir Türklerin eline geçmekle kalmıyor, güzelliklere, ilme, zarafete, gelişmeye, canlı ve cıvıl cıvıl bir hayata geçiş yapıyordu.

İstanbul, sanki asırlardır Müslümanlar elinde bulunan bir belde konumuna girmişti.

Dünya İlim Merkezi

Fatih Sultan Mehmed'in akli ve nakli ilimlere duyduğu büyük ilgi dolayısıyla alimleri teşvik ettiği, onlara çok değer verdiği kaynaklarda teferruatlı bir biçimde anlatmıştır.

Osmanlılarda ilk tezkere yazarı olan Sehi Bey onun bu özelliğini şöyle anlatmaktadır;

Her çeşit latifeye hayil ve her nev hünerine mayil. Hususan ehl-i ilim taifesine bir mertebede rağbet ve bir veçhile iltifat ederdi ki bir padişah dahi etmemiştir.

Bu sebeple her çeşit ilme talip ve ragıp olup okumağa canlar verirdi.

İlme ve ilmî çalışmalara aşıktı. İstanbul'u fethettiği zaman şehrin en büyük mabedi Ayasofya'da 1 Haziran 1453'de kıldığı Cuma namazından sonra bilim adamı ve müderrislere; *Yarın Ayasofya'da derse başlanacaktır*, buyurmuştur.

Fatih'in bu arzusu derhal yerine getirildi. Ertesi gün Ayasofya çevresinde bulunan odalar dersane haline getirildi ve eğitim başladı.

Hocası Molla Hüsrev'i bu yüksek okulun ilk müderrisi tayin etti. Şehrin ilk kadısı olan Molla Hızır Bey Çelebi'de Ayasofya Medresesinde ders veren ilk müderrisler arasında yer aldı.

Bu itibarla İstanbul Üniversitesinin temeli fetihle birlikte atılmış oluyordu.

Kısa bir süre sonra Zeyrek medresesi düzenlenerek burada da eğitim başladı.

1204'te Latinlerin istilası sırasında karargah olarak kullanılmış olan Pantokrator

Manastırı Şimdi Zeyrek Medresesi adıyla bir ilim yuvasıdır. Manastırın altı üstlü elli odasına öğrenciler yerleştirilmîştir.

Molla Zeyrek Mehmed, medresenin ilk müderrisidir.

Daha sonra Molla Ali Tusi, Hoca zade ve Molla Abdülkerim burada ders vereceklerdir.

Fatih Sultan Mehmed zaman zaman sadrazam Mahmud Paşa ile birlikte Aya-sofya ve Molla Zeyrek medreselerine gelerek müderrislerin derslerine katılırdı. Huzurunda ilmî tartışmalar yapılırdı.

Ardından Eyüb Sultan Camii avlusunun iki tarafında önlerinde birer revakın uzandığı her bir tarafta sekiz tane olmak üzere toplam on altı hücreden oluşan medreseyi inşa ettirdi (1459).

Buraya günde elli akçe ücretle bir müderris görevlendirdi. Her gün peygamberimizin hadislerini açıklamak din ve bilim üzerinde öğrencilerini yetiştirmekle görevli idi.

Fatih döneminin asıl üniversitesi ise İstanbul'un yedi tepesinden biri üzerine yaptırdığı ve kendi adıyla anılan Cami ve külliyesi içinde yer alan medreselerdir.

Fatih Camisi ve külliyesi aynı zamanda büyük bir eğitim merkezi olarak inşa edilir. Caminin çevresinde yer alan Sahn-ı Seman ve Medaris'i Semaniye adlarıyla da anılan bu ilim yuvası, genç Türk hakanının, fiziki görünümü ve yeni eğitim anlayışı ile Türk ilmî hayatına kazandırdığı en muazzam müessesedir.

1463-1470 yılları arasında inşa edilen külliye Fatih Camii merkez olmak

üzere dördü Marmara ve dördü de Karadeniz yönüne simetrik olarak sekiz Sahn medresesi yerleştirilmîş bunlara paralel olarak arka planda dörderden sekiz tetimme (hazırlık) medresesi yer almıştır.

Külliye yer alan diğer başlıca birimler darüşşifa, tabhane, imaret, misafirhane ve kütüphane ve darü't-talimdir.

Sekiz Medresenin her birinde kubbeli on dokuz oda ve birer dersane bulunuyordu.

Külliye derse giren öğrencilere günde iki akçe burs ödenmekte idi. Cami bahçesindeki asıl kütüphanenin dışında her medresede birer seminer kütüphanesi bulunmaktaydı.

Medresede öğrenci sayısının çok az olması (takriben 120-150 arası) dikkat çekmekte ise de burada da Osmanlı devlet ve idare sahasında olduğu gibi keyfiyetin çok yüksek olmasına dikkat edilmîştir.

Bu dönemde Molla Hüsrev fıkhıta, Molla Gürani tefsirde ve Hocazade de kelimada bütün İslam dünyasının tanıyıp saygı duyduğu derslerini takip etmek istediği en büyük ilim adamları oldular.

Artık İslam dünyasının en değerli hocaları, bilgisi ve ilmîyle şöhret kazanmış kişileri İstanbul'daki medreselerde toplanmaya başlamıştır.

Bunlardan bir tanesi ünlü matematik ve astronomi bilgini Alaaddin bin Mehmed Kuşçu idi. Bu büyük alimin Türkistan'dan İstanbul'a gelmesiyle matematik ve astronomi Osmanlı devletinde geçmişe nispetle büyük bir gelişme göstermiştir.

ÖMER FARUK KORKMAZ

NÂMAHREM KADINLA TOKALAŞMANIN HÜKMÜ

Bir okuyucumuz yakın zamandan bugüne gündemimizi bir hayli meşgul eden bir soru yöneltmiş bizlere. Kadınlarla tokalaşmanın hükmünü sormuş ve bu hususta muhtelif çevre ve mercilerin verdiği farklı fetvalardan da müşteki olmuş. Şöyle demiş okuyucumuz: “Hocam bizler iş hayatımızda, toplumumuzdaki bozulma gereği mahremimiz olmayan kadınlarla tokalaşabiliyoruz. Elimizi çektiğimizde karşımızdaki bayan, haliyle bozuluyor. Bazı hocaların buna caiz dediğini görüyoruz. Ve gerekçe olarak da Peygamberin de kadınlarla yeri geldiğinde tokalaştığını söylüyorlar. Aklıma hiç yatmıyor ama yine de bir sormalıyım dedim. Bilgilendirirseniz sevinirim.”

Bir yazının hacmini aşmayacak şekilde konu hakkındaki delilleri ve fukahanın görüşlerini kısaca serdederek cevaplandıralım bu soruyu.

Şöyle ki, Peygamber Aleyhissalatü vesselam’dan yapılan nakiller onun ecnebî olan, yani kendisine mahrem olmayan kadınlarla musafaha yapmadığını göstermektedir.

Mesela, bu konuda Hazreti Âişe (RadıyallahuAnha)dan rivayet edilen “Resulullah’ın eli biat esnasında hiçbir kadının eline değmemiştir. Onlarla sadece sözlü olarak biatta bulunmuştur”¹ şeklindeki söz muhtevası itibarıyla çok nettir. Aynı zamanda bu rivayet sıhhatinde ittifak edilmiş olan bir rivayettir.²

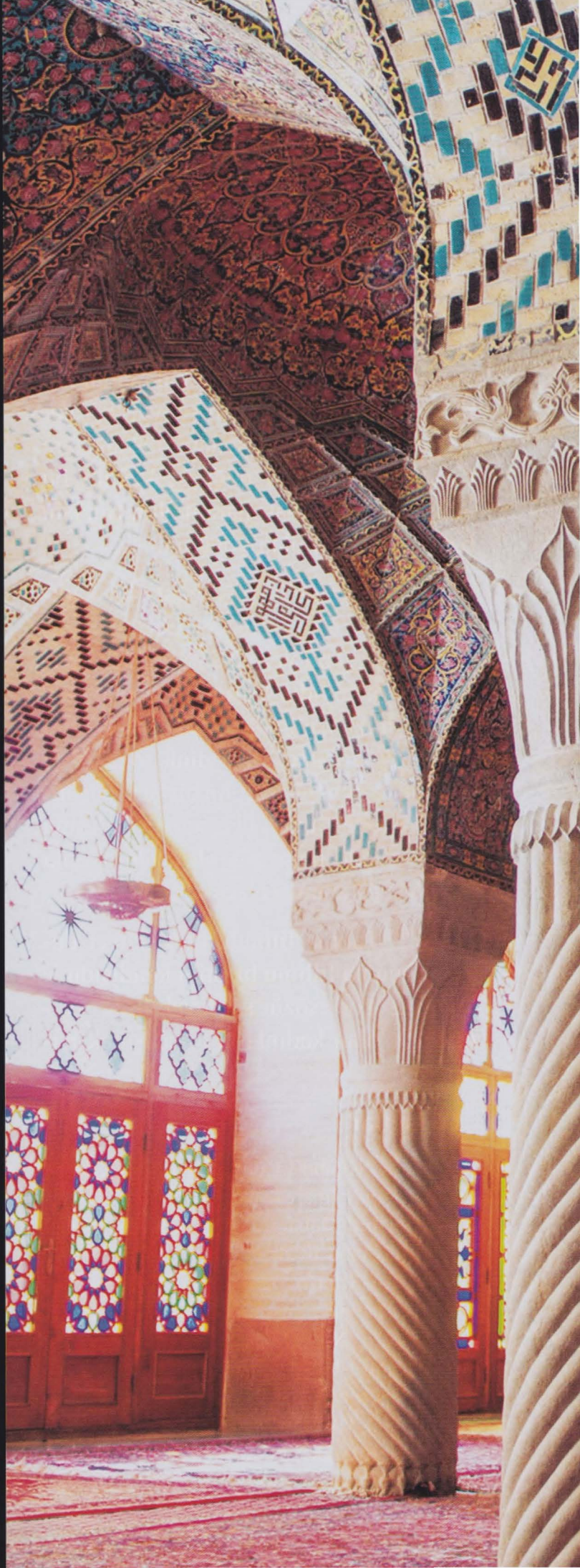
Yine Resulullah Aleyhissalatü ves-salam'ın kavli-şerifi olarak nakledilen “*Muhakkak ki ben kadınlarla musafaha etmem*”³ şeklindeki hadis de aynı zamanda Peygamberin bu konu hakkındaki tavrını açık- seçik bir biçimde gözler önüne sermektedir. Zira buradaki musafahanın manası “elimi onların elinin üzerine koymam” demektir.⁴ Bunların dışındaki birtakım rivayetlerde de Efendimizin kadınlarla biatı “elini kaba sokarak”⁵ “elbisenin alt tarafından”⁶ elbisenin üzerine elini koyarak⁷ yaptığına dair kayıtlar vardır. İmam et-Taberânî'nin rivayetinde ise Efendimiz ﷺ kadınlarla Hz. Ömer vasıtasıyla bey'at etmiştir.⁸

Diğer bir rivayette Efendimiz “*Sizden birinizin başına demirden bir tokmakla vurulması kendisine helal olmayan bir kadınla tokalaşmasından hayırlıdır*”⁹ buyurmuştur.

Bütün bunlar bize şunu gösteriyor: Resulullah Aleyhissalatü ves-salam'ın kadınlarla yaptığı bey'at elinin onların ellerine temas etmesiyle olmamıştır.¹⁰

Buna göre, dış çekilmesi vb. gibi tıbbî müdahaleler, hacamat, göze kühül sürülmesi ve bunları yapacak bir kadının bulunamaması gibi zarûrî durumların haricinde bir erkeğin cildinin namahrem bir kadının cildine teması helal değildir.¹¹

Konuyla ilgili Ümmü Atıyye (*Ra-dıyallâhu Anhâ*)den nakledilen ve zahir anlamıyla Efendimizin elinin kadınların eline değerek temas ettiğini ifade eden rivayetler net değildir.

Ve ulema tarafından yukarıda serdettiğimiz rivayetler paralelinde izah edilmişlerdir.¹² Yani Efendimiz ﷺ bu biatlerin hiçbirinde kadınların eline dokunarak biat almamıştır.

Şu halde, İslam hukukuna göre; şehvetinden emin olan birisi yabancı bir kadının eline ve yüzüne –Ebu Hanife’ye göre ayağına- bakabilir. Çünkü bakmanın haram olmasında illet olan şehvettir. Eğer bakması durumunda şehvât düşüncelere dalacağından emin değilse, kişinin bu uzuvlara da bakması haram olur. Bu, işin bakmayla ilgili olan yönüdür.

Dokunmaya gelince; yabancı bir kadının velev ki eli bile olacak olsa vücudunun herhangi bir yerine dokunulup temas edilmesi haramdır. Ve dokunma olayında şehvet dikkate alınmaz. Yani farz edelim ki; bir kişi yabancı bir kadınla tokalaşma esnasında şehvât olan hiçbir şey düşünmeyeceğinden emin olsa veya tokalaşma esnasında düşünmemiş olsa bile onunla tokalaşması haram olacaktır.

Zira dokunma fiilinde illet şehvet değil dokunma fiilinin bizatihi kendisidir.¹³ Öyleyse son sözü söyleyebiliriz: Namahrem olan kadınlarla tokalaşmak haramdır.

Dipnotlar

1 Buharî, “Kitâbu’l-Cumua”, No: 2713, Müslim, “Kitâbu’l-İmâre”, No: 1866, Tirmizi, *Sünen*, “Kitâbu’t-Tefsir”, No: 3306, İbn Mace, *Sünen*, “Kitabu’l-Cihad”, No: 2875, Nesâî, *es-Sünenü’l-Kübrâ*, “Mevakitu’s-Salat”, No: 9195, el-Beyhakî, *es-Sünenü’s-Suğrâ*, “Kitabu’s-Siyer”, No: 3775, *es-Sünenü’l-Kübrâ*, “Kitalu ehli’l-Bağy”, No: 17008, Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 42/ 111, No: 25198, Ebu Avâne, *Müsned*, No: 7224, el-Bezzâr, *Müsned*, No: 110, Abdurrezzak, *el-Musannef*, No: 9825,

2 el-Beğavî, *Şerhu’s-Sünne*, el-Mektebu’l-İslâmî, Beyrut B.II, XI/ 158

3 Malik b. Enes, *Muvatta*, Siyer, No: 941, Nesâî, *Sünen*, Bey’a, No: 4181, İbn Mâce, *Sünen*, “Kitabu’l-Cihâd”, No: 2874, İbn Hibbân, *Sahih*, “Kitâbu’s-Siyer”, No: 4553, Darekutnî, *Sünen*, “Kitabu’s-Siyer”, No: 14, el-Beyhakî, *es-Sünenü’l-Kübrâ*, “Kitalu ehli’l-Bağy”, No: 17010, Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 44/ 556, No: 27006, Tayalisi, *Müsned*, No: 1726 vd.

4 ez-Zürkânî, *Şerhu’l-Muvatta*, Matbaa-i Hayriyye, IV/ 234

5 Bedruddin el-Aynî, *Umdetu’l-Kârî*, Daru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan 2001, B.I, XIII/ 415

6 İbn Hacer el-Askalânî, *et-Telhîsu’l-Habîr*, Müessesetu Kurtuba, 1995, B.I, IV/ 413

7 Ebu Davud, *el-Merasîl’in de Şa’bî* (Rahimehullah)’den...

8 Muhammed Zekeriyya el-Kendehlevî, *Evcezu’l-Mesâlik*, Daru’l-Kalem, Dımeşk, 2010, B.II, XVII/ 440

9 et-Taberânî, *el-Mu’cemu’l-Kebir*, No: 486, Ali el-Muttakî, *Kenzu’l-Ummâl*, No: 13065

10 Abdülhayy el-Leknevî, *et-Ta’lîku’l-Mümecced*, Daru’l-Kalem, Dımeşk, 2011, B.V, III/ 472

11 Zekeriyya en-Nevevî, *el-Minhâc*, 1929, B.I, XIII/ 10

12 Rivayetlerin izahı için Bkz. Mubârekfûrî, *Tuhfetu’l-Ahvezî*, Daru’l-Fikr, Beyrut, V/ 221

13 Meselenin fikhî ciheti için Bkz. Muhammed b. Hasen eş-Şeybânî, *Kitabu’l-Asl*, Daru İbn Hazm, Beyrut-Lübnan, 2012, B.I, II/ 240; *el-Camiu’s-Sağir*, Alemu’l-Kütüb, Beyrut-Lübnan, 1986, B.I, s. 478; Burhaneddin el-Merğînânî, *el-Hidâye*, Daru’l-Erkam, Beyrut-Lübnan, IV/ 366; Alauddin es-Semerkindî, *Tuhfetu’l-Fukaha*, Mektebetu Dari’t-Türas, Kahire, 1998, B.III, III/ 573; Abdullah el-Mavsîlî, *el-İhtiyâr li Ta’lîli’l-Muhtâr*, er-Risaletu’l-Âlemiyye, Beyrut-Lübnan, 2009, B.I, IV/ 117; İbn Âbidin, *Reddu’l-Muhtâr*, Daru’l-Ma’rife, Beyrut-Lübnan, 2011, B.III, IX/ 606

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

KADINLARIN ÂDET DÖNEMİNDE KUR'ÂN-I KERÎM OKUMASI VE MESCİDE GİRMESİ HARAM MIDIR? KONUNUN MEZHEPLER NAZARINDA DEĞERLENDİRMESİ NEDİR?

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulüne, al ve ashabına salat-u selam olsun.

Öncelikle bu konuda belirtilen hükümde asr-ı sâadette, tâabiîn devrinde ve sonraki dönemlerde ulema arasında ittifak ve kanaat birliği oluştuğunun altını çizmekte fayda var. Ne yazık ki günümüzde konunun tekrar değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmakta ve bu konuda olası cevaz yönündeki görüşler ön plana çıkarılarak taklit ehli Müslüman kadınların gelişi güzel diğer mezhepleri taklit etmesi teşvik edilmektedir. Bu tarz tutumlar, kendi mezhebi dışında başka bir mezhebin görüşüyle amel edeceği konunun bütün ayrıntılarını bilmeyen kişiler açısından mezhepler arası Telfik'in ilk aşamasıdır. Bu süreç ilim sahibi olmayan insanları mezhepsizliğe kadar sürükler. Müslüman bir ferdi

mescid ile buluşturup ruhunu ve zihnini terbiye ve talim amacıyla dinin asıllarını görmezden gelmek, sahabenin ve ulemanın neredeyse tamamının görüşünü hiçe saymak, Müslümanın teslim olup selamet bulduğu İslam'ı yıkmaktır. Bu ise; İslam, Kur'ân ve mescitle korumaya çalıştığımız bireyin helak oluşudur.

KADINLARIN ÂDET DÖNEMİNDE KUR'ÂN OKUMASI

Cumhûr fukahâ kadınların âdet döneminde Kur'an okumasının haram olduğunu açıkça ifade etmiştir. Bu konuda Efendimiz (*sallallâhu aleyhi ve sellem*), sahabe ve fukahadan açık ifadeler mevcuttur.

Efendimiz bu konuda şöyle buyurmuştur: لا تقرأ الحائض ولا الجنب شيئاً من القرآن **“Ne hayızlı kadın ne de cünüp kişi Kur’ân’dan bir şey okuyamaz.”**¹ Hafız İbn Hacer ve Tirmizî bu hadisin sahih olduğunu ve bu konuda delil olabileceğini belirtmiştir.

Bir başka hadis-i şerifte Hazreti Ali (radiyallâhü anh) şunu nakleder: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يعلمهم القرآن وكان لا يحجزه عن القرآن إلا الجنابة **“Allah Resûlü sallallâhü aleyhi ve sellem daima Kur’an öğretirdi. O’nu Kur’an’dan alı koyan tek şey cünüplüktür.”**²

Bu hadisi, Tirmizî, İbn Huzeyme, İbn Hibbân, Hâkim, Beğavî, İşbîlî ve İbn Abdilberr sahih görmüştür. İmam Şâfi’î bu hadisin sahih görülmesi durumunda haramlık hükmüne delalet edeceğini açık bir şekilde ifade etmiştir.³

Görüldüğü gibi Hazreti Peygamber’in bu konudaki ifadeleri gayet açıktır. Sahabelerin fetvaları da bu yönde nakledilmiştir. Özellikle Hazreti Ömer (radiyallâhü anh)’tan yapılan nakillere her metinde rastlanabilir: **“Hazreti Ömer, cünüp kişinin Kur’an okumasını kerih/haram görürdü.”**⁴

Bu üç nakille birlikte sahabenin fakihlerinden Hazreti Ömer, Hazreti Ali, İbn Ömer, İbn Mesûd ve Selmân-ı Fârisî’nin⁵ görüşlerinin de bu yönde olduğunu açık bir şekilde ifade edilebilir.

Hanefî fakihleri bütün metinlerde, âdetli kadının Kur’an okuyamayacağını açıkça ifade etmiş ve bu hadisleri delil getirmiştir.⁶

İmam Tahâvî, âdet dönemlerinde kadınların tam bir ayet okuyamayacaklarını kısa ayet parçalarını okumalarında bir sakınca olmadığını ifade eder. Kerhî ise tam bir ayet okuyamadığı gibi Kur’an okuma kastıyla kısa ayet parçalarını da okuyamayacağını ifade eder.⁷ Hanefi meşayihinin çoğu bu görüştedir.⁸

Şafi mezhebi fakihlerinden Ebû Hassen el-Mâverdi şöyle der: Cünüp kişiye Kur’an tilavetinin haram olma hükmü sahabe arasında meşhur olan ve kadın-erkek herkesin bilgi sahibi olduğu bir meseledir.⁹

Hafız İbn Receb; bu konu hakkında sahabeden rivayet edilen görüşler kapsamında hayızlı kadının Kur’ân okumaktan men edildiği görüşüne itimat etmek gerektiğini ve kabul gören görüşün o olduğunu ifade eder.¹⁰

Allâme Mubârefkûrî şöyle der: Bu konuda birçok hadis varit olmuş ve bu hadisler hakkında muhaddisler birçok görüş belirtmiştir. Lakin bu konuda varit olan her bir hadis müşahidi ve mütâbi-siyle teyit bulmuş ve sıhhati kuvvetlenmiştir. Bu sebeple bunların her birisi delil olarak getirilmeye salahiyetlidir.¹¹

İmam Buhârî’nin İbn Abbas’tan yaptığı rivayet âdet döneminde olan kadının, sabit vird, zikir ve esmasını ve korunma dualarını ve bu manayı taşıyan ayetleri okuyabileceği yönünde var olan görüş nazarıyla anlaşılmalıdır. Aksi takdirde İbn Abbas’ın yalnızca bir ya da iki ayetin okunmasını helal görmesinin başka bir vechi ve mantığı kalmayacaktır.¹² Muğnî sahibi İbn Kudâme de bu hususu ayrıca teyitle ifade etmiştir.¹³

Bu konu da Dâvûd-u Zâhîrî'nin, Hazreti Âişe (*radiyallâhü anhâ*)'dan nakledilen: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ اللهُ عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ **“Efendimiz sallallâhü aleyhi ve sellem her halinde Allah'ı zikrederdi.”**¹⁴ hadîsini delil getirmesi, aslâ yerinde değildir. Zâten kendisi dört mûteber mezhep dışında kalmıştır.

Bu hadisi şerifte Allah Resûlü'nün her halinden kastedilen durumun abdestli olması veya cünüp olması ifade edilirken zikir ile kastedilen şeyin esma, evrad mı olduğu yoksa ayet tilavetinin mi kastedildiği ihtilafıdır.

İbn Hibbân (*Rahimehullâh*) bu nokta da şu ifadeleri kayda alır: Hadis ilminde mütebahhir ve ihtisas sahibi olmayan bazı kişiler bu zikirden kastedilen şeyin ayet olduğunu tevehhüm etmiştir. Fakat burada kastedilen ayet dışındaki esma ve evraddır.¹⁵ Bu hususta Mâverdî de benzer ifadeleri söylemektedir.¹⁶

İbn Kudâme (*Rahimehullâh*) cünüp kişilerin ve kadınların âdet dönemlerinde Kur'an okuyamayacağını aynı zamanda mescitte bekleyemeyeceğini ve Kabe'de tavaf da yapamayacağını ifade eder. Zira hayız halinde de cenabet manasının olduğu ifade edilir.¹⁷

Mâlikî mezhebi eserlerinde, kadının âdet dönemi içerisinde Kur'an okuyabileceğine fetva verilmiştir.

Bu nokta da hayız ile cünüplük halinin birbirinden ayrılması gerektiği ifade edilmiş ve hayızlı kadının kendi tuhruna/temizliğine malik olamadığı ifade edilerek bu olayın insan elinde olmayan bir şey olması gerekçe gösterilmiştir.

Allâme Düsûkî (*Rahimehullâh*) eserinde şu hususu da ilave eder: Kadın, âdet kanaması kesildikten sonra da henüz gusül almadan Kur'an okuyabilir. Bu nokta da kadın engellenmez. Ancak âdet bittikten sonra arizi bir cünüplük hali gerçekleşiyse okuyamaz.¹⁸

Mâlikî mezhebi eserlerinden **et-Tâc ve'l-İklîl** isimli eserde; kadının, kanaması kesildikten sonra gusül almadan Kur'an okuyamayacağı görüşü ifade edilmektedir. Bu nakilden de anlaşılacağı üzere Mâlikî mezhebinde bu konu ittifaklı olmayıp ihtilafıdır.

KADINLARIN ÂDET DÖNEMİNDE MESCİDE GİRMESİ

Kadınların âdet döneminde camiye girmesi meselesi mezhepler arasında farklı görüşlere konu olmuştur. Bu konu da Rabbimiz azze ve celle şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

“Ey iman etmiş olan kimseler! Siz sarhoş kimselerken, söylediğiniz şeyi(n ne anlama geldiğini) bilinceye kadar, bir de siz cünüpken gusledinceye kadar namaza yaklaşmayın! Ancak yoldan geçen(seferî) kişiler ol(up su bulamamanız durumunda teyemmüm al) manız müstesnâ! (Çünkü bu durumda teyemmümle namaz kılabilirsiniz.)”¹⁹

Bu âyeti kerîmede “namaza yaklaşmayın” ifadesi sahabenin müfessirleri tarafından “namaz mahalline yaklaşmayın” olarak tefsir edilmiştir. **Taberî, tercihe layık görüşün bu tevil olduğunu ifade etmektedir.**²⁰

Bu konu ile ilgili hadisler şunlardır:

Efendimiz sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur:

لَا أُحِلُّ الْمَسْجِدَ لِحَائِضٍ وَلَا جُنْبٍ

“Muhakkak ben, hayızlı ve cünüp kişinin mescide girmesini helal görmüyorum.”²¹

Bir başka hadisi şerifte Ümmü Atiyye annemiz Efendimiz'den şunu nakleder:

وَأَمَرَ الْحَيْضَ أَنْ يَعْتَزِلْنَ مَصَلَى الْمُسْلِمِينَ

“Allah Resûlü hayızlı kadınlara Müslümanların namazgahından ayrılmalarını emretti.”²²

Yine bir başka hadiste Âişe annemiz şu olayı nakleder:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يُخْرِجُ إِلَى رَأْسِهِ مِنَ الْمَسْجِدِ وَهُوَ مُجَاوِرٌ ، فَأَغْسَلَهُ وَأَنَا حَائِضٌ

“Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) -oda kapısına- mücavirken mescitten başını bana uzatırdı. Ben de hayızlı halimle onun başını yıkardım.”²³

Bu konuda âlimlerin delil olarak getirdiği bir başka hadis-i şerif şudur:

لَمَّا أَبْلَغَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ فِي حُجَّةِ الْوُدَاعِ ، أَنَّ صَفِيَّةَ كَانَتْ حَائِضًا قَالَتْ : (أَحَابَسْتَنَا هِيَ ؟) ظَنَ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهَا لَمْ تَطْفِطُ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ فَقَالُوا إِنَّهَا قَدْ أَفَاضَتْ

“Efendimiz aleyhi's-salâtü ve's-selâm veda haccı için -Kâbe'ye- ulaştığında Safiyye validemiz hayız olmuştu. Efendimiz 'O, bizi buraya hapsedip bekletecek mi?' buyurdular. Bunun üzerine çevresindekiler, Safiyye'nin ziyaret/ifâza tavafını hayız olmadan önce yaptığını söylediler.”²⁴

Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), Safiyye annemizin hayız olmadan önce ziyaret tavafını yapmadığını zannedip kendisiyle beraber arzu ettiği yere gidemeyeceğini düşündüğü için “O bizi burada yani Mekke’de bekletecek mi?” şeklinde çevresindekilere sormuştur. Bu durum hayızlı kadının ziyaret tavafını yapamayacağının bir göstergesi olduğu gibi aynı zamanda mescidi harama da giremeyeceğine delalet eder.

Atâ (Rahimehullâh) şöyle der:

وَلَا تَمُرُّ حَائِضٌ فِي الْمَسْجِدِ إِلَّا مُضْطَرَّةً

“Hayızlı kadın mescide yalnızca zor durumda kaldığında girebilir.”²⁵

Katâde (Rahimehullâh) şöyle der:

الجنب يأخذ من المسجد ولا يضع فيه

“Cünüp kişi mescidden bir şey alabilir. Ancak oraya bir şey koymak için giremez.”²⁶

Hanefi fakihleri bu zikredilen ayeti ve hadisleri delil olarak göstermiş ve âdetli kadının mescide girmesinin helal olmadığını ifade etmiştir. Ancak ciddi bir ihtiyaç durumunda geçiş yolu olarak kullanmak için veya belirli bir süre içeride beklemek için teyemmüm alıp öyle girebileceği ifade edilmiştir.²⁷

Özellikle yapılan izahlarda hayızlı kişi ile cünüp kişi arasında bir ayırım yapılmamış ve cünüplük durumunun ihtiyarı/tercihe dayalı bir hal olup olmamasına temas edilmemiştir.

Hanbelî fakihlerinden İbn Kudâme (Rahimehullâh) eserinde; hayızlı kadınların camiye girip orada bekleyemeyeceğini ifade eder.

İlave olarak şu satırları kaydeder: Cünüp kişi abdest aldığı zaman camide bekleyebilir. Bu konuda ashabımız ve İshak'ın görüşü bu yöndedir. Ama hayızlı kadın abdest alsa da bekleyemez. Zira onun abdesti makbul değildir.²⁸

Mâlikî mezhebinin en mûteber eserlerinden olan **Şerhu's-Sağîr** isimli eserinde **Allâme Derdîr** (*Rahimehullâh*) açıkça şunu söyler: **Hayızlı kadının, mescide girmesi ve mushafa el sürmesi haramdır.**²⁹

Zeyd b. Eslem (*Rahimehullâh*) cünüp kişinin mescide girmesinde bir beis olmadığını ve İmam Mâlik'in yukarıda zikri geçen ilgili ayeti; misafir olan kişilerin olası mağduriyet durumunda teyemmüm ile namaz kılabilmesi yönünde tevil ettiğini zikreder.

İbn Arefe (*Rahimehullâh*) ise yolcu bile olsa cünüplüğün her durumda mescide girmeye engel bir hal olduğunu belirtmektedir.

Dusûkî (*Rahimehullâh*) da bu yönde, cünüp kişinin bir kapıdan girip diğerinden çıkma kastıyla bile olsa mescide giremeyeceğini ifade etmiştir.

Mâlikî fakihlerinden el-Lahmî (*Rahimehullâh*) hayızlı kadının, yalnızca sefer halinde girebileceğini ifade eder. Kâdı İyaz (*Rahimehullâh*) ise mescide necaseti getireceği sebebiyle bu görüşü reddeder.³⁰

Mâlikî mezhebi eserlerinde, camiye temizlemesi için hayızlı bir kadının kirlenmesinin caiz olmadığı görüşü ifade edilmiştir.³¹

Buraya kadar yaptığımız nakillerden anlaşıldığı üzere, konu ile ilgili hadis-

lerin, sahabe ve tâbiîn nakillerinin ve de mezhepler arası cumhur fukahânın konu bütünü kapsamında ittifakı vardır. Konu ile ilgili rivayet ziyadesiyle açık ve nettir.

Notes

1 Bkz. Tirmizî, 131; İbn Mâce, 595; Dârakutnî 1/117; Beyhakî, 1/89; Nasbu'r-Râye, 1/195.

2 Bkz. Ebû Dâvûd, 1/281; Tirmizî, 146; Nesâî, 1/144; İbn Mâce, 1/207; Ahmed b. Hanbel, 1/84; İbn Huzeyme, 1/104; Fethü'l-Mülhim, 2/128.

3 Bkz. Şerhü'l-Mühezzeb, 2/159.

4 Bkz. Şerhü Meâni'l-Âsâr, 1/117.

5 Bkz. Age. 1/90.

6 Bkz. Kâsânî, 1/35.

7 Bkz. Mebsûd, 3/278.

8 Bkz. Kâsânî, 1/38.

9 Bkz. el-Hâvî'l-Kebîr, 1/148.

10 Bkz. Fethü'l-Bârî, 2/49.

11 Bkz. Tuhfetü'l-Ahvezî, 1/346.

12 Bkz. Tağlîku't-Tâ'lik, 27171.

13 Bkz. el-Muğnî, 1/199.

14 Bkz. Müslim, 117.

15 Bkz. İbn Hibbân, 3/81.

16 Bkz. el-Hâvî'l-Kebîr, 1/149.

17 Bkz. el-Muğnî, 1/347.

18 Bkz. Hâşiyetü'l-Hâvî'l-Kebîr, 1/174.

19 Bkz. Nisâ. 43.

20 Bkz. Taberî, 7/57.

21 Bkz. Aynî, Şerhü Ebî Dâvûd, 1/516. Nasbu'r-Râye, 1/194. Şerhü İbn Mâce, 1/879. İlaveten bu hadisin yayılış hususunda muhaddislerin beyanları olduğu ifade etmekte yarar var. İlgililer gerekli okumaları ayrıntılı eserlerden gerçekleştirebilir. Bkz. Zaîfi Ebî Dâvûd, 232.

22 Bkz. Buhârî, 974. Fethü'l-Mülhim, 2/365 vd.

23 Bkz. Buhârî, Müslim, hayız.

24 Bkz. Buhârî, 1670.

25 Bkz. Süneni Kübrâ, 2/433.

26 Bkz. Süneni Dârimî, 1/280.

27 Bkz. Kâsânî, 1/38.

28 Bkz. el-Muğnî, 1/166.

29 Bkz. Şerhü's-Sağîr, 1/216.

30 Bkz. et-Tâc ve'l-İklîl, 1/317.

31 Bkz. Şerhü Muhtasar-ı Halîl, 7/20.

KUDÜSYAZ
5772 YE SMS
CÖNDER **5** ₺

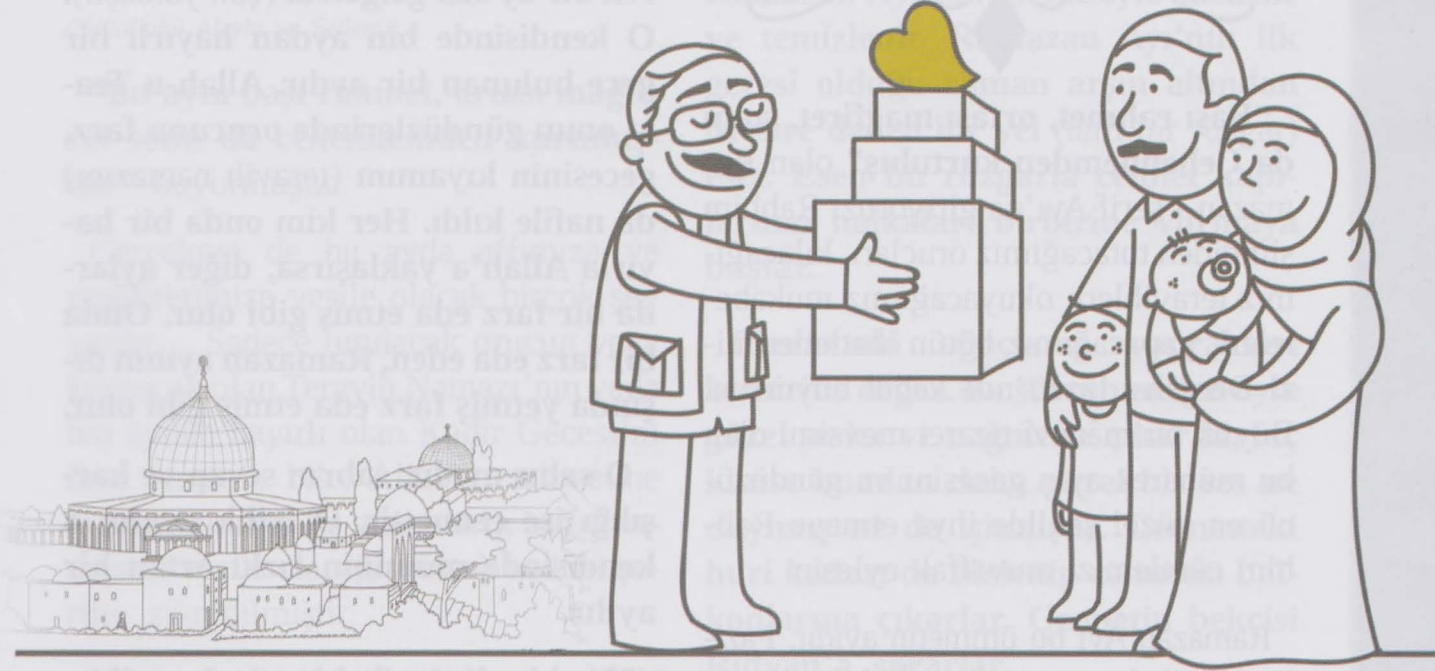

MİRASIMIZ
0212 524 01 01

Ramazanda
**KUDÜS'E
DOKUN**

Bereketle Ortak Ol

▶ ▶ ▶ /mirasimiz

FİTRE
25 ₺

İFTAR
30 ₺

KUMANYA
150 ₺

BAYRAMLIK
150 ₺

**ZEKAT VE DİĞER
BAĞIŞLARINIZ İÇİN**

www.mirasimiz.org.tr

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

MERHABÂ EY ŞEHR-İ ĞUFRÂN

“Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da Cehennemden kurtuluş” olan Ramazan-ı şerif Ayı’na giriyoruz. Rabbim şimdiden tutacağımız oruçları, kılacağımız teravihleri, okuyacağımız mukabeleleri, yapacağımız bütün ibadetlerimizi Dergâh-ı İzzeti’nde kabul buyursun. Büyük bir mânevî ticaret mevsimi olan bu mübarek ayın gecesini ve gündüzünü en güzel şekilde ihya etmeye Rabbim cümlemizi muvaffak eylesin.

Ramazan Ayı bu ümmetin ayıdır. Fazileti büyük, kazancı çoktur. Öyleyse bu ayı ganimet olarak bilmeli ve bu manevi fırsatı en güzel şekilde değerlendirmelidir. Nitekim Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

“Eğer kullar Ramazan Ayı’nda neler olduğunu bilseydiler, elbette ümmetim bütün senenin Ramazan olmasını isterlerdi.” buyurmuştur

(İbn-i Huzeyme, No: 1886, 3/190-191; Ebu Ya’lâ, el-Müsned No: 5273; Taberânî

el-Mu’cemu’l-kebir No: 967, 22/388-399)

Ramazan Ayı gerçekten de büyük bir manevi ticaret mevsimidir. İbrahim Nehâî (Rahimehüllah) demiştir ki:

“Ramazan-ı şerifteki bir oruç bin oruçtan, bir tesbih Ramazan Ayı dışında çekilen bin tesbihten, bir rekat diğer aylarda kılınan bin rekattan üstündür.”

Selmân-ı Fârîsi (Radiyallahü anh)’dan rivayet edildiğine göre Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Şaban Ayı’nın son günü hutbe okuyarak şöyle buyurmuştur:

“Ey insanlar! Çok büyük ve mübarek bir ay sizi gölgeledi (çok yaklaştı). O kendisinde bin aydan hayırlı bir gece bulunan bir aydır. Allah-u Teala onun gündüzlerinde orucunu farz, gecesinin kıyamını (teravih namazını) da nafîle kıldı. Her kim onda bir hayırla Allah’a yaklaşırsa, diğer aylarda bir farz eda etmiş gibi olur. Onda bir farz eda eden, Ramazan ayının dışında yetmiş farz eda etmiş gibi olur.

O sabır ayıdır, sabrın sevap ve karşılığı ise cennettir. O iyilik ayıdır, o kendisinde müminin rızkı artan bir aydır.

Her kim bu ayda bir oruçluya iftar ettirirse, günahları mağfiret olunur ve cehennemden kurtulmasına vesile olur.

Ve oruçlunun sevabından hiç bir şey eksiltilmeksizin, iftar ettirene de onun bir misli verilir.”

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) böyle buyurunca oradakiler:

- Ya Resûlellah! Bizim hepimizin oruçluya iftar verecek kadar imkânımız yok, dediler.

Bunun üzerine Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

- Allah bu sevabı bir hurma, bir yudum su veya süt ikram edene de verir, buyurdu.”

(İbn-i Huzeyme, Sıyam:8, No:1887, 3/191-192; Beyhâkî, Fedailü'l-evkat, no: 37 sh: 146-148, Şu'abü'l-İman, no: 3336, 5/223-224, Ali el-Muttakî, Kenzü'l-ummal: 8/477, no:23714)

Cehennemden Kurtuluş Ayı

Ramazan-ı şerif ayı, Allah-u Telanın bu ümmete rahmet ettiği, günahlarını mağfiret buyurduğu ve cehennemden kurtardığı bir aydır. Nitekim Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

“Bu ayın başı rahmet, ortası mağfiret sonu da cehennemden kurtuluşur” buyurmuştur.

Gerçekten de bu ayda affımıza ve mağfiretimize vesile olacak birçok şey vardır... Sadece tutulacak orucun veya kılınacak olan Teravîh Namazı'nın yada bin aydan hayırlı olan Kadir Gecesi'ni ihya etmenin bile, Allah'ın rahmetine mazhar olmaya ve günahların bağışlanmasına vesile olacağı, birçok hadis-i şerifte zikredilmiştir.

Ve yine hadis-i şeriflerde beyan edildiği üzere, Mevla Teala Ramazan Ayı'nda, her akşam iftar vaktinde cehenneme müstehak olmuş bir milyon kişiyi

cehennemden azad ediyor. Ramazan Ayı'nın Cuma Günü olunca, her saat için bir milyon kimseyi af ediyor. Ramazan Ayı'nın son günü/son iftar saatinde ise; o güne kadar kaç kişiyi af ettiyse, bir o kadar kimseyi daha Mevla Teala af ediyor.

Yani bu ayda biraz gayret eden, Allah'dan af ve mağfiret talep eden kimse bi-iznillah cehennemden kurtulur. Ama af olmak istemeyen, günahta ısrar eden, lisânı haliyle adeta; “ben illa cehenneme gideceğim” diye tutturana kimseye de Mevla Teala ne yapsın?..

Oruç Tutanlar İçin Cennet Hazırlanır

İbni Abbas (Radiyallahü Anhüma)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz cennet seneden seneye Ramazan Ayı'nın girmesiyle süslenir ve temizlenir. Ramazan Ayı'nın ilk gecesi olduğu zaman arşın altından Mesire denen bir yel (tatlı bir rüzgar) eser. Esen bu rüzgarla cennet kapılarının halkaları birbirine vurmaya başlar.

Cennetteki ağaçların yaprakları birbirine değer. Bu sürtünmeden öyle güzel sesler ve nağmeler çıkar ki, hiç kimse bundan daha güzel bir ses ne duymuş ne de işitmiştir. Cennetteki huri kızları da süslenip cennetin balkonlarına çıkarlar. Cennetin bekçisi Rıdvan'a sorarlar.

- Bu gece, ne gecedir?

Rıdvan der ki:

- Ey cennet Hurileri! Bu gece Ramazan Ayı'nın ilk gecesidir Cennet kapıları Muhammed ümmetine açıldı...

Yine Ramazan Ayı'nın ilk gecesini Allah-u Teala, cennetin bekçisine emreder:

- Ey Rıdvan! Cennetin kapılarını aç!

Cehennem bekçisi Malik'e de:

- Oruç tutanlara cehennem kapılarını kapa! diye emreder.

Cebrail (*Aleyhisselam*)'a ise:

- Ey Cebrail! Sende yeryüzüne in, azgın şeytanları zincirlerle bağla ve onları engin denizlere bırak. Tâ ki Muhammed ümmetinin oruçlarını ifsad etmesinler! Buyurur..."

(*Beyhakî, Şu'abu'l-iman, No: 3421, 5/276-278; Münziri, et-Tergîb, 2/100-101*)

Hadis-i şerifte ifade edildiği üzere, Ramazan Ayı girdiği zaman görevli melekler adeta seferber oluyor ve Cennet bu ümmet için hazırlanıyor.

Peki, Cennet bizim için böylesine hazırlanırken, acaba bizler Cennete girmek için bir hazırlık yapıyor muyuz?..

Çok büyük ecir ve sevaplarla dolu olan bu mübarek aya girerken, biz de mânen hazırlık yapmalı, günahları terkedip tövbe ve istiğfar ederek maddî ve manevî kirlilerden temizlenmeli, kendimizi Ramazan Ayı'nın manevi atmosferine hazırlamalıyız.

Cennet Kapıları Açılır

Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyuruyor:

“Ramazan ayı geldiği zaman cennet kapıları ardına kadar açılır. Cehennem kapıları sınıksız kapanır. Şeytanlar da zincire vurulur.”

(*Buhari, Savm 5, Bed'ü'l-Halk 11, Müslim, Sıyâm 2, (1079); Nesâî, Sıyâm 5, (4, 129).*)

Aslında cennetin kapıları girmek isteyenlere her zaman açıktır. Fakat, hadis-i şerifte “Ramazan Ayı'nda cennet kapıları açılır.” buyurulması; özellikle bu ayda Allah-u teala'nın af ve mağfiretinin bol olması, cennete girdirecek birçok ibadeti Allah'ın kullarına bu ayda lütfetmesi demektir. Yani bu ayda “cennet yolu” sanki mecburi istikamet gibidir. Ancak bu yola girmemek için inatla direnenlere de yapacak bir şey yoktur. Rabbim bu gibi insanlara da hidayet nasip eylesin.

Hadis-i şerifte; “bu ayda Cehennem kapıları kapanır” buyurulması ise; Ramazan Ayı'nın, insanı ateşe sürükleyen günah ve isyanlardan çevirmesidir ki, bunda “oruç”un etkisi çok büyüktür. Çünkü karnı aç olan kişi öyle füzûlî yerlerde gezmek-tozmak, harama bulaşmak, isyana dalmak gibi şeylere pek yönelmez. Orucun tesiriyle şehvetler kırılır, arzular törpülenir ve kişi günaha sevk eden sebeplerden oruç vesilesiyle bir nebze de olsa kurtulur.

Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*) bir hadis-i şeriflerinde; “Oruç kalkandır” buyurarak, bunu çok güzel bir şekilde ifade etmiştir. Evet oruç, ateşe karşı bir kalkan olduğu gibi, haramlara ve isyanlara karşı da koruyucu bir kalkandır. Nefsânî duyguları frenler, şehvî arzuları gemler. Zira mide tok olursa bütün organlar aç olur; o aç olursa diğer bütün organlar tok olur.

Hakikaten de insan oruçlu olunca, yani midesi aç olunca diğer organlarının tok olduğunu görebilmek mümkündür. Hele iftar vaktine doğru iyice acıktığı için adamın ne sesi çıkar ne de soluğu...

Mecâli olmadığı için mâlâyânî konuları konuşmak, boş lakırdılar etmek istemez. Gözünün ferî olmadığı için haramlara pek bakmaz, ayağında gezecek derman bulunmadığından ayakları harama gitmez. Açlık sebebiyle hâli olmadığından dolayı şarkı, türkü dinlemeye veya dedikodu, gıybet etmeye yönelmez.

Ama akşam iftar saatinde mide doyunca, bu sefer diğer organlar acıkır. Dil başlar “dır dır” mâlâyânî konuşup ona buna sataşmaya, lüzumsuz lakırdılar etmeye. Gözler fal taşı gibi açılır ve fıldır fıldır etrafı kolaçan edip haramlara göz atmaya başlar.

Velhasıl oruç günahları terketme konusunda bizi baya bi frenliyor. Birtakım nefsanî istekleri ve şehvî arzuları asgariye indiriyor. Zaten orucun farziyetiyle alakalı âyet-i kerimenin sonunda da: “...Tâ ki sakınabilesiniz.” (Bakara Sûresi: 183) buyrularak, orucun farz kılınmasındaki hikmet beyan edilmiştir. Yani bunun manası; “oruç, haramlardan sakınmanız için farz kılındı.” demektir.

Şeytanlar Zincire Vurulur.

İbadetlerimizde gevşeklik edip bu ayın kazanç ve bereketinden mahrum kalmayalım diye, buna sebep olan şeytanlar da zincirlenip hapsedilerek devre dışı bırakılıyor.

Gerçekten de bu ayda şeytanların hapsedildiğini bir nevi gözümüzle de görür gibi oluyoruz.

Çünkü Ramazan Ayı öncesi birkaç saf olan camiler, Ramazan Ayı girdiği zaman özellikle teravih namazlarında tamamen dolmuyor mu?.. Demek ki camiyle aramıza giren şeytanlar zincirlenip aradan çıkarılınca, engel kalkıyor ve camiler cemaatle şenleniyor elhamdülillah.

Ayrıca Ramazan Ayı gelince hatimler başlanıp **mukabeleler** okunuyor. Her akşam yirmi rekat **Teravih Namazı** kılınıyor. Gece **Sahur**, gündüz **Oruç**, mâli ibadet olarak da **Zekat, Fitre** derken Ramazan Ayı adeta bir ibadet şölenine dönüşüyor. Diğer aylarda pek çok kimse tarafından yapılmayan birçok ibadet, bu ayda coşkuyla idrak ediliyor. Yani şeytanların bağlandığını adeta gözümüzle görür gibi oluyoruz.

Bizi cennet yolundan kaydırıp saptırmak isteyen iki düşmanımız var. Bunlardan biri **Şeytan** diğeri ise **Nefs**'tir. Bu mübarek ayda Allah-u teala şeytanları zincirlerle bağlıyor, nefsimizi de oruç tutarak biz bağlıyoruz. Böylece bizi cennet yolundan alıkoymak isteyen iki düşman (şeytan ve nefis) devre dışı kalınca, ibadet etmek ve cennet yolunda yürümek de kolaylaşıyor elhamdülillah.

On Bir Ayın Sultanı

Ramazan Ayı ayların efendisidir. On bir ayın sultanıdır. Zira gerek ibadetler, gerek manevi kazanç, gerekse ümmet bilincinin gelişmesi bakımından bu mübarek ay neredeyse on bir aya bedeldir. Bununla birlikte dünya ve ahiret saadetinin reçetesi olan Kur'an-ı kerim bu ayda indirilmiştir. Onun için bu mübarek ay; Kur'an'ı öğrenme, okuma ve Kur'an etrafında birleşip bütünleşme ayıdır.

Allah-u Teala Kur'an-ı kerim'de Ka-dir Gecesi'nin ismini zikrettiği gibi, Ra-mazan Ayı'nın ismini de zikrederek onu methetmiştir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

Ramazan(ı şerif) **Ayı öyle bir aydır ki, insanlara hidâyet** (doğru yolu gös-teren) **ve yine hidâyet ve furkan** (doğru yolu gösterici ve hakla batılı birbirinden ayırıcı ayetler)**den beyyinat** (nice açık deliller) **olan Kur'an onda indirilmiştir...**" (Bakara Sûresi: 185).

Allah-u Teala, Kur'an-ı Kerim'i Ra-mazan Ayı'nda indirmekle seçtiğini be-yan ederek, diğer aylar arasında özel-likle methetmektedir. Sadece Kur'an-ı Kerim değil, diğer İlahi Kitaplar da bu ayda indirilmiştir. Bu konuyu açıklayan bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

"İbrahim (Aleyhisselam)'ın **sayfaları Ramazan-ı Şerif'in ilk gecesi indi-rildi. Tevrat; altıncı gecesi, İncil; on üçüncü gecesi indirildi...**"

Bir başka Hadis-i Şerifte de:

"Zebur Ramazan-ı Şerifin on ikinci gecesi indirilmiştir." buyurmuştur.

İmam-ı Rabbanî (Kuddise Sirruhu) bir mektubunda, "Kuran-ı Kerim niçin Ramazan Ayı'nda indirildi?" sorusunu açıklarken; ikisi arasında bir münasebet olduğunu uzun uzun ifade etmiş ve ko-nuyu şöyle bağlamıştır:

"Kur'an-ı Kerim bütün kemâlâtı cami' (toplayıcı) olup, bu ay ise o kemâlâtın neticesi ve semeresi olan bütün hayırları cami' (toplayıcı)dır. İşte bu alâka, bu münasebet sebebiyle Kur'an-ı Kerim bu ayda nâzil olmuştur." (Cild: 1, Mektup: 162)

Kur'an-ı Kerim; Mevla Teala'nın Kelâm Sıfatı'nın bütün kemâlâtına cami' olduğuna göre, Kur'an'ın emirle-rine ne kadar sıkı sarılır nehiyelerinden ne kadar kaçınırsak, Kur'an-ı Kerim bizlere o kadar hidâyet olacaktır.

Bu ayda Kur'an hatmi yapmak mü-ekked sünnettir. Cebrail (Aleyhisselam) her Ramazan ayında getirdiği Kur'an'ı, Peygamber Efendimizle karşılıklı okur-du. Daha çok Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) okur Cebrail (Aleyhisselam) din-lerdi, işte mukâbele de buradan kaldı. Dolayısıyla bu ayda mukâbele okuyup Kur'an-ı Kerim'i hatmeden kimse, onun bereketinden mahrum kalmayacaktır in-şaAllah.

Bu ayda hayırlara muvaffak olan kişi-ye, senenin tamamında Allah'ın muvaf-fak kılması refik olur. Bu ay huzûru kalp olmadan (dağınıklık) üzere geçerse, bü-tün sene dağınıklık üzere geçer. Nitekim Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

"Ramazan Ayı (günahlardan sakını-larak) **sâlim olursa** (huzûru kalple ge-çerse), **bütün sene sâlim olur. Cuma günü sâlim olunca da, sair günler se-lamette olur."**

(Beyhakî, Şu'abu'l-İman, No: 3434, 5/284-285; Sü-yûtü ed-Dürri'l-mensûr 1/228; Ali el-Muttekî, Ken-zü'l-ummâl 7/710 No: 21049)

O halde bütün senemizi huzur üzere geçirebilmek için, senenin mihenk taşı olan Ramazan Ayı'nda, hayırlara mu-vaffak olmak ve kalp huzurunu kazan-maya çalışmak lazımdır.

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bu ayda şu dört haslete sıkıca sarılın; iki haslet ile rabbinizin rızasını kazanır, ikisine ise her zaman ihtiyaç duyarsınız.

Rabbinizin rızasını kazandıracak iki haslet şudur:

- 1- Allah’tan başka ilâh bulunmadığına şehadet getirmek.
- 2- Allah’tan günahların bağışlanmasını dilemek.

Her zaman ihtiyaç duyduğumuz iki haslet ise;

- 1- Rabbinizden cenneti istemek
- 2- Cehennemden O’na sığınmaktır.”

Yine Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

“(Ramazan ayı) öyle bir aydır ki Allah-u Teala onun orucunu üzerinize farz kıldı. Ben de onun kıyamını (gecelelerini teravih ile ihya etmeyi) sünnet kıldım. Artık kim inanarak ve sırf Allah rızasını dileyerek orucunu tutar ve gecelerini (teravih ile veya başka bir ibadetle) ihya ederse, (kul hakları ve borçları hâric) annesi kendisini

doğurduğu günkü gibi günahlarından temizlenmiş olur.

(İbn-i Mâce, Salât, 173)

Bu ayda öyle bir rahmet ve mağfiret vardır ki, bu rahmetten ve mağfiretten mahrum olmak neredeyse mümkün değildir, bunun için (Hafazanallah) ya kafir olmak, ya da son derece isyanda inatçı olmak lazımdır. Yoksa biraz gayret eden her mümin, Allah’ın izniyle mağfirete nail olup cehennemden kurtulacaktır.

Ramazan Ayı safâ ayıdır, sabredenlerin ayıdır, kazanç ayıdır. Gece teravih kılıp gündüz oruç tutarak, mukabeleler okuyup zekat ve sadakalar vererek, Allah-u Teala’nın bir çok emrinin tatbik edildiği mübarek bir aydır.

Ramazan Ayı vesilesi ile ümmete ilahi ihsanlar yağar. Sevgili Allah’ımızın Rahman ve Rahim sıfatlarının tecellisi, tüm âlemi ve gönülleri doldurur. İşte bu nur ayı, kalplerimizi cilalamak ve ebediyete hazırlanmak için bulunmaz bir fırsattır. Rabim bu fırsatları değerlendirip Ramazan-ı şerifin feyzine ve bereketine cümlemizi nail eylesin.

Fi emanillah!

MEHMET TALU

HİLÂLİ GÖZETLEMEK

Bilindiği gibi oruca hilalin görülmesi ile başlanır. Ramazan orucuna başlamak ve orucu bitirmek Ramazan ve Şevval hilâllerinin görülmesiyle olur. Şaban ayının yirmi dokuzuncu günü hilâl gözetlenir; şayet hava bulutlu ise veya hilal gözetlendiği halde görülmezse, Şaban ayı otuz güne tamamlanır ve Ramazan'a böyle başlanır.

Hilali izleme, ibadete bir zemin hazırladığı için aynı zamanda bir ibadettir. ALLAH Teâlâ'nın: **“O sayılı günler Ramazan ayıdır. İnsanlar için bir rehber ve hidayet kaynağı olan Kur'an bu ayda indirilmiştir. Öyleyse sizden kim bu aya erişirse, bu ayın hilâlini görürse oruç tutsun...”**¹ buyurması bu ibadetin başlangıcını belirlemiştir. Dolayısıyla hilâlin rü'yeti ile yani görülmesiyle oruç ibadetine başlanır.

Hilal ile ilgili olarak Hz. Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) den birçok hadis-i şerif rivayet edilmiştir ki Abdullah b. Ömer (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“Hilâli gör-**

1 Bakara sûresi:185

medikçe oruç tutmayınız. Ve yine hilâli görmedikçe iftar etmeyiniz. Eğer hilâl size karşı bulutla örtülürse, hilâl için takdir yâni hesap yapınız.”²

Abdullah b. Ömer (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz: **“Bir ay, yirmi dokuz gecedir. Hilâli görmedikçe oruç tutmayınız. Eğer hilâl size karşı bulutla örtülürse, Şaban ayının sayısını otuz güne doldurup tamamlayın.”** buyurdu.³

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh) dan rivayete göre Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“Ramazan ayı hilâlini gördüğünüz vakit oruca niyet edip oruç tutunuz. Ve şevval hilâlini gördükten sonra da iftar yâni bayram yapınız. Eğer üzerinize hilâl gizlenir ise, Şa'ban ayının günlerinin sayısını otuza tamamlayın.”**⁴

Bu hadis-i şerifler havanın bulutlu, sisli olması sebebiyle Ramazan hilali görülemezse, Şaban ayının otuza tamamlanmasını âmirdir.

2 Buharî, Savm:11, No:1807, 2/674

3 Buharî, Savm:11, No:1808, 2/674

4 Buharî, Savm:11, No:1810, 2/674

Bu bakımdan Receb ayının sonunda Şaban hilalini de araştırmak ve Şaban ayının başlangıcını sağlam temele oturtmak lâzımdır.

Fıtrat dini olan İslâm'ın ayların başlangıcını ve sonunu tespit için koyduğu hilali gözetleme kuralı, son derece sade ve pratik, cahil olsun âlim olsun herkese uygun ve kolay bir çözümdür. Dağdaki, köydeki, şehirdeki tüm Müslümanların kullanabileceği bir usul ve üslûptur. Ancak İslâm, yine de bu konuda doğabilecek bazı ihtilafların çözümü için tespit ve ilân noktasında şahitlerin konumunu, adedini ve diğer kapalı noktalarını sonuna kadar aydınlatmayı da ihmal etmemiş, son olarak olayı en yüksek dini otoriteye bırakmıştır. İşin burasında "Hâkim" ve "Veliyyü'l-emr" kelimeleri devreye girmektedir ki, her ikisi de girilmesi yasak, dikenli telle çevrili bölgededir.

Öyleyse Müslümanlar, fert ve toplum olarak, sözü ayağa düşürmeden, kavga ve kavgınlıklara yol açmadan, şu veya bu şekilde günaha girmeden ibadetleri eksiksiz ve kursosuz yapmanın yollarını aramalı, sağduyu ile hareket etmeli, ifrat ve tefrite girmemelidirler. Tabii bunu yapabilmek için de hilali gözlemelidirler. Çünkü fıkıh kitaplarımız da bu konuda astronomların haberlerine başvulamayacağı gibi, sahih olan görüşe göre, onların sözleri de kabul edilemez. Hatta bir astronomun bu hususta yaptığı hesapla kendisinin de amel etmesi caiz değildir.⁵ denmektedir. Dolayısıyla bu işi uhdesine almış olup da Ramazan başlangıcını ve bayramı, hesaba yani takvime itibar ederek en azından bir yıl öncesinden ilan edenler, büyük vebal içindedirler, sorumluluktan kurtulamazlar.

Bugün Müslümanlar, hesaba itibar edilmeyeceği gerçeğinde birleşmişlerken, hilalin nasıl gözleneceği konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarından yine de çeşitli anlaşmazlıklara, yanlışlıklara düşmektedirler.

Her şeyden önce bilmemiz gereken şudur: Ramazan hilalini ve Ramazan'ın sonunda Şevval'in hilalini görmeye gayret etmek

5 Merakıl-Felâh, 109, İbn-i Abidin, 2/131

farz-ı kifayedir. Fukahanın: Hilali gözetlemek, kifayeten vaciptir, sözünden açıkça anlaşılabilir farz-ı kifaye olduğudur. Çünkü bununla farz olan bir ibadete girilmektedir.⁶

Ramazan ayı kamerî aylardandır. Kamerî ayların başlangıcı ve sonu hilallerin, yani ayların görülmesiyle ya da ondan evvelki ayın günlerini otuz tamamlamakla tespit edilir. Onun için hilali gözetlemeye, Şaban ayından değil, en azından Receb ayından başlamak gerekir ki, Şaban ayının hilâli, netice de Ramazan ayının hilâli sağlam temellere otursun. Çünkü hava bulutlu olur da hilâl görülemezse, ay otuz tamamlanacak ya. Hatta bu işte tecrübe kazanmak için daha önceki aylardan itibaren gözetleme işleminin uygulanması yerinde bir davranış olur.

Nitekim Aişe (Radıyallâhu Anhâ) validemiz diyor ki: Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) başka hilallerde yapmadığı araştırmayı, Şaban hilalinde yapardı. Ramazan hilalini, Şaban'ın yirmi dokuzuncu akşamı görürse, oruca başlar, hava kapalı olursa, Şaban otuz gün sayar, sonra oruç tutardı.⁷

Hadis-i şeriften anladığımızı göre Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Receb ayının sonu geldiğinde Şaban hilalini araştırır ve bu konuda hiçbir ayda göstermediği itinayı gösterirdi. Çünkü Ramazan'a isabetli başlaması büyük ölçüde buna bağlı idi. Şaban ayının sonu gelince Ramazan hilalini araştırır, hava müsait olur da hilali görürse oruca başlar, hava bulutlu olursa, Şaban'ı otuz tamamlar ve öyle oruç tutardı. Peygamberimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Şaban hilalini araştırmadaki itinası, Ramazan ayını doğru tesbit etme maksadına yöneliktir. Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in hac ve kurban ibadetlerinin yapıldığı Zilhicce hilalinde de aynı itinayı gösterdiği muhakkaktır.

"Hilali görerek oruca başlayacağımız, hilali görerek bayram edeceğimiz" Ramazan-ı Şerifin hepimize hayırlı olmasını dileriz.

6 Merakıl-Felâh, 109

7 Ebû Davûd, Siyam:6, No:2325, 1/710

DR. İHSAN ŞENOCAK

TARİHSELÇİLİK FİKRÎ DEĞİL, İMANÎ BİR MESELEDİR -1- (FAZLURRAHMAN'A REDDİYE)

İlk olarak İncil'e uygulanan daha sonra Oryentalistler tarafından Kur'an-ı Kerim'e tatbik edilen fakat kâfir eliyle olduğundan dolayı Müslümanlar tarafından itibar görmeyen Tarihselciliğin, 1960 – 1970 yılları arasında Pakistan merkezli olmak üzere yayılması hedeflendi; lakin ulemanın taşıyıcı isim olan Fazlurrahman'ı tekfir etmesiyle Tarihselcilik Hint Kıtası'nda akamete uğradı.

Tarihselciliğin ikinci hamlesi Mısır'da oldu. Ulemanın ekolün önde gelen savunucusu Nasr Hamid Ebu Zeyd'i tekfir etmesiyle, Tarihselciliğin Mısır serüveni de noktalanmış oldu. Hint Kıtası'nda ve Mısır'da tutunamayan Tarihselcilik üçüncü hamlesini Türkiye'de yaptı. Yurtdışında akademik çalışma yapan araştırmacılar vasıtasıyla Türkiye'ye taşınan Tarihselcilik, ulemanın ilgisizliğinin oluşturduğu boşlukla hızlı bir şekilde yayıldı, bağlılar kadrosu genişledi, akademyanın

en güçlü anlayışlarından biri haline geldi. Meşhur Tarihselcilerin eserleri telif (tercüme) edildi.

Tarihselciliğin Talebi

Tarihselcilere göre Kur'an-ı Kerim ancak nazil olduğu coğrafyanın ve zamanın tanınmasıyla anlaşılır. Bu şekilde, hüküm ayetlerinin eşya ve hadiseye tatbik edilmesi mümkün olur. Birden fazla kadınla evlenmek, kadının dövülmesi, mirasın kızla erkek arasında eşit paylaşılması ve ganimet gibi hususları Mealciler tevîl ederken, Tarihselciler onların tikel halleriyle tarihte kaldıklarını belirtmektedir. Zira Tarihselcilere göre bu hükümlerin hiçbirisi evrensel değildir. Ancak tikel hüküm ifade eden bu ayetlerden tevhid, adalet, eşitlik, hürriyet, şura gibi külli hükümler çıkarılabilir. Bunun için de nüzul coğrafyasına ve zamanına gidip ayetleri sebeb-i nüzulleriyle okuyup, yorumlayıp, gayeleri çerçevesinde bugüne taşımak gerekir.

Tarihselcilere göre böyle bir açılım da ancak Kur'an-ı Kerim'i parçacı ve lafızcı değil, bütüncül ve mana merkezli okuyup ondan külli hükümler çıkarmakla olur, demektedirler.

Fazlurrahman

Batı'da İncil'e uygulandığı şekliyle Tarih-selciliği alıp ilk defa Kur'an-ı Kerim'e tatbik eden isim Fazlurrahman'dır (1919-1988). Ona göre ibadetler dışındaki bütün tikel hükümler tarihseldir. Hiçbiri mevcut haliyle sonraki zamanlara hitap etmez. Tarihselci anlayışa göre olgu etken, Kur'an edilgendir.

Buna göre hırsızın elinin kesilmesini emreden ayet^[1] tikeldir. Gayesi ise hırsızlığı ortadan kaldırmak, mal güvenliğini sağlamaktır. Devlet bunu, hapis ya da başka şekilde yerine getirmeyi maslahata ya da şartlara daha uygun bulup, değiştirebilir.

Fazlurrahman'ın o günün entelektüel ortamında söylemeye cesaret edemediği radikal değişikliği daha ileri noktaya taşımakla maruf olan tarihselci Mustafa Öztürk, mevzu ile alakalı şunları söylemektedir: "Kur'an'daki bir şer'î hüküm, günümüzün realitesine tetabuku ya da sorun çözme kabiliyeti oranında pekâlâ geçerli olabilir; ama ters oranda geçerli de olmayabilir. Veyahut Kur'an'daki bir hükmün önerdiğinden daha güzel bir uygulama da bugün pekâlâ uygulanıyor olabilir. Burada önemli olan husus, işlevselliktir. Diğer bir deyişle, önemli olan hükmün nesnel ve metinsel gerçekliğinden öte sosyal ve işlevsel gerçekliğidir. Bu noktada hırsızlık suçu ve cezası ile ilgili olarak şöyle bir soru sorulabilir:

Hırsızlık suçu sabit olduğunda hırsız ıslah etmek, tıpkı Gaziantep Belediyesi'nin hırsızlığa dadanmış tinerci çocukları bir ıslah evinde, daha doğrusu spor kompleksleri, Türk hamamları, kütüphaneler, atölyeler vs. içeren bir kampüs içinde meslek sahibi

yapıp sosyal hayata kazandırması gibi Suudi Arabistan'da cuma namazı sonrasında kamuya açık şekilde icra edilen el kesme törenlerinden daha evrensel değil midir?"^[2]

Tarihselciler, Allah'ın Kelamı olan Kur'an-ı Kerim'deki bir hükmü, bir belediyenin tasarrufuna kıyaslamakta ve belediyenin tasarrufunu daha evrensel bulmaktadır. Ne var ki, uygulayıcıların belediye yönetmeliğine inanma zorunluluğu yoktur. Lakin Kur'an-ı Kerim'deki her bir ayet ise imana taalluk eder. Kur'an-ı Kerim imanla ıslah eder, ceza ile caydırır. Bu yüzden belediyenin uygulamasına benzer yöntemlerin uygulandığı şehirlerle hırsızlık haddinin tatbik edildiği İslam şehirleri arasında mal ve can güvenliği açısından büyük farklar vardır. Nitekim 17. yüzyılda İstanbul'a gelen bir Fransız seyyah, koca şehrin birkaç bekçiyle korunduğunu görünce, 'Paris'te bir mahallede bundan daha fazla bekçi var, yine de insanların malları ve canları emanda değil' demiştir.

Mukayese

Allah Rasûlü Kur'an-ı Kerim'i nazmından hareketle anladı. Sahabe nazım, mana münasebetine riayet etti. Fıkıh Usûlü Kur'an-ı Kerim'in nazım ve mana bütünlüğü çerçevesinde oluştu. Binlerce ciltten oluşan fıkıh kitapları Kur'an-ı Kerim'in nazım esas alınarak istinbat edildi. "Önemli olan hükmün nesnel ve metinsel gerçekliğinden öte sosyal ve işlevsel gerçekliğidir." ifadesine göre ise Allah'ın ne buyurduğu değil, neyin işlevsel olup, olmadığıdır. Bu cihetten bakıldığında Tarihselcilik -gerekli gördüğünde- ayetlerin zahir anlamını bütünüyle terk eden Bâtınilikle ayniyet arz etmektedir.

Fazlurrahman'ın Problem Çözme Yöntemi

Fazlurrahman'a göre günümüz insanının en önemli sorunlarından biri olan faizle alakalı yapılması gereken şudur:

Mevcut ekonomik ortamda acaba faizsiz banka olabilir mi? Ayrıca banka sistemi olmayan bir toplum ekonomik açıdan kalkınabilir mi? Bu sorular Fazlurrahman'a göre ekonomide uzmanlaşmış kişilerce cevaplandırılmalıdır. Eğer onların bu sorulara verecekleri cevap "evet" ise ribâ sorunu kökünden çözülmüş olur; "hayır" ise o zaman müslüman âlim, "Banka faizi Kur'an'ın ribâ diyerek uygulamaya koyduğu yasak içine girer mi?" meselesini çözmek durumundadır. Şu halde günümüz ekonomik şartları için Kur'an'ın ribâ anlayışının bankacılık işlemleri de göz önünde tutularak yeniden tanımlanması gerekir.^[3]

Müslümanların ancak Kur'an'a dönerek sorunlarını çözebileceğini söyleyen biri olarak Fazlurrahman'ın fikirlerini izlediğinizde; söylemiyle, eylemi arasında yüzde yüzlük bir fark olduğunu görürsünüz. Fazlurrahman'ın, dönmeyi arzuladığı "Kur'an", Allah'ın nazım ve mana olarak inzal buyurduğu Kur'an-ı Kerim değil, adalet, eşitlik gibi herkese göre değişebilen birkaç genel ilkedir. Bir alim, faiz problemiyle karşılaştığında cevabı, "Allah Teâlâ mutlaka doğru söyledi." şuuruyla -Fazlurrahman'ın tikel hüküm dediği- ayetlerin bizzat kendilerinde arar. Fazlurrahman'a göre ise öncelikle iktisatçılara başvurmalı, eğer onlar faizsiz bir finansın imkânsız olduğunu söylerse, Kur'an'daki riba ile ilgili ayetleri tarihsel kabul edip, faiz alanla, vereni koruyacak oranda bir faizin meşru olduğu söylenir.

Çağın hâkim iktisadî anlayışına bakıp faiz yasağıyla alakalı ayetlerin tarihsel olduğuna hükmedenler hadiseyi umumi manada değerlendirebilselerdi, göreceklerdi ki, sadece İslam değil Eflatun, Aristo, Hristiyanlar ve Sosyalistler de faize karşıdır. Günümüzde, ekonomik yapıları daha güçlü olan devletlerde faiz oranları daha düşüktür.

Ne var ki Fazlurrahman'ın açtığı yolda yürüyenler Kur'an-ı Kerim'le ciddi bir sorun yaşadıklarından dolayı hiçbir ayet-i kerimeye bu çağın sorununu çözer, şeklinde bakmamaktadırlar.

Toparlanamayan Bir İnanç

Fazlurrahman'ın hayatını, bunalım, oluşum ve çözüm dönemi olmak üzere üçe ayırmak mümkündür.^[4] Geliştirdiğini düşündüğü Kur'an-ı Kerim'i anlama yöntemine bakıldığında görülecektir ki, o san ki bunalım döneminde darmadağın olan inancını bir daha hiç toparlayamamıştır. Zira onun, Kur'an-ı Kerim'i bütüncül ve gaye üzerinden okuma iddiası, değil kurucu metin yazdığı kabul edilen bir alimin, bir mübtedinin dahi kabul edemeyeceği tezatlar ve tuzaklarla doludur. Bu iddiaya göre bütün haramlar mübah, bütün yasaklar da meşru olabilir. Bu cihetle Tarihselcilik Kur'an-ı Kerim'i modern insanın elinde heva oyuncağına döndürmektir.

Pakistan Hükümeti'nin daveti üzerine 1961'de profesör olarak Karaçi, İslam Araştırmaları Merkez Enstitüsü Müdürlüğü'ne (1962-68) atanan Fazlurrahman, burada serdettiği Kur'an'ın mana itibariyle ilahi, lafız itibariyle beşeri bir Kitap olduğu yönündeki görüşünden dolayı tekfir edilmiş, başına ödül konduğu Lahor'da duvarlara asılmış, nihayet 1968'de Pakistan'dan ayrılmıştır.^[5]

Türkiye'de Tarihselcilik

1980 İhtilaliyle birlikte Türkiye'de konuşulmaya başlayan Tarihselcilik, İslamî hassasiyete sahip olanların siyaseten öne çıktıkları 90'lı yılların ortalarına doğru, ilmî çevrelerde kendinden çokça söz ettirdi; Kur'an-ı Kerim'i anlamada yeni bir yöntem olarak sunuldu. Batı, Müslümanların İslam merkezli bir devlet modeli talebinin önünü alamayınca, varlığını Kur'an-ı Kerim'in ahkâm ayetlerinin

devrinin geçtiği kabulü üzerine bina eden Tarihselcilik kartını ileri sürdü. Yöntem üzerinde yoğunlaşmış zarfa aldanan, muhtevadan kopup, yenilikte umut arayanlar, Tarihselciliği ilk planda İslam'ın çağa hâkimiyetinde mühim bir vasıta olarak gördü. Bu yüzden İlahiyatlarda hızla yayıldı. Kur'an-ı Kerim'e dayalı bir dünyanın mezarını kazmak üzere icad edilen sistem, yeniden doğuşun amentüsü gibi bir heyecan uyandırdı.

Tarihselcilik üzerine araştırma yapanların önemli bir bölümü Usûlü-Fıkıh'tan ve Kur'an-ı Kerim'in mana zenginliğinden mahrum olduklarından dolayı Usûl'le, Tarihselcilik arasındaki zıddiyeti keşfedemedi. Kur'an-ı Kerim'i susturmayı hedefleyen bir yöntem, anlama usûlü olarak servis edildi.

90'lardan, 2000'lere Tarihselcilik

Refah Partisi'nin Kur'an-ı Kerim'den beslenen "Adil Düzen" talebi, millet tarafından büyük bir teveccühe mazhar olunca, ülkenin en popüler iki ilahiyatı; Ankara ve İzmir yoğun bir şekilde Tarihselcilik propagandası yaptı. Ankara Okulu Yayınları ve İslamiyât Dergisi üzerinden kamuoyuyla yakın irtibat kuran Tarihselciler, Kur'an-ı Kerim'in yerel ve tarihsel olduğu iddiasında ısrarcı oldu.

Bu yıllarda Tarihselcilikle alakalı en önemli toplantılardan biri, 22-23 Şubat 1997'de İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin tertip etmiş olduğu, "İslam ve Modernizm: Fazlurrahman Tecrübesi" konulu uluslararası sempozyumdur.

28 Şubat'a beş gün kala düzenlenen bu sempozyum daha o yıllarda Fazlurrahman'ın Türkiye'de ne büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir. 90'lı yılların Tarihselcileri, 2000'li yıllardan sonra Din ve Diyanet ile alakalı kurumlarda üst düzey yöneticiler oldular.

Tarihselcilik belli alanlarda kuvveden fiile taşındı. 2012 yılında Diyanet'e bağlı 29 Mayıs Üniversitesi'nin bir kurumu olarak Kuramer açıldı. Kuramer, Tarihselciliğin adeta AR-GE'si gibi çalıştı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2014 yılında neşrettiği, "Kur'an Yolu Meâli" adlı eserde, "Cilbâb Ayeti"nin (Ahzâb, 59) izahı yapılırken düşülen şu not, Tarihselciliğin Din ve Diyanet ile alakalı müesseselerde kat ettiği mesafeyi göstermesi açısından önemlidir:

"Ahzab Suresi'nden sonra inen Nûr Suresi'ndeki örtünme, devamlı ve iffeti korumaya yönelik bir farzdır. Burada emredilen cilbab (belli bir dış giysi) cariye ile hür kadınları birbirinden ayırarak asayiş korumayı ve tacizi önlemeyi hedefleyen geçici bir tedbirdir.

Toplum içinde cariye kalmayınca veya başka tedbirler alma imkânı hâsıl olunca dışarı çıkarken, usûlüne göre tesettür (kapanması gereken yerlerin örtünmesi) yanında bir de, hür kadın alameti olarak cilbâb vb. elbiseler giymek gerekli olmaktan çıkmıştır."

Nûr Suresi'nin 31. ayet-i kerimesinin farklı izahlarının olduğu ehline malumdur. Buna göre Nur Suresi'ndeki ayet, baş örtüsüne tahsis edilirse, Tarihselci yoruma göre asayişin sağlandığı hallerde bir kadın pekala şortla dolaşabilir ve bu da nasslara -haşa- aykırı olmaz.

Not: Bu yazının ikinci bölümü inşâallâh önümüzdeki ay yayımlanacaktır.

Dipnotlar:

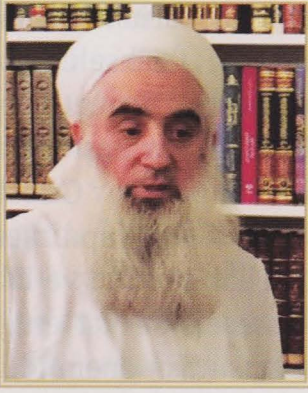
[1]Mâide, 38.

[2] Mustafa Öztürk, Kur'an,Tefsir ve Usûl Üzerine Problemler, Tespitler, Teklifler, Ankara Okulu Yayınları, s. 100.

[3] Fazlurrahman, DİA, XII, 282.

[4] Bkz. Alparslan Açıkgenç, "İslâmî Uyanış ve Yenilikçilik Düşünürü: Fazlurrahman'ın Hayatı ve Eserleri (1919-1988)", İslâmî Araştırmalar, IV/4 (1990), s. 239.

[5] Açıkgenç, a.g.m., 238.

HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

MUSTAFA ÖZTÜRK'E REDDİYE -1-

Besmele, hamd ve salat-u selamdan sonra..

Mustafa Öztürk isimli vatandaş (15.11.2018) tarihinde, bir gazetede köşesinde *Cennet ayetleriyle alay etmek mi?* başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Onda yer alan ve her yanıla karalama olan bu ifadelerinde, birtakım kimseler için *din manyağı* yakıştırmaları yapmıştır.

Bu herzesi için de kendisi gibi bir *din cahili* olan **Atasoy Müftüoğlu** namındaki başka bir vatandaş kaynak göstermiştir.

Mustafa Bey'in, bu ve diğer bir yazısında yüklendiği kimselere yakıştırdığı vasıflardan birkaçı:

Oğlan, din manyağı, şarlattan, gürûh (sürü), psikiyatrik müşahede altında tutulmaları gereken (zararlı deli), çirkef, faşizan baskı yapan (faşist), kendilerini aforoza yetkili gören (papaz), yobaz, saldırma (işini yapan saldırgan), tezvirat(çı).

Ne kadar da masum ve nezih (!) ifadeler, değil mi?

Bize karşı kullanılan bu ifadeleri biz de kendisi için münasip bulabilir ve icap ederse kullanabiliriz.

O takdirde bir hakaret da bahis mevzuu olmaz. Zira bunlar birer hakaret ifadesi olsalardı o kullanmazdı. Üstelik bunlar ona göre hakaret sayılsalar da bu hakaretleri başkası için münasip görüp kullanabildiğine göre, başkasının da onun için layık görüp kullanması zarar etmez.

Neyse biz, **Mustafa Öztürk Beyefendinin makalesindeki** sözlerine gelelim:

M.Öztürk'ün Dediklerinden Bazıları:

1- “Öte yandan İsrail oğullarını en azından belli bir dönemde cümle âleme üstün kılmış ve bu seçkin halkını Mısır’dan çıkarmak uğruna hemen her türlü şiddete başvurmuştur. Mesela Firavun ve halkının üzerine çok feci bir veba salgını salmış; Mısır topraklarını çekirge, at sineği ve kurbağa sürüleri istila etmiş; Nil nehri kan akmaya başlamıştır. Bütün ülke içinden çıkılmaz karanlığa gömülmüştür. Ülkenin dört bir yanında insanlar ve hayvanların bedenlerinde irinli çıbanlar çıkmıştır. Ayrıca Tanrı bütün Mısırlıların ilk doğan erkek çocuklarının ölümüne hükmetmiş ve sonunda Firavun ve avenesini sulara gömmüştür. Doğrusu bu Tanrı, Karen Armstrong’un ifadesiyle, *’son derece zalim, tarafgir ve katil bir tanrıdır. Orduların tanrısı, Yahava Sabaoth olarak bilinecek olan bir savaş tanrısıdır bu. Kendi gözdeleri dışında hiç kimseye küçük bir merhamet kırıntısı taşımayan, basit bir kabile tanrısıdır.’* ”

[[Öztürk’ün Dipnotu,10: Çıkış [Mısır’dan çıkış], 7-14.Krş. 7.A’raf, 133-136]]
[Öztürk, Kıssaların Dili:53].

Bu ibarelerden birçoğu ayet! Onlarla dalga geçiliyor..

M.Öztürk’ün Dediklerinden Yine Bazıları:

2- Allah’ın Mekke döneminde diğer tanrılarla **didişmeye** pek niyeti yoktu ve bu yüzden elçisine **‘Sizin dininiz/inancınız size, benim dinim/inancım bana!’** demesini tembihliyor, böylece konjoktüre uygun konuşuyordu. .

[Öztürk, Kıssaların Dili, 56]

Diyor ki:

Kur’an’daki herhangi bir ayeti alay konusu yapmak küfre girmeyi muciptir. Dolayısıyla böyle bir fiilin faili düpedüz kâfirdir. Bu yazıya küfür ve kâfirlik gibi ağır bir konuyla başlamam, yaklaşık 5-10 günden bu yana sosyal medyada, **Cennet Ayetleriyle Alay eden İlahiyat Profesörü Mustafa Öztürk** gibi sakil bir başlıkla çok yoğun bir cemaatçi trol saldırısına ve düpedüz bir linç kampanyasına maruz kalmış olmamdır. Bu linç kampanyasını sevk ve idare eden grup, belki biraz ağır olacak ama Atasoy Müftüoğlu’nun ifadesiyle, **psikiyatrik müşahede altında tutulmaları gereken birkaç din manyağıdır.**

Bunlar din adına hemen her türlü **şarlatanlığa** imza atan, ama cemaat organizasyonu içinde belli bir taraftar kitlesine sahip olmanın kendilerine sağladığı baskı grubu oluşturma imkânıyla gözüne kestirdikleri herkese **saldıran**, bu arada yetkili mercileri de kışkırtmaya çalışarak kelle avcılığı yapan bir **güruhtur**.

Diyoruz ki:

Bir: Bu vatandaşımızın **Kur'an'daki herhangi bir ayeti alay konusu yapmak küfre girmeyi muciptir. Dolayısıyla böyle bir fiilin faili düpedüz kâfirdir** hükmü doğrudur. Lakin Müslümanlar tarafından okunmakta olan Mushaf'ta ayet olarak yer alan her bir metin ona göre de ayet midir, değil midir?

Ayetse, onu **alay konusu yapmak** nedir, ne değildir? Ne zaman, hangi şartlarda, neler denirse veya yapılırsa, ayetle alay edilmiş olur? Bu **küfür** ve **kâfir olmak** kendisi için neyi ifade eder? İyi midir, kötü müdür, mühim midir, değil midir? Fikir **özgürlüğü** veya **jimnastiği** dairesinde görülebilecek sıradan bir görüş veya iş midir, değil midir? İşte bütün bunları bilmiyoruz. Ancak, **Kur'ân Kıssalarının Dili** namını verdiği kitabı baştan sona inkârlarla, Allah ve ayetleriyle alaylarla doludur.

Şu halde önümüzde birkaç ihtimal vardır. **Birincisi:** Bu vatandaş, **alay etme** denen işin ne demek olduğunu hakikati üzere bilmiyor ve ona dilde ve lügatlerde yer alandan başka bir mana yüklüyor. **İkincisi:** Biliyor. Ancak bu **küfrü mucip** alayları ve **düpedüz kâfir olması** onun için en basitinden, zirvesine kadar bir kusur ve ayıp değil.

Aksine o bu küfrü, kendi öz irade ve ihtiyarı ile kabullenmiştir. Şimdi de yuvarlak ifadeleriyle tekıyye yaparak birilerini kandırıp atlatmaya çabalıyor. **Üçüncüsü:** Sözüünü ettiği bu küfürden tövbe etmiştir. Üçüncü ihtimale bir Mümin ancak sevinir. Fakat tövbesinde samimi ise bunu kendi ile baş başa kaldığı zamanda yapmanın yanında işlediği yerlerde ve bilhassa medya önünde en yüksek perdeden açıkça ilan etmesi ve **kitabına** bizzat kendisi reddiye yazması lazımdır. Bunu yapmadıkça da kimsenin kendisine inanasını beklememelidir; ona hiçbir akıllı inanmaz.

İki: **Kur'ân Kıssalarının Dili** kitabından da anlaşılacağı üzere harbi bir **din manyağı** olan bu kişi, kendine **ayetle alay ettin** diyenlerin, **psikiyatrik müşahede altında tutulmaları gereken** kimse olduğunu nereden bildi? Bu **din manyağının** ayrıca bir **tıp manyağı** olmadığı nereden belli? Sonra, **Atasoy Müftüoğlu** isimli vatandaş, bu teşhisi, hangi yetkiyle, kimler için ne gibi işleri ve halleri sebebiyle yapmıştır? Hem, dinden de tıptan da haberi olmayan öyle bir zavallının dediklerinin ne kıymeti olabilir?

Bir de, **manyakların**, akıllılara **deli** demeleri, çokça vaki ve şayi olup gülüp geçmekten başka bir muameleyi asla hak etmez. Ayrıca bu yakıştırma yeni değil, tanıdık. Çok eskiye dayanan tarihi bir geçmişi var. Hatırlayın, müşrikler, insanların en akıllısı Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e **deli** vatandaşımızın ifadesiyle de **din manyağı** dememişler miydi? Tamam, birine her deli diyen **deli** olmaz. Çünkü **deli** denilen biri, gerçekte de **deli** olabilir. Lakin insafla bir bakalım ve düşünelim: İslâm'ı öğrenmek isteyenler için iki yol ve kaynak vardır.

Biri, Müslümanlar ve eserleri, diğeri de Müslüman olmayan yahut yamulmuş ve sapıtmış sözüm ona Müslümanlar veya İslâm ve Kur'ân düşmanı kâfirler ve eserleri.

Kimileri, **İslâm'ı, mutlaka Müslümanlardan ve kaynaklarından öğrenelim, İslâm ve Kur'ân düşmanlarının ve onların felç ettikleri yoldan çıkmışların kanalından öğrenmeyelim** diyorlar. Kimileri de **İslâm'i kanallardan ve Müslümanlardan gelen İslâm uydurma ve hurafelerle doludur, öyleyse İslâm, Müslüman olmayanlardan ve İslâm düşmanlarından yahut onların beslemeleri nifak içinde olanlardan öğrenilmelidir, objektif olanlar Müslümanlar değil onlardır** diyor ve İslâm'ı İslâm düşmanlarından öğrenip Müslümanlara pazarlıyorlar.

Şimdi insafla bakıp söyleyelim, bunlardan hangileri **manyak** olmaya daha layıktır? Bilen Allah için desin, hangileri?

Sahi, şu tarihselliği kim icat etmişti? İslâm ve Kur'ân düşmanı oryantalistler, değil mi? Bu ithal İslâm'ı kimler, kimlere pazarlıyor? Açık değil mi?

Üç: Bu kişiye bizzat kendi ifadelerinden hareketle **din manyağı** dememize takılıp kalmayın. Böyle bir tavsif zayıf bir ihtimale dayanmaktadır. Bu da sadece dini meselelerde konuşma onun haddi olmamasına rağmen, cehl-i mürekkebiyle büyük işlere dalması ve büyük laflar etmesi sebebiyledir ve belki de onun için bir iltifat olup cürmünü hafifletmektedir. Yoksa ona daha da çok yakışacak olan, başka nice vasıflar vardır. Bunun da en büyük delili, kendi kitapları ve konuşmalarıdır.

M.Öztürk'ün dediklerinden bazıları:

1- “Öte yandan İsrail oğullarını en azından belli bir dönemde cümle âleme üstün kılmış ve bu seçkin halkını Mısır'dan çıkarmak uğruna hemen her türlü şiddete başvurmuştur. Mesela Firavun ve halkının üzerine çok feci bir veba salgını salmış; Mısır topraklarını çekirge, at sineği ve kurbağa sürüleri istila etmiş; Nil nehri kan akmaya başlamıştır. Bütün ülke içinden çıkılmaz karanlığa gömülmüştür. Ülkenin dört bir yanında insanlar ve hayvanların bedenlerinde irinli çıbanlar çıkmıştır. Ayrıca Tanrı bütün Mısırlıların ilk doğan erkek çocuklarının ölümüne hükmetmiş ve sonunda Firavun ve avnesini sulara gömmüştür. Doğrusu bu Tanrı, Karen Armstrong'un ifadeyle, 'son derece zalim, tarafgir ve katil bir tanrıdır. Orduların tanrısı, Yahava Sabaoth olarak bilinecek olan bir savaş tanrısıdır bu. Kendi gözdeleri dışında hiç kimseye küçücük bir merhamet kırıntısı taşımayan, basit bir kabile tanrısıdır.' ”

[[Öztürk'ün Dipnotu,10: Çıkış [Mısır'dan çıkış], 7-14.Krş. 7.A'raf, 133-136]] [Öztürk, Kıssaların Dili:53].

Bu ibarelerden birçoğu ayet! Onlarla dalga geçiliyor..

M.Öztürk'ün dediklerinden yine bazıları:

2- Allah'ın Mekke döneminde diğer tanrılarla didişmeye pek niyeti yoktu ve bu yüzden elçisine 'Sizin dininiz/inancınız size, benim dinim/inancım bana!' demesini tembihliyor, böylece konjoktüre uygun konuşuyordu.

[Öztürk, Kıssaların Dili, 56]

Bu da Allah ve Kâfirûn suresiyle edilen alay..

M.Öztürk'ün dediklerinden yine bazıları:

3- “Birçok ayette sınıfsal çelişkiye dikkat çekmesi, ahiret inancına sıkça vurgu yapması, sevgiyi çoğaltmaya çalışması hasebiyle bir ahlak ve adalet tanrısı gibi görünen Allah, Mü'minlerin Medine'ye göç etmeleri ve orada güçlenmeleri üzerine yine konjonktüre uygun olarak savaştan söz etmeye başladı. Mü'minler ile müşrikler arasında çatışma ve şiddetin tırmanmasıyla birlikte Allah **göze göz, dişe diş** diye tabir edilen kadim savunma mekanizmasını, tarihin derinliklerinden çekip çıkardı; böylece İsa vesilesiyle bir süre uzak kaldığı savaş meydanlarına tekrar dönmüş oldu.

Ancak seçkin halkının değil Arap Mü'minlerin yanında yer alan Tanrı kimi zaman kâfirleri delik deşik etmek için Mü'minlerin oklarını fırlattı; kimi zaman birkaç bin üniformalı meleği, Mü'minlere destek kuvveti olarak savaşa iştirak ettirdi; kimi zaman da Mü'minlerdeki zafiyetin ve / veya görevi savsaklamanın kötü sonuçlarını ve aynı zamanda onlara adamakıllı bir ders vermek adına kâfirlerin mızraklarına güç kattı..

Medine'ye hicretten sonra Tanrı Hicaz'da yalnız benim sözüm geçinceye dek **'kâfirleri nerede bulursanız orada haklayın!'** fermanını saldı ve bu ferman uyarınca Mü'minler vaktiyle sürgün edildikleri Mekke'yi fethettiler.

Bu muzaffer dönüşle birlikte Kabe'nin sahibi Allah asırlar boyu evinde konuk etmek durumunda kaldığı diğer sözde tanrıları yerle bir etti. Hulâsâ kendini **'âlemlerin rabbi'** olarak tanıtan Allah gerektiğinde sosyal çevreyi dönüştürme

aracı olarak, gerektiğinde de temel sosyal fikirlerin önemini gösterme aracı olarak **şiddete başvurmaktan kaçınmadı.**”

[Kıssaların Dili:56]

Bunlar da Allah'la ve birçok ayetle yapılan istihza.

M.Öztürk'ün dediklerinden yine bazıları:

4- “Vakıa, Muhammed daha çok **Eski Ahit kıssalarına, özellikle Nuh ve Tufan kıssasına başvurmuş** ve bunları -Vahiy Tarihi'nin (Heilsgeschichte) erken döneminden diğer örneklerle insicam içerisinde- nesilden nesle, kavimden kavime tekerrür eden **bir 'ilahî azap' modeli geliştirmek amacıyla kullanmıştır. Bu esnada Eski Ahit kahramanları asli hüviyetlerinden epey bir bölümünü yitirmişlerdir.** Nuh, Lut ve Musa, Muhammed'in kendi şahsının birer numunesi haline gelmişlerdir. Onların karşıtları, yani Nuh ve Lut'un kavimleri, Firavun ve Mısırlılar ise Muhammed'in çağdaşı müşrik Mekkelilerin rolünü üstlenmişlerdir. (...)

Muhammed, Kitâb-ı Mukaddes'teki malzemeyi iktibas ederken, Eski-Ahit yazarlarının (Chronisten) edebi hikâyeciliğiyle rekabet etmek gibi bir amaç taşımıyordu. Onun için birinci derecede söz konusu olan 'içerik'ti.”

[Öztürk, Kıssaların Dili: 72-73].

M.Öztürk'ün dediklerinden yine bazıları:

5- “Kur'ân'daki **kıssaların mahiyet ve işlevi bağlamında katıldığımız bu (4. Maddedeki) görüşler....**”

[Öztürk, Kıssaların Dili: 73 Ankara, 2010]

Bunlar da Kur'ân için **eskilerin uydurmalarıdır, Muhammed onu şundan bundan aldı ve çaldı** diyen müşriklerin tanıdık sözleri ve geçtikleri dalgalar..

Dört: Herzelerine karşı çıkanlara **trol** diyor. Bu kelimenin birtakım manaları varsa da bunlardan ikisi meşhur olup kullanılmaktadır: Balık ağı ve medya dilinde bir şeyler ve birileri namına bir şeyleri ve birilerini avlamakta kullanılan kimseler. Bu **din manyağı** şahıs, **cemaatçi trol saldırısına** uğradığından **ve düpedüz bir linç kampanyasından** bahsetmekle aslında kendinin **trol** vasfını gizlemeye çalışmakta ve gerçek trolün şahsı olduğunu ortaya koymaktadır. Öyle ki, şayet güzel dikkat edilirse, bu kişi ve onun gibi düşünenlerin, Kur'ân'ın tarihselliğinin mucidi oryantalistlerin Müslümanları avlamakta kullandıkları ağlar oldukları gün gibi aşikârdır.

İslâm'ın has müdâfileri için **trol** yakıştırmaları yaparak, hırsızın, malını çaldığı ev sahibini gösterip **işte hırsız, yakalayın** diye bağırmasına ve bu yolla ortalıktan sıvışmaya ve tüymeye çalışmasına benzer bir şeytanlık yapmaya çabılıyor. Malum medyanın yenilerde cemaatlara karşı tezgâhladığı cadı avındaki **trol** vazifesini icra ederken bu işini bir şalla örtme gayretini gütmektedir.

Beş: Yok öyle yağma. Resmi ideoloji, medya ve politik güç rüzgârlarını arkana alıp yelkenlerini şişireceksin!

Seni dinlemeye gelen icra mevkiindeki mülki amirlerden ve politikacılardan cemaatlerin **sadece hapsedilmesini değil, boğulmasını** isteyeceksin! Sonra da **ayıptır, günahıdır, yapmayın, etmeyin** gibi bazı cılız ciyaklamalara utanmadan, **linç kampanyası** yakıştırmaları yapacaksınız!

Saf ve katkısız İslâmi inancı sebebi ile yatırıp boğazlamaya çalıştığın kimselerin bacak vurması ve bağırmasından şikâyet edeceksin! Yetmemiş gibi, bir yanda utanmadan **Kemal Atatürk, laiklik ve cumhuriyet** siper ve kalkanları arkasına geçecek, onlara sığınacak, yatıp kalkıp dua edecek, ettirecek, İslâm ve Müslümanları bunlarla karşı karşıya getirme gayreti güdeceksin! Diğer yanda da **linç**ten şikâyet edeceksin!

Namus ve mertlik denilen o nihayet mertebede değerli, ama cidden az bulunur ve senden çok uzak hasletleri hiç aklına getirmeyecek ve hesaba katmayacaksın! Evet, evet, bunları -gözetmek şöyle dursun- asla hatırlamayacaksın bile!

M.Öztürk! Vay be, sen neymişsin öyle! Sahi, o bahsettiğin **linç kampanyası** işini yapan kimmiş? Etme be, haya ve ayıp denen bir şey var! Sende biraz olsun fikir namusu varsa, o **din manyağı** dediğin ve belki de gerçekte farkına varmadan övdüğün kimselerle bir celse düzenleyip kitabın üzerinde konuşma cesareti gösterebilirsin.

Biz, din için **deli** olmayı canımıza minnet biliriz. Yeter ki, gerçek akıllılar değil de sen ve senin gibi safkan **din manyakları** bize **deli** desin. Rabbim, siz ve peşine takıldıklarınız gibi **din manyağı** olmaktan Ümmet'i korusun.

Altı: Ömrü hayatı boyu, İslâm düşmanlarının avcılığını yapan, **saldır** denildiği zaman da, hedef gösterilenlere sürüler halinde saldıran sadık avcılarının şu **saldırma** şikâyetleri hakikaten nihayet mertebede güldürücü!

- Devâm edecek inşâallâh -

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

ŞA'BÂN-I ŞERÎF AYININ FAZÎLETLİ AMELLERİ

**ŞA'BÂN-I ŞERÎF'İN 27. (1 Mayıs Çarşamba'ya
2 Mayıs Perşembe'ye bağlayan) GECE NAMAZI**

Bu mübârek ayın yirmi yedinci gecesi, Receb-i Şerîf ve Ramazân-ı Şerîf aylarının yirmi yedinci geceleri gibi ihyâsı müstehap olan gecelerdendir. Bu gecede dört rekât kılınır ki târifi şöyledir: Her rekâtta bir Fâtîha'dan sonra bir Zilzâl Sûresi, yirmi beş kere de İhlâs Sûresi okunur. Selâmdan sonra secde yapılır ve secdede yedi Fâtîha, birer kere İhlâs ve Mu'avvizeteyn (Felak ve Nâs) sûreleri okunur. Yüzer kere de istiğfâr, salevât-ı şerîfe ve havkale (Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh) okunur. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:68)

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ FAZÎLETLİ AMELLERİ

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ ZİKİRLERİ

RAMAZAN HİLÂLINE ÂİT DUÂLAR

Ebû Ca'fer (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre: "**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ramazan ayının hilâli görüldüğünde (5 Mayıs Pazar'ı 6 Mayıs Pazartesi'ye bağlayan gece) mübârek yüzüyle insanlara yönelir ve:

«اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالْعَافِيَةِ الْمُجَلَّلَةِ وَرَفَعِ
الْأَسْقَامَ وَالْعَوْنَ عَلَى الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ، اللَّهُمَّ سَلِّمْنَا لِرَمَضَانَ وَسَلِّمَهُ
لَنَا وَتَسَلِّمَهُ مِنَّا حَتَّى يَخْرُجَ رَمَضَانٌ وَقَدْ غَفَرْتَ لَنَا وَرَحِمْتَنَا وَعَفَوْتَ عَنَّا.»

'Ey Allâh! Onun hilâlini bize emniyet ve îmânla, selâmet ve İslâm'la, her şeyi kaplayan tam bir âfiyet ve hastalıkların kalkışıyla, bir de namaza, oruca ve Kur'ân tilâvetine yardımla kavuştur. Ey Allâh! Bizi (günahlardan arındırarak ve vazîfelerimizi doğru düzgün yaptırarak) Ramazan için sâlim kıl, onu da bizim (şefâatimiz) için ayır ve onu bizden öyle bir teslîm al ki, Ramazan çıktığında, Sen bizi bağışlamış, bize merhamet buyurmuş ve bizi affetmiş olasın.' derdi." (İbnü Ebi'd-Dünyâ, Fezâilü şehri Ramazân, rakam:20, sh:49; İbnü 'Asâkir, Târîhu Medîneti Dımeşk, rakam:6029, 51/186; 'Alî el-Müttakî, Kenzü'l-'ummâl, rakam:24288, 8/589-590)

Abdülazîz ibni Ebî Ravvâd (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edildiğine göre selef-i sâlihîn zamanında Ramazân-ı Şerîf girdiği zaman Müslümanlar şöyle duâ ederlerdi:

«اللَّهُمَّ أَظَلَّ شَهْرُ رَمَضَانَ وَحَضَرَ فَسَلِّمَهُ لِي وَسَلِّمْنِي فِيهِ وَتَسَلِّمَهُ مِنِّي، اللَّهُمَّ
ارْزُقْنِي صِيَامَهُ وَقِيَامَهُ صَبْرًا وَاحْتِسَابًا وَارْزُقْنِي فِيهِ الْجِدَّ وَالْاجْتِهَادَ وَالْقُوَّةَ
وَالنَّشَاطَ وَأَعِزَّنِي فِيهِ مِنَ السَّامَةِ وَالْفُثْرَةِ وَالْكَسَلِ وَالنُّعَاسِ وَوَقِّفْنِي فِيهِ لِلَّيْلَةِ
الْقَدْرِ وَاجْعَلْهَا خَيْرًا لِي مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ.»

“Ey Allâh! Ramazân-ı Şerîf ayının gölgesi basmıştır ve o gelip çatmıştır. Artık Sen onu bana selâmetli kıl ve beni onda (günahlardan ve belâlardan) selâmete erdir ve onu benden kabûl eyle.

Ey Allâh! Bana onun orucunu, terâvîhini sabırla ve ihlâsla nasîb et. O ayda bana ciddiyet, ibâdete gayret ve kuvvet, bir de canlılık ihsân et. Beni onda yorgunluktan, gevşeklikten, tembellikten ve uyku hâlinden muhâfaza et. O ayda beni Kadir Gece-si’ni bulmaya muvaffak et ve onu bana bin aydan hayırlı kıl.” (et-Taberânî, Kitâbu’d-Du‘â, rakam:914, 2/1227)

RAMAZAN’DA ÇOK YAPILMASI EMREDİLEN DÖRT ZİKİR

Selmân-ı Fârisî (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edildiğine göre, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Şa‘bân-ı Şerîf’in son günü yapmış olduğu bir konuşmasında şöyle buyurmuştur:

عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ: «... فَاسْتَكْبِرُوا فِيهِ مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ؛ خَضَلْتَانِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ وَخَضَلْتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا، فَأَمَّا الْخَضَلْتَانِ اللَّتَانِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ فَشَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَتَسْتَغْفِرُونَ، وَأَمَّا اللَّتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا فَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَتَعُوذُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ.»

“... O hâlde, onda dört hasleti çoğaltın, bunların ikisiyle Rabbiniz’i râzı edersiniz, diğer ikisine de mutlaka muhtaçsınız. Rabbiniz’i kendisiyle râzı edeceğiniz iki haslet ‘Lâ ilâhe illâllâh’ şehâdeti ve istiğfardır. Mutlaka onlarsız duramayacağınız diğer ikisi ise Allâh’tan cennet isteyip, cehennemden O’na sığınmanızdır.” (İbnü Huzeyme, es-Sahîh, es-Siyâm:8, rakam:1887, 3/191-192; el-Beyhakî, Fezâilü’l-evkât, rakam:37, sh:146-148; Şu‘abü’l-îmân, rakam:3336, 5/223-224)

Hadîs-i Şerîfteki Zikirlerin Okunuşu

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.»

RAMAZÂN-I ŞERÎF’İN HER ON GÜNÜNÜN ZİKİRİ

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan mervî olan: “Ramazan ayının evveli büyük bir rahmettir, ortası tam bir mağfirettir, sonu ise cehennemden azattır.” (İbnü Huzeyme, es-Sahîh, Siyâm:8, rakam:1887, 3/191-192; el-Beyhakî, Fezâilü’l-evkât, rakam:37, sh:146-148; Şu‘abü’l-îmân, rakam:3336, 5/223-224) hadîs-i şerîfinden dolayı olsa gerektir ki âlimlerimiz, her biri yüzer kere okunmak üzere:

İlk on günde: «يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!» “Ey acıyanların en merhametlisi!”

İkinci on günde: «يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ!» “Ey tüm günahları çokça bağışlayan!”

Üçüncü on günde: «يَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ!» “Ey boyunları (cehennemden) âzâd eden!” zikirlerini okumayı müstehap görmüşlerdir. (el-Hâcce Dürriyye Halîl el-Hurfân, el-Fevâidü’l-İlâhiyye, sh:95; Mâü’l-‘Ayneyn eş-Şenkîfî, Na‘tü’l-bidâyât, sh:60)

RAMAZÂN-I ŞERÎF'TE İFTÂR DUALARI

Oruçlunun iftar vakti duâsı kabul olunacağından, o saatte duâ etmesi de sünnettir. Nitekim **İbni Abbâs** (Radıyallâhu Anhümâ)dan gelen rivâyette ise **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iftar vakti şöyle duâ ederdi:

«اللَّهُمَّ لَكَ صُومْنَا وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْنَا فَتَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.»

“Ey Allâh! Senin için oruç tuttuk. Rızkınla iftâr ettik. Öyleyse bizden kabûl et, çünkü ziyâde işiten ve hakkıyla bilen Sensin, ancak Sen.” (İbnü’s-Sünnî, ‘Amelü’l-yevmi ve’l-leyle, rakam:479, 2/417; en-Nevevî, el-Ezkâr, rakam:547, 1/190)

Enes (Radıyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Herhangi bir Müslüman oruç tutar da, iftar ânında:

«يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ! أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ غَيْرُكَ، اغْفِرْ لِي الذَّنْبَ الْعَظِيمَ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ.»

‘Ey büyük (Allâh)! Ey büyük (Allâh)! Benim İlâhım ancak Sensin. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

Benim için büyük günahlarımı bağışla, zîrâ şu muhakkak ki büyük günahı (Senin gibi) Büyükten başkası mağfîret edemez.’ derse, mutlakâ annesinin kendisini doğurduğu gündeki gibi günahlarından sıyrılır.

Bunu çocuklarınıza öğretin, zîrâ muhakkak bu Allâh-u Te‘âlâ’nın ve Rasûlü’nün sevdiği bir kelimedir. Allâh-u Te‘âlâ bununla (duâ edenin) dünyâ ve âhiret işlerini yoluna koyar.” (İbnü ‘Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:6761, 54/238; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:24400, 8/614; ‘Alî el-Üchûrî, Fezâilü şehri Ramazân, sh:128)

Ebu’l-Âliye (Radıyallâhu Anh) şöyle demiştir: “İftâr vakti her kim:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فَقَهَرَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَظَرَ فَخَبَرَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَلَكَ فَقَدَرَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى.»

‘Bütün hamdler, yüce olan ve kahreden (dilediğini zorla da olsa yapturan) Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur. Bütün hamdler, (her şeyi) görüp bilen Allâh-u Te‘âlâ’ya âittir. Bütün hamdler, (her şeye) sâhip olan ve gücü yeten Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur. Bütün hamdler, ölüleri dirilten Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur.’ derse, anasının onu doğurduğu günkü gibi günahlarından çıkar.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/335)

Artık bunca müjdeyi duyan oruçlu kul, oruç saatlerini, özellikle de günahlarının dahî yazılmadığı iftâra yakın anlarını zikir ve duâ ile değerlendirmelidir.

Nitekim **Enes** (Radıyallahu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz ki Allâh-u Azze ve Celle hafaza (yazıcı) meleklerine: ‘Oruçlu kullarıma ikindiden sonra bir günah yazmayın.’ diye vahyed-er.” (el-Hatîb, Târîhu Bağdâd, rakam:4203, 8/99; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:23640, 8/456 ; ‘Ömer en-Nesevî, el-Kand fî zikri ‘ulemâi Semerkand, sh:376, terceme rakamı:628)

TERÂVÎH NAMAZININ ZİKİRLERİ

Terâvîh namazı her gece yatsıdan sonra vitirden önce on selâmla yirmi rekât olarak kılınır. Her dört rekâttan sonra aşağıda zikredeceğimiz beş zikrin her biri üçer kere okunur veya o miktar oturulur.

Birinci zikir:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’ dan başka ilâh yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. Diriltir, öldürtür, Kendisi hiç ölmeyen diridir. Celâl ve ikrâm sâhibidir, bütün hayırlar O’nun (kudret) elindedir. O her şeye hakkıyla gücü yetendir.”

İkinci zikir:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
عَدَدَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَزِنَةَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَمِلءَ مَا عِلِمَ اللَّهُ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri adedince, Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri tartısınca ve Allâh-u Te‘âlâ’nın bildiği şeyler dolusunca (bütün noksan sıfatlardan) münezzehdir, bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur, Allâh-u Te‘âlâ’ dan başka ilâh yoktur, Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür, O pek yüce ve çok büyük olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur (diye zikrederim).”

Üçüncü zikir:

«سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْجَبَّارِ الْعَزِيزِ الْعَفَّارِ سُبْحَانَ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ سُبْحَانَ الْكَرِيمِ السَّتَّارِ
سُبْحَانَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ سُبْحَانَ خَالِقِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سُبْحَانَ الَّذِي لَمْ يَزَلْ وَلَا يَزَالُ.»

“O ulu pâdişâhı, O her şeyi zorla da olsa yaptırma gücüne sâhip olan O izzet sâhibini, O son derece bağışlayan Zât’ı tesbîh ederim, O bir olan ve ezici güce sâhip olan Zât’ı bütün noksan sıfatlardan tenzîh ederim. O kerem sâhibi çok olan ve ayıpları çokça örten Zât’ı tenzîh ederim. Çok büyük olan ve pek yüce olan Zât’ı tenzîh ederim. Geceyi ve gündüzü yaratamı tenzih eder, O ezeli ve ebedî olan Zât’ı tesbîh ederim.”

Dördüncü zikir:

«سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعِزَّةِ وَالْهَيْبَةِ وَالْقُدْرَةِ
وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ أَبَدًا.»

“Mülk ve melekût sâhibini tesbîh ederim. O izzet, azamet, heybet, kudret, ululuk ve üstün güç sâhibini bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ebediyyen ölmeyecek olan hakîkî hayat sâhibi olan O ulu pâdişâhı tenzih ederim.”

Beşinci zikir:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ غَفَّارَ الذُّنُوبِ سَتَّارَ الْغُيُوبِ عَلَّامَ الْغُيُوبِ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ كَشَّافَ الْكُرُوبِ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ تَوْبَةَ عَبْدٍ صَاغِرٍ ظَالِمٍ ذَلِيلٍ لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا.»

“Kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan, gerçek diri ve her şeyi ayakta tutan, günahları çokça bağışlayan, ayıpları çokça örten, bütün günahları hakkıyla bilen, kalpleri istediği tarafa çeviren, bütün sıkıntıları açıp gideren Allâh-u Te’âlâ’dan bağışlanmayı talep ederim ve nefesine zulmetmiş, zلیل düşmüş, kendisi için fayda ve zarara güç getirmeye imkân bulamayan, ne ölmeye, ne yaşamaya, ne de dirilmeye gücü yetmeyen bir kulun tevbesiyle O’na tevbe ederim.”

Bu Beş Zikrin Ardından Bir Kere Şu Duâ Yapılır:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَالْجَنَّةَ وَمَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ يَا خَالِقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا سَتَّارُ يَا بَارُّ!»

“Ey Allâh! Ben Senden rızânı, cennetini ve cennetinde olanları isterim. Ey cenneti ve cehennemi yaratan! Ateşten Sana sığınırım ey ulu, ey bağışlayıcı, ey örtücü, ey iyilik sâhibi! Rahmetinle muâmele eyle ey Allâh!”

(3 kere) «اللَّهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ!»

“Ey kurtarıcı! Ey Allâh! Bizi ateşten kurtar.”

«بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!»

“Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle muâmele eyle.” (Muhammed ibnü Hatîridîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:60-61)

RAMAZÂN-I ŞERÎF AYININ NAMAZLARI

Ramazan-ı Şerîf’in İlk Gece ve Gün (5 Mayıs Pazar’ı 6 Mayıs Pazartesi’ye bağlayan gece ve 6 Mayıs Pazartesi günü) **Namazları:**

Mes’ûdî (Radıyallahu Anh) şöyle buyurmuştur: “Bana ulaşan rivâyete göre: ‘**Ramazan ayının ilk gecesinde nâfile bir namazda İnnâ Fetahnâ Sûresi’ni okuyan kişi, o sene (tüm âfetlerden) korunur.**’” (Ebû ‘Abdillâh el-Hubeyşî, el-Berake fî fazli’s-sa’yi ve’l-harake, rakam:856, sh:265, ‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/14, ‘Abdurrahmân es-Sâfûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/146, İsmâ’îl Hakkî el-Bursevî, Rûhu’l-beyân, 9/61, el-Üchûrî, Fezâilü şehri Ramazân, sh:66; Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:38)

Rivâyet olunduğuna göre: “Kişi Ramazân-ı Şerîf’in ilk gününde dört rekât kılar. Her rekâtta bir Fâtiha ve beş kere Âyete’l-Kürsî okur. Namazdan sonra da bir kere Âyete’l-Kürsî okur.” (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü’l-esrâr, sh:38)

Onuncu Gece ve Onuncu Gün (14 Mayıs Salı’yı 15 Mayıs Çarşamba’ya bağlayan gece 15 Mayıs Çarşamba günü) **Namazları:**

Rivâyet olunduğuna göre:

رُوي: «فِي لَيْلَةِ الْعَاشِرِ رَكَعَتَانِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ الْفَاتِحَةَ مَرَّةً وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَالْإِخْلَاصَ وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ كُلَّ وَاحِدَةٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ وَيَقْرَأُ بَعْدَ التَّسْلِيمِ آيَةَ الْكُرْسِيِّ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَيُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَذَلِكَ.»

“Onuncu gece, gecenin ortasında kılacağı iki rekâtın her birinde, bir Fâtiha, yedi Âyete'l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Muavvizeteyn (Felak-Nâs) sûrelerini okur. Selâm vermesinin ardından yedi kere Âyete'l-Kürsî, yedi kere de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât okur.” (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivâyet olunduğuna göre:

رُوي: «فِي الْعَاشِرِ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ الْفَاتِحَةَ مَرَّةً وَقُلَّ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَالْإِخْلَاصَ عَشْرَ مَرَّاتٍ.»

“Onuncu gündeki namaz dört rekâttır. Her bir rekâtta bir Fâtiha, on kere de Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okur.” (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

On Beşinci Gece ve On Beşinci Gün (19 Mayıs Pazar'ı 20 Mayıs Pazartesi'ye bağlayan gece ve 20 Mayıs Pazartesi günü) **Namazları:**

Muhammed ibni Mervân, Ebû Yahyâ'nın, babasından (Radiyallâhu Anhüm) şöyle rivâyet ettiğini nakletmiştir; kendisine güvenilen otuz küsur kişinin şöyle buyurduklarını işittim:

“Her kim Ramazan'ın yarısında (on beşinci gecesinde) kılacağı yüz rekâtta bin kere İhlâs Sûresi okursa, rüyâsında yüz melek görmedikçe ölmez. Onlardan otuzu kendisini cennetle müjdelerler, diğer otuzu kabir azâbından güvence verirler, öbür otuzu da onu hatâ yapmasından korurlar, geri kalan on ise kendisine düşmanlık edenlere karşı tuzak kurarlar.” (et-Taberânî, Kitâbu'd-Du'â, rakam:917, 2/1228-1229)

Muhammed ibni Alî (Zeynelâbidîn) (Radiyallahu Anhümâ)dan, merfûan (isnâdını Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ulaştırarak) şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

“Her kim Ramazan'ın yarı gecesinde ve Şa'bân'ın yarı gecesinde yüz rekât kılar da, onlarda bin kere İhlâs Sûresi okursa, cennetle müjdelenmedikçe ölmez.” (İbnü Ebi'd-Dünyâ, Fezâilü şehri Ramazân, rakam:9, sh:40)

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf'in yarı gecesinde kılınacak dört rekâtın her birinde bir Fâtiha, on kere de İhlâs okunur. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf ayının yarı gününde on iki rekât kılınır ki, her rekâtta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, üç kere de İnnâ Enzelnâ okunur. Namazdan sonra ise Âyete'l-Kürsî okunur. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Yirminci Gece ve Yirminci Gün (24 Mayıs Cumâ'yı 25 Mayıs Cumartesi'ye bağlayan gece ve 25 Mayıs Cumartesi günü) **Namazları:**

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf'in yirminci gecesinde iki rekât vardır ki, her rekâtta bir Fâtiha, bir kere de Yâsîn Sûresi'ni okunur. Namazdan sonra üç kere Âyete'l-Kürsî okunur, üç kere de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât getirilir. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivâyet olunduğuna göre; Ramazân-ı Şerîf'in yirminci gününde iki rekât kılınır. Her bir rekâtta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, bir (Kul yâ eyyühe'l-)Kâfirûn ve bir İhlâs okunur. Namazdan sonra ise 10 kere İhlâs okunur ve 10 kere de **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât getirilir. (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39)

Salevât sîğalarının en kısa ve câmiyetli olanı şu lafızdır:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

RAMAZAN'IN SON CUMÂSİ (31 Mayıs Cumâ Günü) KILINACAK DÜŞMANLARI RÂZİ ETME NAMAZI

“Şerhu Şir'ati'l-İslâm” isimli kıymetli eserin müellifi **Seyyid Ali Zâde** (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; kişi (helâllik almak için elden geleni yaptıktan sonra) kıyâmet gününde hasım (düşman)larını râzî etmek niyetiyle, Ramazan ayının son cumâ günü dört rekât namaz kılıp, birinci rekâtta Fâtiha'dan sonra 11 kere İhlâs Sûresi, ikinci rekâtta Fâtiha'dan sonra 3 kere Kâfirûn ve 11 İhlâs Sûresi, üçüncü rekâtta Fâtiha'dan sonra 1 kere Tekâsür, 11 kere de İhlâs Sûresi, dördüncü rekâtta Fâtiha'dan sonra 3 kere Âyete'l-Kürsî ve 25 kere İhlâs Sûresi okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu kabrin şiddetlerinden kurtarır ve dâvâlılarını kıyâmet günü ondan râzî kılar.

“er-Risâletü'z-zevkiyye” isimli eserde zikrolunduğuna göre bu namaz **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den naklolunmuştur ve çok fazîletleri vardır. Bu namaz senenin altı günü; Âşûrâ günü, Terviye günü, Arefe günü, Kurban Bayramı günü, Şa'bân'ın on beşinci (Berâat) günü ve Ramazan'ın son cumâ günü kılınır. (Seyyid 'Alî Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:217)

KADİR GECESİ NAMAZLARI

Kadir Gecesi (31 Mayıs Cumâ'yı 1 Hazîrân Cumartesi'ye bağlayan gece) **Namazı:** **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ)dan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

“Her kim Kadir Gecesi'nde iki rekât kılar da her bir rekâtında bir Fâtiha, yedi kere de İhlâs okursa, selâm verdiği anda ise yetmiş kere:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

‘Allâh-u Te'âlâ'dan af talep ediyorum ve O'na tevbe ediyorum.’ derse, Allâh-u Te'âlâ kendisini ve anne-babasını affetmedikçe yerinden kalkmaz. Allâh-u Te'âlâ cennete melekler gönderir de onlar onun için ağaçlar dikerler, köşkler yaparlar ve ırmaklar akıtırlar. Kendisi de bunların tümünü görmedikçe dünyâdan çıkmaz.” (Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39)

Diğer bir rivâyete göre: Yirmi yedinci gece on iki rekât kılar, her rekâtta Fâtihâ'dan sonra üç kere İnnâ Enzelnâ, on kere İhlâs sûrelerini okur, namazı bitirince:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، عَدَدَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَزِنَةَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَمِثْلَ مَا عِلِمَ اللَّهُ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri adedince, Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri tartısınca ve Allâh-u Te‘âlâ’nın bildiği şeyler dolusunca (şu zikirleri yapıyorum ki); Allâh-u Te‘âlâ (bütün noksan sıfatlardan) münezzehtir, bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur, Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilâh yoktur, Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür, O pek yüce ve çok büyük olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan hiçbir (şeye) güç ve kuvvet yoktur.” der. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:61)

Rivâyete göre sâlihler son on gecenin her birinde Kadir Gecesi’nin kıyâmına niyet ederek iki rekât kılarlardı.

Ebu’l-Leys (Rahimehullâh)ın beyânına göre Kadir Gecesi namazının en azı iki rekât, ortası yüz rekât, en çoğu ise bin rekâttır. Her bir rekâta kıraatın ortası, Fâtiha’dan sonra bir İnnâ Enzelnâ, üç kere de İhlâs okumaktır. Her iki rekâta bir selâm verilir, selâmın ardından da **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât okunur. (İsmâ’il Hakkî el-Bursevî, Rûhu’l-beyân, 10/483)

KADİR GECESİ DUÂLARI

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır: “Bir kere ben: ‘Yâ **Rasûlellâh!** Kadir Gecesi’ne denk gelirim ne diyeyim?’ diye sorunca:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.»

“‘Ey Allâh! Gerçekten Sen çok affedicisin, affı seversin, öyleyse beni affet.’ de.” buyurdu.” (İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du‘â:5, rakam:3850, 2/1265; et-Tirmizî, es-Sünen, ed-De‘avât:85, rakam:3513, 5/533; en-Nesâî, es-Sünenü’l-kübrâ, et-Ta‘bir:32, rakam:7712, 4/407; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:25384, 42/236)

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) şöyle demiştir: “Şâyet ben Kadir Gecesi’nin hangi gece olduğunu bilseydim, onda Allâh-u Te‘âlâ’dan ancak âfiyet isterdim.” (İbnü Ebî Şeybe, el-Musanef, 10/206; Muhammed ibnü Nasr, sh:108-109; el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, rakam:3702)

Bu rivâyetten de anlaşıldığı üzere Kadir Gecesi’nde en çok istenmesi gereken şey âfiyettir. Âfiyet ise dünyâ-âhiret, maddî ve mânevî tüm belâlardan kurtuluş demektir. Bu konuda birçok duâ mevcutsa da, en üstünü **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sabah-akşam asla terk etmediği şu duâdır: **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anhümâ)nın beyânına göre; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hiçbir sabah ve akşam şu kelimeleri bırakmazdı.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْيَ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي.»

“Ey Allâh! Muhakkak ben Senden dünyâ ve âhiret husûsunda âfiyet isterim. Ey Allâh! Şüphesiz ki ben Senden (günahlarım için) af (ve mağfiret), dînim ve dünyam, âilem ve malım husûsunda da âfiyet isterim. Ey Allâh! Ayıplarımı ört, korkularımı emniyete çevir. Ey Allâh! Beni önümden ve ardımdan, sağımdan ve solumdan, bir de üstümden (gelecek tüm musîbetlerden) koru. Altımdan (gelecek zelzele gibi âfetlerle) helâk edilmemden de Senin azametini sığınırım.” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Edeb:110, rakam:5076, 4/479; İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du‘â:14, rakam:3871, 2/1273; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:4785, 8/403)

Zührî (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Her kim üç kere:**

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.»

‘**Halîm ve Kerîm olan** (kullarına cezâ vermekte aceleci olmayan ve çok büyük lütf-u kerem sâhibi olan) **Allâh-u Te‘âlâ’dan başka hiçbir ilâh yoktur. Yedi kat göklerin Rabbi ve büyük Arş’ın Rabbi olan Allâh’ı** (tüm noksan sıfatlardan tenzîh ve) **tesbîh ederim.’ derse, Kadir Gecesi’ne yetişmiş kimse gibi olur.**” (et-Taberânî, el-Câmi‘u’l-kebîr; ed-Dûlâbî, İbnü ‘Asâkir, ‘Alî el-Müttakî, Kenzü’l-‘ummâl, rakam:3867, 2/226; es-Sâvî, Hâşiyetü’s-Sâvî ‘alâ Tefsîri’l-Celâleyn, 4/341)

Ebû Osmân Hazretleri sohbet meclislerinde ve diğer zamanlarda çok kere:

«عَفْوِكَ يَا عَفْوُ! فِي الْمَحْيَا عَفْوِكَ، وَفِي الْمَمَاتِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقُبُورِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ النَّشُورِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ تَطَايُرِ الصُّحُفِ عَفْوِكَ، وَفِي الْقِيَامَةِ عَفْوِكَ، وَفِي مُنَاقَشَةِ الْحِسَابِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ مَمَرِ الصِّرَاطِ عَفْوِكَ، وَعِنْدَ الْمِيزَانِ عَفْوِكَ، وَفِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ عَفْوِكَ يَا عَفْوُ! عَفْوِكَ.»

“Ey (son derece affeden) **Afüvv! Hayatta da affını isterim, ölümdede affını isterim, kabirlerde de affını isterim. Kabirden çıkışta da affını isterim, amel defterleri uçururken de affını isterim. Kıyâmette de affını isterim, hesâb münâkaşasında da affını isterim. Sırat’tan geçerken de affını isterim, Mîzan’da da affını isterim, tüm hâllerde de affını isterim. Ey (son derece affeden) Afüvv! Ben dâimâ Senin affını isterim.**” derdi. Vefâtından birkaç gün sonra mânâ âleminde görüldüğünde kendisine: “Dünyâdaki amellerinden hangisi ile faydalandın?” denildi. O da: “(Amellerim içerisinde:) ‘Affını isterim, affını isterim.’ sözümle.” diye cevap verdi. (el-Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, es-Siyâm, rakam:3429, 5/282; Fezâilü’l-evkât, rakam:115, sh:258-259)

KADİR GECESİ HANGİ GECEDİR?

Geçmiş ve gelecek tüm günahları bağışlanmış olan ve peygamberlerin bile şefâatçisi bulunan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi bir zâtın dahî, kendisine kavuşma uğrunda gecelerce evine uğramadığı, hanımlarının yanına gitmediği ve hasırını Mescid-i Nebevî’sine serdiği o Kadir Gecesi’nin bulunma ihtimâli en kuvvetli olan geceler, hiç şüphesiz ki son on gecelerin tekleridir. Nitekim **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوَتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ.»

“**Kadir Gecesi’ni Ramazan’ın son onundan teklerde arayın.**” (el-Buhârî, es-Sahîh, Salâtü’t-terâvîh:4, rakam:1913, 2/710)

Bununla birlikte son on gecenin tek geceleri olan 21, 23, 25, 27 ve 29. geceler içerisinde de en kuvvetli rivâyet hepimizin bildiği üzere 27. gece hakkındadır. Nitekim **Mu‘âviye ibni Ebî Süfyân** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَبْعٌ وَعِشْرِينَ.»

“Kadir Gecesi (Ramazan’ın) yirmi yedinci gece(sidir).” (Ebû Dâvûd, es-Sünen, Şehrü Ramazân:6, rakam:1388, 1/526)

Buna göre Kadir Gecesi sâbittir ama diğer birçok sahîh hadîs-i şerîfte Kadir Gecesi’nin 21. gece gibi farklı gecelerde olduğu bildirildiğine göre; bu hadîs-i şerîflerin hiçbirini ihmâl etmek istemeyen bâzı ulemâ, Kadir Gecesi’nin her sene değişebileceği görüşüne zâhib olmuşlardır. Bazı evliyâdan da bu görüşü destekleyen sözler sudûr etmiştir. Nitekim Seyyid Ali Zâde (Rahimehullâh) “Şerhu Şir’ati’l-İslâm” isimli eserinde Ebû’l-Hasen el-Horâsânî (Rahimehullâh)ın şöyle dediğini nakletmiştir:

“Bulûğ çağından beri Kadir Gecesi’ni hiç kaçırmadım. Ramazan ayının ilk günü pazar olduğunda Kadir Gecesi 29. gece olmuştur. Pazartesi günü ile başladığında Kadir Gecesi 21. geceye rastlamıştır. Salı günü başladığında 27. gece, çarşamba günü başlayınca 19. gece, perşembe günü başlayınca 25. gece, cumâ günü başlayınca 17. gece, cumartesi günü başladığında ise 23. gece olmuştur.” (Seyyid ‘Alî Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:204)

Bu sene Ramazan ayı pazartesi günü ile başladığına göre, Ebu’l-Hasen el-Horâsânî (Rahimehullâh)ın sözünden anlaşıldığı üzere; Kadir Gecesi’nin 21. gece olan 25 Mayıs Cumartesi’yi 26 Mayıs Pazar’a bağlayan gece olması kuvvetle muhtemeldir.

FAKİRLİĞİ İZÂLE İÇİN MÜCERREB BEYTLER

İbnü’l-Cevzî (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan nakle edildiğine göre; bu beytlar Zebûr kitabından bir sûre olup (Abdullâh ibni Ömer (Radyallâhu Anhümâ) tarafından) Arapça’ya çevrilmiştir. Hangi fakir bir kimse bunu okumaya devâm ederse mutlakâ Allâh-u Te’âlâ ona yardım eder.

Nitekim İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ): “Ben bu muazzam ve mübeccel sûreyi fakir olduğum bir dönemde okudum, Allâh-u Te’âlâ beni zengin etti, korku içerisinde olduğum bir vakit okudum, Allâh-u Te’âlâ beni her korkudan emîn kıldı ve böylece Allâh-u Te’âlâ’dan dünyâlık adına ne istediysem mâlik oldum.” demiştir.

Bu ebyât-ı münîfede tecrübe edilmiş çok faydalar mevcuttur. (İbnü’l-Cevzî, Kitâbu’l-mecâlis, Meclis rakamı:2, sh:86, -Selvetü’l-ehzân zeylinde-)

Ebyât-ı Şerîfenin Metni

أَنَا الْمَوْجُودُ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
فَإِنْ تَطَلَّبَ سِوَايَ لَمْ تَجِدْنِي
أَنَا الْمَقْصُودُ لَا تَقْصِدْ سِوَايَ
كَثِيرُ الْغَوْثِ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
أَنَا الرَّبُّ الَّذِي يَخْشَى عَذَابِي
جَمِيعُ الْخَلْقِ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
أَنَا الْمَلِكُ الْمُهَيَّمُنُ جَلَّ قَدْرِي
عَظِيمُ الْمُلْكِ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
أَنَا لِلْعَبْدِ أَرْحَمُ مِنْ أَحِيهِ
وَمِنْ أَبْوَيْهِ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
تَجِدْنِي فِي سَوَادِ اللَّيْلِ عِنْدِي
قَرِيبًا مِنْكَ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي

تَجِدْنِي رَاحِمًا بَرًّا رَوُوفًا بِكُلِّ الْخَلْقِ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
تَجِدْنِي وَاحِدًا صَمَدًا عَظِيمًا كَثِيرَ الْبِرِّ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
تَجِدْنِي مُسْتَعَاثًا بِي مُغِيثًا أَنَا الْقَهَّارُ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي
تَجِدْنِي وَاسِعًا بِالْخَلْقِ عَبْدِي أَنَا الْمَذْكُورُ فَاطْلُبْنِي تَجِدْنِي

Ebyât-ı Şerîfenin Tercemesi

“Mevcûd (hakîkî varlık sâhibi) Benim. Haydi ara Beni, Beni bulacaksın.
Sen Benden başkasını ararsan Beni bulamazsın!

Maksûd (rızâsı kastedilen) Benim, Benden başkasını kastetme,
Yardımlı çok olan da (ancak Benim). O hâlde ara Beni, Beni bulacaksın.

Ben öyle (yüce bir) **Rabbim** ki mahlûkâtın tamâmı,
Azâbımdan korkar. Öyleyse ara Beni, Beni bulacaksın.

Melik (Yegâne Pâdişah) ve Müheymin (Görüp Gözetin) Benim, çok yücedir kadrim.
Mülkü (saltanatı) büyük olan Benim. Şimdi ara Beni, Beni bulacaksın.

Ben kul(um)a kardeşinden de daha merhametliyim,
Ana-babasından da (çok acırım). Hemen ara Beni, Beni bulacaksın.

Ey kulum! Gece karanlığında sana yakın olarak (kimseyi değil),
Beni bulacaksın. O zaman ara Beni, Beni bulacaksın.

Beni bütün mahlûkâta acıyan, iyilik eden ve esirgeyen,
Bir Zât olarak bulacaksın. Artık ara Beni, Beni bulacaksın.

Sen Beni (ararsan) şâni büyük, **Vâhid** ve **Samed**, lüftü kesîr
Olarak bulacaksın, haydi ara Beni, Beni bulacaksın.

Beni Zâtı’na sığınılan bir **Muğîs** (yardım edici) olarak bulacaksın!
Kahhâr (ezici güce sâhip) Benim. Öyleyse ara Beni, Beni bulacaksın.

Sen Beni mahlûkâta geniş imkânlar veren Zât olarak bulacaksın!
Mezkûr (her dilde anılan) Benim. O hâlde ara Beni, Beni bulacaksın.”

MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER

1) (Meşâyih tarafından) tecrübe edilmiş hususlardan biri de şudur ki; her kim bir sefer(e gitmey)i murâd eder ya da hırsızlardan ve yırtıcı hayvanlardan korkarsa, yoluna devâm ederken kibleye yönelerek şu duâyı okusun:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَكَاشِفِ
الْغُمَّةِ وَهَادِي الْأُمَّةِ، صَلَاةً تَعْصِمُنَا بِهَا مِنَ الْأَفَاتِ، وَتَدْفَعُ بِهَا عَنَّا الْبَلِيَّاتِ، اللَّهُمَّ
إِنِّي تَوَسَّلْتُ إِلَيْكَ بِأَلْفِ أَلْفِ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» أَمَامِي مَدَدٌ، وَأَلْفِ أَلْفِ «قُلْ
هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» وَرَاءَ أَكْتَاْفِي سَنَدٌ، وَأَلْفِ أَلْفِ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» عَن يَمِينِي تُحْرِرُ

الْمَالِ وَالْوَالِدِ، وَأَلْفِ أَلْفٍ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» عَنْ شِمَالِي تُنَجِّنِي مِنْ كُلِّ هَمٍّ
وَنَكْدٍ، دَخَلْتُ فِي دِرْعِ اللَّهِ الْحَصِينِ الْأَزَلِيِّ، وَدَخَلْتُ فِي حِفْظِ اللَّهِ الْمَنِيعِ الْأَبَدِيِّ،
أَقْفَالُهُ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»، مِفْتَاحُهُ «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ
الْعَظِيمِ»، تَقَلَّدْتُ بِسَيْفِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ.»

“Rahmân ve Rahîm olan Allâh’ın adıyla (duâ etmeye başlıyorum).

Ey Allâh! Rahmet nebîsi, bütün sıkıntıların gidericisi ve ümmetin hidâyetçisi olan Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) e öyle bir salât ile salât eyle ki; Sen onunla bizi âfetlerden koruyasın, onunla bizden belâları defedesin.

Ey Allâh! Şüphesiz ben; önümde(n gelecek belâlara karşı) bana yardımcı olan bir milyon ‘Kul Hüvellâhu Ehad’ ile, omuzlarımın arkasında dayanak olacak bir milyon ‘Kul Hüvellâhu Ehad’ ile, sağ tarafımdan (gelecek musîbetlere karşı) malı ve çocuğu koruyacak bir milyon ‘Kul Hüvellâhu Ehad’ ile, sol tarafımdan doğru beni bütün keder ve alçaklıktan kurtaracak bir milyon ‘Kul Hüvellâhu Ehad’ ile Sana tevessül ettim (onları aracı edindim).

(Böylece) Allâh’ın ezeli olan aşılmaz zırhının içerisine dâhil oldum ve Allâh’ın ebedi olan korunaklı korumasına girdim ki onun kilitleri ‘Lâ ilâhe illâllâh Muhammedün Rasûlüllâh’ tır. Anahtarı ise ‘Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi’l-Âliyyi’l-Azîm’ dir ve ben müminlerin emîri olan Alî ibni Ebî Tâlib (Kerremellâhu Vechehü)nün kılıcını kuşandım.”

2) Yâsîn, Saff ve Kureyş sûrelerini okumak, hazarda (ikâmet hâlinde) ve seferde (kötülük nâmına) her şeyden himâye (vesîlesi)dir.

3) Yolculuğa çıkan kişinin korunması için mücerreb (tecrübe olunmuş) hususlardan biri de; yedi adet taşın toplanması ve bu taşlardan her bir harfi alırken üzerine sırasıyla:

«ف ق ج م خ م ت.»

harflerinin okunmasıdır. Şöyle ki birinci taşa (ilk harf olan) «ف» harfi, ikinciye (ikinci harf olan) «ق» harfi... şeklinde (devâm edilerek sırasıyla hepsine) okursun.

Bu harflerden mensup olanları sağ elinle, sâkin olanları da sol elinle toplarsın ki mensup olanlar birinci, ikinci, dördüncü ve altıncıdır, meczum (sâkin) olanlar ise (geri kalan) üç(ü)dür.

Bu yedi taşın sonuncusu da tamam olunca, (mensup olan) dört tânesini yere koyarsın. Sonra ilkini kaldırır ve:

﴿صُمْ بِكُمْ عُمَى فَهُمْ لَا﴾

(el-Bakara Sûresi:18’den) âyet-i kerimesini okursun, ikinciye kaldırırken:

﴿أَفْحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا﴾

(el-Müminûn Sûresi:115'den) âyet-i kerimesini okursun, üçüncüyü kaldırırken:

﴿وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا﴾

(Yâsîn Sûresi:9'dan) âyet-i kerimesini okursun, dördüncüyü kaldırırken de:

﴿يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا﴾

﴿مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا﴾

(Rahmân Sûresi:33'den) âyet-i kerîmesini okursun.

Sonra bu dört taşı tekrar yere koyarsın ve (o anda bulunduğu yerden) ilkinin kaldırırken:

«اللَّهُ عُدَّتِي.»

“**Allâh**(ın, musîbetlere karşı beni koruması) **benim hazırlığımdır.**” dersin.

İkinciye kaldırırken:

«عِنْدَ شِدَّتِي.»

“**Şiddetim** (sıkıntım) **ânımda.**” (dersin.)

Üçüncüyü kaldırırken:

«حَسْبِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ.»

“**Tek olan Allâh bana yetendir.**” (dersin.)

Dördüncüyü kaldırırken de:

«أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ.»

“**Allâh kuluna yeterli olmadı mı?!**” (dersin.)

Ardından tekrar (bu taşları yerden alıp yine) yere koyarsın. İlkinde:

«قَوْلُهُ.»

“**O'nun sözü.**” dersin. İkinciye kaldırırken:

«الْحَقُّ.»

“**Haktır** (doğrudur).” (dersin.) Üçüncüyü kaldırırken:

«وَلَهُ.»

“**O'na âittir.**” (dersin.) Dördünüyü kaldırırken:

«الْمُلْكُ.»

“**Mülk.**” (dersin.)

(Sonra kibleye yönelerek) ilkinin kibleye doğru atıp:

«جِبْرِيلُ أَمَامِي.»

“**Cibrîl önümdedir.**” dersin. İkinciye arkana doğru atıp:

«مِيكَائِيلُ خَلْفِي.»

“Mîkâil arkamdadır.” dersin. Üçüncüyü batıya doğru atıp:

«إِسْرَافِيلُ عَنْ يَمِينِي.»

“İsrâfil sağımdan (beni korur).” dersin. Dördüncüyü doğuya doğru atıp:

«عَزْرَائِيلُ عَنْ يَسَارِي.»

“Azrâil solumdan (beni korur).” dersin. (Sonrasında:)

﴿وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٦٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٦١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ﴾

âyet-i kerîmesini okursun.

Sonra kalan üç (sâkin) harfi alıp şu âyet-i kerîmeleri okursun:

﴿وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٦٢﴾ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٦٣﴾ ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ ﴿٦٤﴾ ﴿أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوِيَهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿٦٥﴾ ﴿لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى﴾ ﴿٦٦﴾ ﴿لَا تَخَفُ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ﴾ ﴿٦٧﴾ ﴿لَا تَخَفُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى﴾ ﴿٦٨﴾ ﴿لَا تَخَفُ وَلَا تَحْزَنُ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ﴾ ﴿٦٩﴾ ﴿لَا تَخَفُ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ﴾ ﴿٧٠﴾ ﴿لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى﴾ ﴿٧١﴾ ﴿لَا تَخَفُ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿٧٢﴾ ﴿وَاللَّهُ يَعَصْمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾ ﴿٧٣﴾ ﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ ﴿٧٤﴾ ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ ﴿٧٥﴾

Sonra bu üç taşı cebine ya da yükünün içine veyâ uyurken başının yanına koyarsın. Böylece seferinde ve (sefer hâlinin) dışında Allâh'ın kudreti ve kuvveti ile hiçbir kötülük görmezsin. Öyleyse sen elini bu aza yapıştır.

Âyet-i Kerîmelerin Meâlleri

“Sen Kur’ân okuduğunda Biz seninle, âhirete inanmamakta bulunan o kimselerin arasına örten bir perde koyarız. Biz onların (duyularını hakkı bulup hidâyete uyma yolunda kullanmadıklarını gördüğümüz için) kalpleri üzerine (senin) o (okuduğu)nu iyice anlayamamaları diye birçok perdeler, kulakları içerisine de büyük bir ağırlık (ve kuvvetli bir sağırlık) koymuştur. (Bu yüzden) sen Kur’ân’da Rabbin’i tek olduğu halde andığın zaman onlar kaçmak için arkalarından dönerler.” (el-İsrâ Sûresi:45-46)

“İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki; Allâh onların kalpleri, kulakları ve gözleri üzerine mühür basmıştır (bu nedenle onlar hakkı anlama kabiliyetini kaybetmişlerdir). İşte sana! Ancak onlar, gaflet edenlerin ta kendileridir.” (en-Nahl Sûresi:108)

“Gördün mü (söyle bana) o kimseyi ki; o, (hidâyete uymayı bırakmış da) kötü arzusunu ilâhı edinmiştir, Allâh da onu(n kendisine verilen irâde ve kudreti kötü yolda kullandığını bildiği için) büyük (ve isabetli) bir ilim üzere saptırmıştır, kulağına ve kalbine mühür vur(arak vaazlardan etkilenmeyecek ve âyetler hakkında düşünemeyecek bir hâle koy)muştur, gözü üzerine de (iyi görmesine ve ibret almasına engel olacak) büyük bir örtü yerleştirmiştir?!”

Artık Allâh(ın saptırmasını)dan sonra onu kim hidâyete erdirecektir?! Hâlâ iyice düşünmeyecek misiniz?!” (el-Câsiye Sûresi:23)

“Artık sen yetişilmekten korkmazsın ve endişelenmezsin.” (Tâhâ Sûresi:77'den)

“Korkma, şüphesiz ki sen (tüm korkulardan) güvende olan kimselerdensin.” (el-Kasas Sûresi:31'den)

“Korkma, şüphesiz ki sen, en üstün olacak kişi ancak sensin.” (Tâhâ Sûresi:68'den)

“Korkma, mahzun da olma. Seni de, âileni de muhakkak kurtarıyoruz.” (el-Ankebût Sûresi:33'den)

“Korkma, çünkü gerçekten Ben (varken); Benim katımda (vahye muhâtap olan) peygamberler (o manevî hâle daldırdıkları bir sırada hiçbir şeyden) korkmaz(lar).” (en-Neml Sûresi:10'dan)

“İkiniz de korkmayın. Muhakkak ki Ben (yardım ve desteğimle) sizinle berâberim. (Sözlerinizi) duyarım ve (yaptıklarınızı da, size yapılacakları da) görürüm.” (Tâhâ Sûresi:46'dan)

“Korkma, (artık) o zâlimler toplumundan kurtuldun!” (el-Kasas Sûresi:25'den)

“Allâh seni insanlar(ın zararın)dan koruyacaktır.” (el-Mâide Sûresi:67'den)

“(Habîbim!) Muhakkak ki Biz o (seninle) alay edenlere karşı sana kâfi geldik.” (el-Hicr Sûresi:95)

“Muhakkak Allâh onlar(ın şer ve zararların)a karşı sana kâfi gelecektir. (Din düşmanlarının sözlerini hakkıyla işiten) Semî de, (içlerinde taşıdıkları kin ve kıskançlığı tam mânâsıyla bilen) Alîm de ancak O'dur.” (el-Bakara Sûresi:137'den)

4) Şu da (çok mühim) bir koruyucudur. Her kim seferinde eliyle dört yöne işâret ederek bu kelimeleri yedi kere söylerse, şüphesiz o kişi her kötülükten korunur.

Her kim (bu kelimeleri yazıp) bunları yükünün ya da sandığının içinde veyâ (evinin ya da dükkânının) duvarında muhâfaza ederse, işte bu, hırsızlıktan bir emân (kurtuluş) olur.

Bu kelimeler de şunlardır:

«اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ، اللَّهُ قَدِيمٌ أَزَلَّتْ حَيْثُ قِيَوْمٌ لَا يَنَامُ.»

“Allâh, kullarına (iki cihanda yarayacak şeylerin tüm ayrıntılarını ve inceliklerini çok iyi bilen ve kendilerini bu maslahatlarına en kolay yoldan ulaştıran bir) Latîf'tir.

Allâh (başlangıcı olmayan bir) Kadîm'dir, (evveli olmayan) Ezeli'dir, (Zâtı'na âit bir hayatla) Hayy'dır, (mahlûkâtı yönetme ve koruyup kollama işini dâimâ üstlenmiş bulunan bir) Kayyûm'dur ve (O) hiç uyumaz.”

(es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:16-23, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-)